

Uusi jalostuksen tavoiteohjelma 2023–2027

Volpino italiano

Hyväksytty Suomen Volpino Italiano ry:n vuosikokouksessa 23.9.2022

Hyväksytty rotujärjestön yleiskokouksessa [pp.kk.vuosi]

SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt [pp.kk.vuosi]

Sisällys

1. YHTEENVETO	5
2. RODUN TAUSTA	6
Volpino italianot Suomessa	8
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA	8
4. RODUN NYKYTILANNE	10
4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja	10
Yleistä populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta	12
Volpino italianojen populaation rakenne ja jalostuspohja	13
Volpino italianojen lukumäärät Suomessa ja maailmalla	17
Yleistä sukusiitoksesta	17
Volpino italianojen sukusiitoksesta	18
Volpino italianot ja "linjat" maailmalla	21
4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttööminaisuudet	22
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta	22
4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa	22
4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet	23
4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen	24
4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta	25
4.3. Terveys ja lisääntyminen	26
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat	26
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat	26
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt	44
4.3.4 Lisääntyminen	44
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet	45
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä	45
4.4. Ulkomuoto	45
5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA	48
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS	48
6.1 Jalostuksen tavoitteet	49
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille	51
6.3 Rotujärjestön toimenpiteet	52
6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin	52
6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta	53

8. LIITTEET	56
Tuomarikoulutus	57
Terveys- ja käyttäytymiskyselyn tiivistelmä	73

1. YHTEENVETO

Jalostuksen tavoiteohjelman yhteenveto on rodun jalostuksen ”punainen lanka”. Se sisältää rodun tärkeimmät jalostustavoitteet, sekä keinot niiden saavuttamiseksi.

Volpino italiano on pitkäikäinen, perusterve, iloinen, valpas ja aktiivinen seurakoiria. Nyky-yhteiskunnassa seurakoiralta vaaditaan hyvää hermorakennetta, sopeutuvaisuutta, ihmis- ja koirasosiaalisuutta. Volpino italianojen suuri vahvuus seurakoirana on voimakas kiintymys omaa perhettä kohtaan.

Rotuna volpino italiano on kohtalaisen helppo kouluttaa. Aktiivisina koirina volpino italianot purkavat energiaansa mielellään lenkkeillen, leikkien sekä touhuamalla omistajansa kanssa. Volpino italianot saattavat olla muiden pystykorvien tapaan herkkähaukkuisia, mutta ovat kuitenkin sopeutuvaisia erilaisiin ympäristöihin. Ne tulevat yleensä hyvin toimeen toisten koirien sekä lasten kanssa.

Volpino italianojen ominaisuudet soveltuvat monenlaiseen aktiivisen harrastamiseen: ketteryysslajit (agility, hoopers), tottelevaisuus (toko, rallytoko) ja nenäkäyttö (nosework, metsäjalji). Suosituin harrastus on näyttelykäynnit. Jalostuksessa on tärkeää huomioida rodunomainen rakenne ja luonne, jotka ovat edellytyksenä koirien koulutettavuudelle ja soveltuvuudelle eri harrastuksiin.

Volpino italiano on pienikokoinen (+/- 30 cm) pystykorva. Suurin osa suomalaisista volpino italianoista on väriltään valkoisia. Myös punainen ja samppanjan värit ovat sallittuja, mutta samppanjan väri ei ole toivottava. Mustia on aikoinaan ollut, mutta tällä hetkellä väri ei ole vielä saanut virallista hyväksyntää.

Volpino italiano on harvinainen koirarotu ja Suomessa volpino italianoja on rekisteröity ainoastaan reilut 700 kappaletta. Ensimmäinen rekisteröinti oli vuonna 1991.

Rodun alkuperämaa on Italia ja nimi tarkoittaa suomeksi ”italialaista pikkukettua”. Volpino italiano polveutuu saksanpystykorvien tapaan eurooppalaisista pystykorvista, joita esiintyi jo pronssikaudella. Omana rotunaan se on tunnettu Italiassa 1500-luvulta lähtien. Volpino italiano oli myös Michelangelon koira ja Toscanan sekä Latiumin ajureiden väsymätön kumppani, joka oli valmis ilmoittamaan äänekkäästi jokaisesta tiellä kohtaamastaan vieraasta. Italiassa rotua on kasvatettu kaikissa yhteiskuntaluokissa ja sen pääasiallinen tehtävä on ollut hälyttävänä vahtikoirana toimiminen.

Tehollinen populaatio

Tehollinen populaatio kertoo rodun perinnöllisestä monimuotoisuudesta. Volpino italianon tehollinen populaatio Suomessa on tällä hetkellä kapea ja myös maailmanlaajuisesti vähälukuisessa rodussa teholliseen populaatioon tulee jalostusvalinnoissa kiinnitettävä huomiota. Jalostusvalinnoilla on pyrittävä kasvattamaan nykyistä pohjaa valitsemalla monipuolisesti yksilöitä eri sukulinjoista. Vuonna 2021 rodun tehollinen populaatio oli 25, mikä on kriittisellä tasolla. Tehollisen populaation koko on eri vuosina vaihdellut 2,6 - 33,5 välillä keskiarvon ollessa 21,5, laskettuna 24 vuoden aikajaksolla. Kennelliitto suosittelee, että kaikki kriteerit huomioon ottaen vähintään 50 % rodun populaatiosta jäisi jalostuskäyttöön.

Luonne ja käyttäytyminen	
Tavoitteet	jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Rodunomaisen valppaan, iloisen ja aktiivisen luonteen säilyttäminen.	Karsitaan jalostuksesta yksilöt, joilla esiintyy liiallista arkuutta. Aggressiivisia koiria ei saa käyttää jalostukseen
Terveys	
Tavoitteet	jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Hyvän arkiterveydentilan ja pitkäikäisyyden säilyttäminen. Jalostukseen käytettävien koirien ajantasaiset terveystutkimukset. Terveystutkimusten ja terveyden edistäminen.	Suosittelaa kaikille jalostusyksilöille vähintään geenitestejä (PLL, vWD1, SMOC2 ja BMP3), sekä silmä- ja polvitarkastuksia. Mahdolliset hammasongelmat huomioitava. Muut lisätietoa tuovat terveystulokset eduksi. Pienessä populaatiossa on tärkeää käyttää mahdollisimman terveitä koiria ja laajaa jalostuspohjaa. Liiallista jalostuskäyttöä nuorien koirien osalta tulee välttää (erityisesti urokset).
Lisääntyminen	
Tavoitteet	jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Volpino italianoilla ei ole raportoitu lisääntymiseen liittyviä ongelmia. Säilyttää tämänhetkinen tilanne ennallaan.	Volpino italianoilla ei ole tiedossa lisääntymiseen liittyviä haasteita, joita tulisi jalostusvalinnoissa erikseen huomioida.
Rakenteen ja anatomian terveys	
Tavoitteet	jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Terveen rakenteen ylläpitäminen. Ulkomuoto pyritään säilyttämään rotutyypillisenä, neliömäisen luonnollisena, ilman liioiteltuja piirteitä.	Jalostusvalinnoissa suositetaan terveitä, oikeaa rotutyyppiä edustavia yksilöitä.
Käyttöominaisuudet	
Tavoitteet	jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Volpino italiano on aktiivinen ja leikkisä seurakoiria. Nämä ominaisuudet tulee säilyttää.	Jalostuksessa on keskeistä huomioida rodunomainen luonne.
Jalostuspohja	
Tavoitteet	jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Geneettisen monimuotoisuuden turvaaminen käyttämällä narttuja ja uroksia laajemmin.	Käytetään jalostukseen mahdollisimman monia koiria ja vältetään ns. matadoriurosten käyttöä. Ei tehdä uusintayhdistelmiä kuin erittäin painavista syistä.

Volpino italianolla ei ole PEVISA-ohjelmaa eikä siten rotukohtaisia rekisteröintiohjeita.

2. RODUN TAUSTA

Volpino italianoja on kasvatettu Italiassa muinaisajoista lähtien kaikissa yhteiskuntaluokissa. Volpino italianoa on rakastettu niin aateliston palatseissa kuin rahvaankin asumuksissa, joissa volpinoa on arvostettu erityisesti sen valppauden ja vartiointitaipumuksen ansiosta. Rodun pääasiallinen tehtävä on ollut seurakoiran lisäksi hälyttävänä vahtikoirana toimiminen.

Volpino italiano oli suosittu rotu 1500- ja 1600-luvuilla aateliston parissa. Renessanssiajan Italiassa omistajat somistivat nämä viehättävät koirat norsunluukoruilla. Volpino italiano on ikuistettu Venetsiassa Vittore Carpaccion maalauksessa ”Pyhän Augustinuksen näky” vuodelta 1502. Myös Michelangelolla oli italianpystykorva. 1700-luvulla rotu oli Toscanan ja Latiumin alueiden ajurien väsymätön seuralainen, joka oli aina valmiina ilmaisemaan äänekkäästi kaikki matkalla tavatut muukalaiset.

Volpino italiano eli italian kääpiöpystykorva on pienikokoinen Italiasta kotoisin oleva alkukantainen pystykorva. Rodun nimi volpino italiano tarkoittaa ”italialaista pikku kettua”. 1700-luvulla se tunnettiin firenzelaïsenä pystykorvana ja joissakin koirakirjoissa nimellä Cane de Quirinale. Virallinen nimi on volpino italiano kaikilla kielillä. Volpino italianojen yleisin väri on ollut valkoinen, mutta niitä oli myös mustia ja punaisia.

Kuvasta näkee, että volpino italianon tyyppi on säilynyt hyvin samanlaisena läpi vuosisatojen.

Kuva 1. Kuningatar Victorian volpino italiano Bepo. Kuva vuodelta 1891.

Lähde: <https://www.rct.uk/collection/2105477/bepo-sic-pet-dog-belonging-to-queen-victoria-1891>

Rotumääritelmä on kirjoitettu vuonna 1913 ja rotu oli 1900-luvun alkupuoliskolla melko suosittu, mutta oli kuolla sukupuuttoon. Muutamia valkoisia yksilöitä löydettiin jälleen 1968, ja rotu rekisteröitiin uudelleen 1972. Onneksi rotu saatiin pelastettua ja se muistuttaa edelleenkin vuonna 1913 Italian Kennelliiton (myöhemmin ENCI) hyväksymää rotumääritelmää.

FCI (Fédération Cynologique Internationale) hyväksyi rodun vasta 27.11.1989 numerolla 195. Volpino italiano kuuluu FCI:n luokitus ryhmään 5, pystykorvat ja alkukantaiset koirat, alaryhmä 4, eurooppalaiset pystykorvat. FCI hyväksynnän jälkeen rotu rantautui myös Pohjoismaihin. Nykyinen rotumääritelmä on ollut voimassa 13.11.2015 alkaen. Aiemmin hyvin tunnettua punaista väriä tavataan jälleen.

Volpino italiano polveutuu eurooppalaisista pystykorvista, joita esiintyi jo pronssikaudella.

Volpino italianolla on samat esi-isät kuin saksanpystykorvilla, mutta se ei kuitenkaan polveudu saksanpystykorvista, vaan on niiden sukulaisrotu. Rodun alkuperää ei tarkalleen tunneta. Tiedetään ainoastaan, että jo roomalaisissa seinämaalauksissa esiintyi volpino italianon näköisiä kääpiökoiria, jotka todennäköisesti ovat molempien rotujen esi-isiä. Rodun tyyppi on pysynyt vuosisatoja samanlaisena.

Volpino italianojen rotukirja on ollut rodun hyväksymisestä lähtien auki Italiassa. Rodun viralliseen rekisteriin, RSR-rekisteriin, voidaan hyväksyä rekisteröimätön koira, mikäli se saa hyväksynnän oikeasta rotutyypistä rodun erikoisnäyttelyn yhteydessä pidetyssä arvioinnissa. ENCI ylläpitää italian koirarekisteriä ja Italiassa koirat voidaan rekisteröidä joko ROI- tai RSR-rekisteriin. RSR-rekisteriin rekisteröidään rotuunotetut volpino italianot.

Volpino italianot Suomessa

Suomeen ensimmäinen volpino italiano, uros Piccolo Grande Nove Di Pino, "Toto", tuli Ruotsista Åsa Hammondilta vuonna 1991 Mazzarella kenneliin Maarianhaminaan Ahvenanmaalle. Vuonna 1992 Mazzarella kenneliin saapui narttu Piccolo Grande Mazzarella, "Titi". Mazzarella kennelin omistajat Volmar ja Viveca Widberg eivät koskaan teettäneet pentuja volpino italianoillaan.

Kolmas volpino italiano, narttu Piccolo Grande Valpolicella, "Ella", tuli Suomeen myös Ruotsista vuonna 1993 Anserina's kenneliin Maini Niilekselle. Narttu ei valitettavasti koskaan saanut pentuja.

Neljäs volpino italiano, narttu Macho's Signorina tuli Hollannista vuonna 1994 Kamajakin kenneliin Marja Karoselle. Näiden neljän ensimmäisen koiran jälkeen seuraavat tuontikoirat tulivat Italiasta, Norjasta ja Ruotsista.

Ensimmäinen Suomessa kasvatettu volpino italianon pentu syntyi Hilkka Jalavan Mandastamm kenneliin italianuontivanhemmista vuonna 1996. Isänä pennulla oli Dario Dell'Antica Etruria ja emänä Camelia. Urospentu sai nimen Mandastamm Figlio Di Notte, jonka Hilkka Jalava myi Anu Arolle. Valitettavasti uroksella toinen kives ei laskeutunut ja urosta ei voitu käyttää jalostukseen.

Seuraavat kaksi narttupentua syntyivät Marja Karosen Kamajakin kenneliin Machos's Signorinalle tammikuussa vuonna 1997. Saman vuoden toukokuussa syntyi vielä neljän pennun pentue Päivikki Lindbergin Vilpertin kenneliin Norjasta tuodulle nartulle Chingla's Donzellalle. Näillä kahdella pentueella oli isänä sama Marja Karosen Italiasta tuoma uros Dionisio Della Volpe Candida. Loppuvuodesta 1997 syntyi vielä Mandastamm kenneliin neljä pentua, samoista vanhemmista kuin Mandastamm Figlio Di Nottella.

Alkuvuosina Suomessa erisukuisia volpino italianoja oli vähän ja yhdistelmien sukusiitosprosentit ovat olleet tällöin suurimmaksi osaksi korkeita. Vuoden 1996 jälkeen rekisteröintimäärät kasvoivat melko nopeasti. Viiden vuoden päästä vuonna 2001 kotimaisia rekisteröintejä oli 26 kpl. Vuoteen 2006 mennessä kotimaisia volpino italianoja oli rekisteröity 39 kpl. Vuonna 1996-2006 Suomeen oli tuotu

yhteensä 15 volpino italianoa. Tuontikoirien määrä on pysynyt edelleenkin alhaisena. Suomen rekisteröintimäärät ovat viimeisen viiden vuoden aikana olleet keskimäärin 20-30 yksilöä vuodessa. Rekisteröintimäärät ovat kuitenkin laskusuunnassa.

Volpino italianoja kasvattavia kenneleitä on 1996-2022 aikana ollut kaikkiaan 23 kpl. Kenneleitä, joissa on syntynyt pentue/pentueita viimeisen kahden vuoden aikana on 8 kappaletta.

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Volpino italianojen rotukerho on nimeltään Suomen Volpino Italiano ry (SVI) ja rotujärjestö on Suomen Seurakoirayhdistys ry (SSKY), jossa SVI on jäsenenä. Suomen Volpino Italiano ry:n perustamiskokous pidettiin Helsingissä Messukeskuksen Voittaja-näyttelyssä 11.12.2010, jossa paikalla olivat Hans Peter von Knorring, Maini Niiles, Raija Kokkonen ja Janni Luotomaa. Yhdistys rekisteröitiin Patentti- ja rekisterihallituksessa 4.4.2012. Suomen Volpino Italiano ry on anonut jäsenyyttä Salpausselän kennelpiiriin jäseneksi.

SVI:n jäsenmäärä on kasvanut muutamasta perustajajäsenestä nykyiseen (vuosi 2021) 74 jäseneseen. Kasvattajat voivat liittää uudet pennunostajat jäseniksi sekä varsinainen jäsen perhejäsenen halvemmalla hinnalla.

Taulukko 1. Yhdistyksen jäsenmäärän kehitys (Lähde: Suomen Volpino Italiano ry:n arkisto)

2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
21	40	38	40	43	56	62	70	74

Yhdistyksen tarkoituksena on edistää puhdasrotuisten volpino italianojen kasvattamista, eläinsuojelulliset näkökohdat huomioiden, ja tehdä rotua tunnetuksi ja tukea volpino italianojen kanssa harrastamista. Tavoitteena on terve, hyväluonteinen ja yhteiskuntaan soveltuva koira. Yhdistys seuraa kenneltoiminnan kehitystä niin kotimaassa kuin ulkomaillakin edustamansa rodun osalta ja tekee tarvittaessa rodun kehittämistä koskevia aloitteita. Yhdistys seuraa ja kartoittaa rodun terveydentilaa ja pyrkii tiedottamaan rodusta kasvattajille ja koirien omistajille. Yhdistys julkaisee rotukerhon jäsenlehteä "Volppari" ja ylläpitää kotisivuja, sekä kaikille yhdistyksen jäsenille avointa keskustelupalstaa facebookissa. Vuosittain yhdistys järjestää SSKY:n näyttelyn yhteydessä erikoisnäyttelyn.

Yhdistyksen asioita hoitaa hallitus, johon kuuluu vuosikokouksessa valitut puheenjohtaja ja 2–5 varsinaista jäsentä. Hallituksen toimikausi on vuosikokousten välinen aika. Hallitus valitsee keskuudestaan varapuheenjohtajan sekä valitsee keskuudestaan tai ulkopuolelta sihteerin, rahastonhoitajan ja muut tarvittavat toimihenkilöt. Hallitus johtaa yhdistyksen toimintaa ja vastaa sekä huolehtii yhdistyksen taloudenhoidosta, kokouskutsuista jäsenistölle, asioiden valmistelusta kokouksiin, aloitteiden ja ehdotusten tekemisestä volpino italianoja ja kenneltoimintaa koskevissa asioissa. Hallitus valitsee yhdistyksen edustajan muiden rotujärjestöiden tai kennelpiiriin kokouksiin niiltä osin, joita yhdistyksen vuosikokous ei valitse. Hallitus voi myös nimetä avukseen erilaisia toimikuntia ja työryhmiä, kuten esimerkiksi jalostus-, lehti- yms. toimikuntia.

Jalostustoimikunta toimii hallituksen alaisuudessa. Jalostustoimikunnan tehtäviin kuuluvat jalostustiedusteluihin vastaaminen ja pyydettyessä jalostusneuvonta. Jalostustoimikunnan tarkemmat tehtävät on määritelty kennelliiton antamassa ohjeistuksessa. Toimikunta kerää volpino italianojen

terveystietoja, arkistoi ja julkaisee ne sekä puhtaaksi kirjoittaa näyttelyarvostelut sähköiseen muotoon. Näyttelyarvostelut julkaistaan jäsenille. Jalostustoimikunnalla on oma sähköposti, jonne volpino italianojen omistajat voivat lähettää koiriensa terveys- ja geenitestitulokset. Jalostustoimikunta kerää yhdistyksen kotisivuilla olevan linkin kautta pentueraportteja sekä käyttäytymis- ja terveystietoja. Jalostustoimikunta koostuu vähintään neljästä henkilöstä, joista kahden toivotaan olevan volpino italiano kasvattajia ja vähintään yhden Kennelliiton Kennelneuvojan peruskurssin suorittanut. Jäsenmäärää ei kuitenkaan ole rajoitettu, ja jalostustoimikunnan jäsenet voivat ehdottaa uusia jäseniä tarvittaessa. Jalostustoimikunta julkaisee yhdistyksen nettisivuilla ja jäsenlehdessä ajankohtaista tietoa jalostuksesta.

Yhdistyksen kotisivuilla on pentuvälityssivusto, jota hallitus ylläpitää. Pentuvälityssivustolla julkaistaan Suomen Volpino Italiano ry:n jäsenenä olevien kasvattajien pentueita, jotka täyttävät Suomen Kennelliiton rekisteröintivaatimukset. Pentueen vanhemmilla on oltava astutushetkellä voimassa oleva virallinen silmä- ja polvilausunto sekä lisäksi vanhempien PLL- ja vWD1 -geenitestien tulokset tai pennun vanhempien perimän kautta tiedossa oleva tulos.

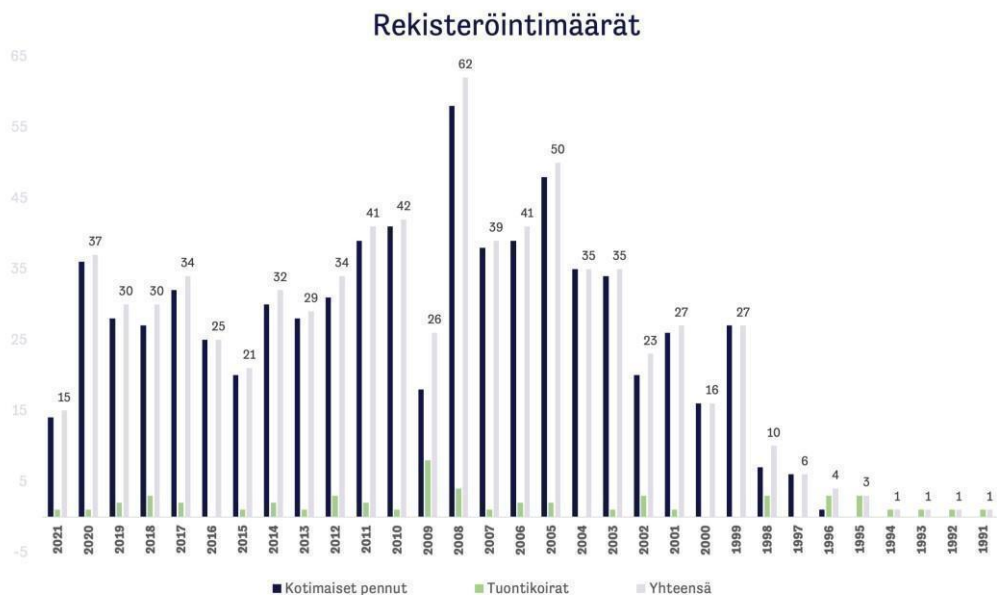
4. RODUN NYKYTILANNE

Suomessa rotu pohjautuu täysin tuontikoiriin, ensin pohjoismaista ja sitten italiasta. Nykytilanteessa muutamalla kasvattajalla on oma narttulinja joihin yleensä yhdistetään italian tuontiuroksia. Joitakin kotimaisia uroksia on myös käytetty. Pyritään käyttämään myös kotimaisia uroksia jalostukseen, sillä niiden terveystulokset on usein tiedossa myös usealta sukupolvelta. Suomen volpinokanta on luonteen, ulkomuodon ja käytöksen puolesta rotumääritelmän mukainen. Volpino italianot ovat melko terveitä. Suurin haaste tällä hetkellä on rodun polviongelmien. Lisääntymisongelmia rodussa ei juurikaan ole, yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta.

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

Taulukko 2. Vuositilasto – rekisteröinnit 2007–2021

	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007
Pennut (kotimaiset)	14	36	28	27	32	25	20	30	28	31	39	41	18	58	38
Tuonnit	1	1	2	3	2		1	2	1	3	2	1	8	4	1
Rekisteröinnit yht.	15	37	30	30	34	25	21	32	29	34	41	42	26	62	39
Pentueet	4	9	7	8	10	7	5	8	6	8	11	13	4	16	13
Pentuekoko	3,5	4	4	3,4	3,2	3,6	4	3,8	4,7	3,9	3,5	3,2	4,5	3,6	2,9
Kasvattajat	4	7	5	7	6	4	3	3	5	8	8	8	3	12	10
jalostukseen käytetyt eri urokset															
- kaikki	4	7	4	7	6	7	3	4	4	8	7	10	3	8	9
- kotimaiset	3	3	2	3	2	4	1	3	3	3	4	4	1	4	6
- tuonnit	1	3	2	3	4	2	2	1	1	5	3	6	2	4	3
- ulkomaiset	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	5 v 2 kk	4 v 6 kk	3 v 9 kk	4 v 2 kk	5 v 5 kk	3 v 5 kk	2 v 7 kk	2 v 4 kk	3 v 6 kk	5 v 7 kk	3 v 4 kk	2 v 11 kk	3 v 3 kk	3 v 2 kk	3 v 9 kk
jalostukseen käytetyt eri nartut															
- kaikki	4	9	7	8	10	7	5	8	6	8	11	13	4	16	13
- kotimaiset	4	6	6	7	8	7	4	6	3	4	7	10	4	15	13
- tuonnit	0	3	1	1	2	0	1	2	3	4	4	3	0	1	0
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	4 v 2 kk	4 v 9 kk	4 v	5 v 1 kk	4 v	4 v	4 v	5 v 5 kk	3 v 9 kk	4 v 11 kk	3 v 11 kk	3 v 11 kk	3 v 6 kk	3 v 6 kk	3 v 3 kk
Isoisät	8	14	9	12	13	12	8	8	8	15	16	16	7	15	13
Isoäidit	8	15	10	14	13	11	8	9	9	15	15	21	7	18	16
Sukusiitosprosentti	3,59 %	2,01 %	2,45 %	5,43 %	3,91 %	5,02 %	4,83 %	4,79 %	5,26 %	5,57 %	5,39 %	6,32 %	5,57 %	6,59 %	7,63 %

Kaavio 1. Vuositilasto – rekisteröinnit siitä asti kun rotu on tuotu Suomeen

Volpino italianojen lukumäärät Suomessa ja maailmalla

Volpino italiano-kasvattajien määrä on vuosien varrella kasvanut, mutta rekisteröinnit ovat pysyneet samoina, viime vuosina hieman laskeneet. Vuonna 2022 KoiraNet-jalostustietojärjestelmässä oli listattuna 20 vuoden ajalta 23 kasvattajaa Suomessa. Viiden vuoden aikana pentueita on syntynyt 12 eri kasvattajalle. Vuoden 2021 lopussa volpino italianoja on rekisteröity Suomeen 778. Volpino italianoja rekisteröidään keskimäärin 33 kpl vuosittain. Rekisteröintimäärät näyttäisivät kuitenkin olevan laskussa, vuonna 2021 rekisteröitiin vain 14 volpino italianoa.

Volpino italiano on pienilukuinen rotu, jota rekisteröidään Suomen lisäksi Ruotsissa, Tanskassa ja Norjassa. Rodun kotimaassa, Italiassa, on suurimmat rekisteröintiluvut. Lisäksi Euroopassa on rekisteröityjä volpino italianoja muun muassa Espanjassa, Saksassa, Ranskassa, Alankomaissa ja Unkarissa. Yhdysvalloissa volpino italianot hyväksyttiin rekisteröitäviksi AKC-rekisteriin vuodesta 2021 alkaen. Venäjällä volpino italianoja on rekisteröity muutamia yksilöitä.

Kasvattajia on tällä hetkellä eniten Italiassa ja Pohjoismaissa. Yksittäisiä kasvattajia on Espanjassa, Saksassa, Unkarissa, Venäjällä, Kanadassa ja Yhdysvalloissa. Suomeen tulee tuontikoiria melkein vuosittain. Eniten koiria tuodaan rodun kotimaasta Italiasta, toiseksi eniten Ruotsista ja Tanskasta. Suomeen on tuotu kaikkiaan vuosien 1991–2021 aikana yhteensä 54 volpino italianoa. Keskimäärin tuontikoiria tulee Suomeen kaksi vuodessa. Kaikista Suomeen tuoduista koirista 72% on päätynt jalostuskäyttöön vuoden 2021 loppuun mennessä.

Yleistä sukusiitoksesta

Sukusiitoksessa pentueen vanhempina käytettävät koirat ovat keskenään sukua. Sukusiitoksena pidetään serkusten tai sitä läheisempien sukulaisten yhdistämistä. Sukusiitos kasvattaa riskiä perinnöllisten sairauksien esilletuloon. Sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleelia (versiota), jotka ovat molemmat peräisin samalta esivanhemmalta. Saman esivanhemman tietty alleeli on siis tullut koiralle sekä isän että emän kautta. Tällainen geenipari on homotsygoottinen ja identtinen. Ilman sukusiitosta suurin osa yksilöiden geenipareista on heterotsygoottisia, jolloin haitalliset, usein resessiiviset alleelit pysyvät vallitsevan, normaalin alleelin peittäminä.

Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Isä-tytär-parituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on 25%, puolisisarparituksessa 12,5% ja serkusparituksessa 6,25%. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisten geeniparien osuutta jokaisessa sukupolvessa sukusiitosasteen verran, joten esimerkiksi puolisisarparituksessa jälkeläisten heterotsygotia vähenee 12,5%. Myös todennäköisyys haitallisten resessiivisten ongelmien esiintuloon on puolisisarparituksessa 12,5%. Sukusiitos ei periydy. Jos koiran vanhemmat eivät ole keskenään sukua, pentujen sukusiitosaste on nolla.

Koirilla on rotuja muodostettaessa käytetty runsaasti sukusiitosta. Sukusiitoksella pyritään tuottamaan tasalaatuisia ja periyttämisvarmoja eläimiä. Jos huonot alleelit esiintyvät kaksinkertaisina sukusiitoksen ansiosta, niin mikseivät hyvätkin. Toisaalta sukusiitettynä eläin siirtää vain puolet perimästään jälkeläisilleen, jolloin edulliset homotsygoottiset alleeliyhdistelmät purkautuvat. Lisäksi jokainen yksilö kantaa perimässään useita haitallisia alleleleja, joiden todennäköisyys tulla esiin jälkeläisissä kasvaa sukusiitoksen myötä, joten turvallisia sukusiitosyhdistelmiä ei ole.

Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10%. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa, ja

nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdusalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi. Jos sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä.

Sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä, joten vain sellaisia sukusiitosasteita voi verrata keskenään, jotka on laskettu täsmälleen samalla sukupolvimäärällä. Jalostuksessa suositellaan neljän-viiden sukupolven perusteella lasketun suku-siitosasteen pitämistä alle 6,25%. (Kennelliitto 2022a.)

Volpino italianojen sukusiitoksesta

Volpino italianoilla sukusiitosprosentti on kannan kokoon nähden saatu pidettyä alhaisena. Jatkossa uusien yhdistelmien löytäminen on haasteellista, sillä maailmanlaajuinen rekisteröity kanta on geneettisesti homotsygoottinen.

Kennelliiton jalostustietokannan antamat sukusiitosprosentit antavat sukusiitosprosentista todellista alhaisemman arvion, sillä jalostukseen käytettyjen ulkomaisten uroksien ja tuontikoirien sukutaulut ovat jalostustietokannassa puuttelliset. Lisäksi volpino italianojen taustalla on muutamia koiria, jotka on merkitty jalostustietokantaan esimerkiksi kahden eri maan rekisterinumerolla, ja tällainen koira näkyy sukutaulussa kahtena eri yksilönä.

Rodun keskimääräinen sukusiitosaste on laskettu Kennelliiton jalostustietojärjestelmällä. Volpino italianojen keskimääräiset vuosittaiset sukusiitosprosenttiasteet ovat vaihdelleet vuosina 2007–2021 välillä 2,01% – 7,63% keskiarvon ollessa 4,96%. Sukusiitosastetta ovat kasvattaneet yksittäiset lähisukulaisparitukset. Näin pienessä populaatiossa yksittäisen kasvattajan tekemillä yhdistelmillä on suuri merkitys rodun keskimääräisen sukusiitosprosenttiin.

Rodun alkuvuosina jalostukseen käytettyjä volpino italianoja ollut rajallinen määrä. Jalostuskoiria on tämän vuoksi käytetty runsaammin, kuin mitä nykyiset suositukset ohjeistavat. Volpino italiano urosten keskimääräinen jalostuskäytön ikä on viimeiset 15 vuotta ollut noin 3 vuotta ja 10 kuukautta ja narttujen noin 4 vuotta 1 kk. Uskomme, että sillä on ollut positiivinen vaikutus rodun terveyteen, koska jalostukseen käytetyt koirat eivät ole olleet liian nuoria, joten on saatettu välttää nuorena puhkeavia sairauksia. Jalostuskäytön ikä on sekä uroksilla että nartuilla hitusen laskenut, mutta näyttäisi silti pysyttelevän kolmen ikävuoden yläpuolella.

Taulukko 3. Viimeisen 10 vuoden (2011 - 2021) aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 20 urosta.

JALOSTUSUROKSET			Tilastointiaikana				Toisessa polvessa		Yhteensä	
UROS			Pentueita	Pentuja	%-osuus	kumulat %	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	HONEY QUEEN'S YATZY	SE	10	35	11,29 %	11 %	0	0	10	35
2	MONET DEL COLLE DEGLI ULIVI	IT	10	23	7,42 %	19 %	8	28	10	23
3	ANSERIN'S EROS		6	20	6,45 %	25 %	0	0	6	20
4	UNO DEL BIROCCIAIO	IT	5	17	5,48 %	31 %	12	48	9	28
5	SETTIMO CIELO DEL CANTICO DELLE CREATURE	IT	4	17	5,48 %	36 %	5	20	5	23
6	KOTILAN ULJAS		3	16	5,16 %	41 %	2	6	3	16
7	NESTORI		3	15	4,84 %	46 %	7	25	3	15
8	PRIMA NEVE VERO VERDI		3	13	4,19 %	50 %	5	17	3	13
9	RENARD RUSE LUPO ALBERTO		3	13	4,19 %	55 %	8	30	3	13
10	WISHFUL THINKING PRINCIPE PAZZINO		3	11	3,55 %	58 %	3	10	3	11
11	ODIN	IT	3	11	3,55 %	62 %	2	10	3	11
12	GOLDEN DESIGN'S HORATIO		2	10	3,23 %	65 %	6	28	2	10
13	EROE DELL'ANTICA ETRURIA	IT	3	10	3,23 %	68 %	0	0	3	10
14	PARIDE DELL'ANTICA ETRURIA	IT	3	9	2,90 %	71 %	10	35	9	32
15	MANDASTAMM INNOCENZO		2	8	2,58 %	74 %	11	45	7	22
16	ANSERNA'S ILEX		1	7	2,26 %	76 %	4	17	1	7
17	KOTILAN DOORIS		2	16	1,94 %	78 %	0	0	3	9
18	ERCOLE DE COLLE DEGLI ULIVI	IT	1	6	1,94 %	80 %	0	0	2	9
19	DEVINE DIVA'S ITALIANO LUMI	SE	1	6	1,94 %	82 %	0	0	1	6
20	ITALO DEL MONTE FRONDOSO	IT	1	5	1,61 %	83 %	8	30	7	23

Paksulla tekstillä on merkitty tuontikoirat, ja näiden tuontimaat (viereisessä sarakkeessa).

Ajanjaksona 2007–2021 on käytetty yhteensä 91 urosta jalostukseen. Tarkastelun kohteena vuosina 2011-2021 eniten käytetyt urokset (taulukko 3). 10 eniten käytettyä urosta on isänä 58 %:lle ajanjakson pennuista ja näillä kaikilla uroksilla on vähintään kolme pentuetta (taulukko 3). Sijoilla 11-15 olevilla uroksilla on kullakin kahdesta-kolmeen pentuetta tilastointiaikana. 16, 18 ja 19 sijoilla olevilla uroksilla on kullakin vain yksi pentue. Pentuekoon mukaan tarkasteltuna kaksi runsaimmin jalostukseen käytettyä urosta ovat saaneet tarkastelujaksolla vähintään 20 jälkeläistä ja vähintään 10 pentuetta (taulukko 3). Eniten käytetyllä uroksella on 35 jälkeläistä, sijalla 2 olevalla uroksella 23 jälkeläistä ja sijalla 3 olevalla uroksella 20 jälkeläistä. Yhdellä uroksella on mainittava määrä toisen polven jälkeläisiä: sijalla 2 olevalla uroksella MONET DEL COLLE DEGLI ULIVI (2012) on 28 toisen polven jälkeläistä (taulukko 3).

Jos tarkastellaan eniten jalostukseen käytettyjä uroksia koko ajanjaksolta, jolloin rotu on ollut Suomessa, niin vuosina 1991–2021 15 käytetyimmän uroksen listalla tuontikoiria on yhteensä 12. (Lähde: Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä Koiranet). Tämän listan kaksi käytetyintä urosta ovat tuontikoiria. Taulukko 3, 15:n käytetyimmän uroksen listalta löytyy kaksi isä–poika-sukulaisuussuhdetta: 1. CINGARO'S MARCO (1997) on 12. MICHELANGELO (2004) isä, 10. MONET DEL COLLE DEGLI ULIVI (2012) on 13. ANSERINA'S EROS (2014) isä. Listalla ei ole koiria, jotka olisivat keskenään täysveljeksiä. Mikäli jälkeläistilastoa tarkastellaan neljän vuoden (yhden sukupolven) jaksolla vuosien 2018–2021 rekisteröityjen pentueiden perusteella, listan neljä ensimmäistä urosta ovat saaneet vähintään kaksi pentuetta ja/tai kuusi jälkeläistä ja ylittävät prosenttiosuudellaan suosituksen (enintään 5 % sukupolven aikana syntyneistä pennuista). Ensimmäinen uros on saanut yhden sukupolven aikana kahdeksan pentuetta, toinen ja kolmas kolme pentuetta.

Taulukko 4. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 15–20 narttua

JALOSTUSNARTUT									
NARTTU			Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä	
			Pentueita	Pentuja	%-osuus	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	KLAANI MATROONA		5	24	7,74 %	2	6	5	24
2	KOTILAN KIKKA		4	14	4,52 %	0	0	4	14
3	WISHFUL THINKING MADAMIGELLA		3	13	4,19 %	2	8	3	13
4	HONEY QUEEN'S TINTOMARA	SE	3	12	3,87 %	10	37	4	14
5	KOTILAN KIKKALIINA		3	11	3,55 %	0	0	3	11
6	KOTILAN IMPPU		2	11	3,55 %	3	11	2	11
7	WISHFUL THINKING PRINCIPESSA PERLINA		2	11	3,55 %	1	3	2	11
8	TALES'S OF FANTASY MADICKEN	SE	2	11	3,55 %	2	5	2	11
9	ESMERALDA DEL COLLE DEGLI ULIVI	IT	2	10	3,23 %	5	20	3	16
10	KIANTIME'S JEWEL PRINCESS		2	10	3,23 %	2	10	3	12
11	WISHFUL THINKING JIANNA		2	10	3,23 %	6	26	2	10
12	ANSERINA'S AMELIA		2	10	3,23 %	0	0	2	10
13	KOTILAN IIRIS		2	8	2,58 %	7	33	4	13
14	ANSERINA'S URANIA		3	8	2,58 %	1	4	3	8
15	ANSERINA'S VIRGOLA		3	8	2,58 %	2	7	3	8
16	WISHFUL THINKING LOLITA		2	7	2,26 %	2	5	2	7
17	MOSJÖNS JULIA	SE	2	7	2,26 %	1	3	2	7
18	RENARD RUSE' LIBELULLA		2	7	2,26 %	0	0	2	7
19	HONEY QUEEN'S ZIRI	SE	2	7	2,26 %	2	10	2	7
20	HONEY QUEEN'S YOBELLA	SE	2	6	1,94 %	0	0	3	9

Paksulla tekstillä on merkitty tuontikoirat, ja näiden tuontimaat (viereisessä sarakkeessa).

Ajanjaksolla 2007–2021 on käytetty yhteensä 129 narttua jalostukseen. Taulukosta 4 näkyy tarkastelun kohteena vuosina 2011–2021 eniten jalostukseen käytetyt nartut. 19:lla eniten käytetyllä nartulla on vähintään kaksi pentuetta. Kolmella eniten käytetyllä vähintään kolme pentuetta. Nartuilla pentuekoon mukaan tarkasteltuna 19:lla eniten käytetyllä nartulla on enemmän kuin kuusi jälkeläistä. Yhden sukupolven aikana (4 vuotta) vuosina 2018–2021 nartuilla oli enintään kolme pentuetta. Nartuilla toisen polven jälkeläismäärät ovat hieman maltillisempia, mutta sijalla 4 olevalla nartulla HONEY QUEEN'S TINTOMARA on 37 toisen polven jälkeläistä.

Eniten jalostukseen käytettyjä narttuja koko ajanjaksolta, jona rotu on ollut Suomessa, vuosina 1991–2021 15 käytetyimmän nartun listalla tuontikoiria on yhteensä neljä (Lähde: Kennelliiton jalostustietojärjestelmä Koiranet). Käytetyimpien narttujen listalla on useita keskenään lähisukua olevia koiria. Taulukosta löytyy yksi sisaruspari, sijoilla 6. Kiantime's Believe in Love (2002) ja 10. Kiantime's Break My Heart (2002). Äitejä ja tyttäriä löytyy seuraavasti: 2. KamaJakin Mi Chiama Una (1997) on 3. KamaJakin Siveä Maatuska (1998) äiti, joka taas on 5. Käpylä Ramona (2003) äiti. 8. Cingaro's Dipsy (1998) on 4. Anserina's Joli Adelina (2005) äiti.

Käytetyimpien urosten ja narttujen välistä sukulaissuhteista löytyy enemmänkin yhtäläisyyksiä. Eniten käytetyn uroksen (ajanjakso 1991–2021) Cingaro's Marco (1997) tyttäret ovat narttujen listalla sijalla 5. Kiantime's Believe in Love (2002) ja sijalla 10. Kiantime's Break My Heart (2002). Toiseksi eniten käytetyn uroksen Dario dell'Antica Etruria (1995) tytär on narttujen listalla sijalla 3. KamaJakin

SIVEÄ MAATUSKA (1999). Muitakin sukulaissuhteita esiintyy jalostuslistoja tarkastellessa, sillä volpino italiano on varsin pienilukuinen rotu, jonka tehollinen populaatio on hyvin pieni.

Yleistä populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta

Rodun perinnöllinen monimuotoisuus tarkoittaa sen geenimuotojen (alleelien) runsautta. Puhutaan myös jalostuspohjan laajuudesta. Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia erilaisia versioita sillä on olemassa samasta geenistä. Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden geenipareihin heterotsygotiaa, joka antaa niille yleistä elinvoimaa ja suojaa monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunisairauksiin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistymisen ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua.

Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodun yksilömäärään nähden liian suuret jälkeläismäärät. Tällaiset koirat levittävät haitalliset mutaatioalleelinsa vähitellen koko rotuun, jolloin jostakin yksittäisestä mutaatiosta saattaa syntyä rodulle uusia, ei toivottuja ominaisuuksia tai -sairauksia. Vähitellen on vaikea löytää jalostukseen koiria, joilla ei tätä mutaatiota ole. Ihannetilanteessa jalostukseen käytetään koiria tasaisesti rodun kaikista sukulinjoista.

Monimuotoisuutta turvaava suositus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on pienilukuisissa roduissa enintään 5 % ja suurilukuisissa roduissa enintään 2–3 % laskettuna rodun neljän vuoden eli yhden sukupolven rekisteröintimäärästä. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi pienilukuisissa roduissa olla korkeintaan 10 % ja suurilukuisissa 4–6 % laskettuna neljän vuoden rekisteröinneistä. (Mäki 2013a.)

Tehollinen populaatio on jalostuspohjan laajuutta määrittävä laskennallinen arvo, joka kertoo rodun monimuotoisuudesta ja siitä, monenko yksilön geenimuotoja rodussa on. Mitä pienempi luku on, sitä harvempia yksilöitä käytetään jalostukseen – tällöin sukusiitos kasvaa ja jalostuspohjaa katoaa peruuttamattomasti. Rodussa on sitä vaikeampaa välttää sukusiitosta ja sukukatoa, mitä pienempi tehollinen populaatio on. Laskennallisen arvon lisäksi tehollista populaatiota voidaan arvioida myös DNA-näytteiden perusteella. Jotta pieni rotu pysyisi elinvoimaisena, minimisuositus teholliselle populaatiolle on 25 urosta ja 50 narttua. (Mäki 2013b.)

Kun tehollista kokoa arvioidaan jalostuskoirien lukumäärästä tai rekisteriaineistojen sukutauluista, laskelmat tehdään aina sukupolvea kohden. Sukupolven pituus on seurakoirilla kolmesta neljään vuotta. Nyrkkisääntönä on, että tehollinen koko on enintään neljä kertaa tänä aikana jalostukseen käytettyjen, eri sukuisten urosten lukumäärä. Jalostuskoirien lukumäärän perusteella laskettu tehollinen koko on aina yliarvio, koska kaava olettaa, etteivät jalostuskoirat ole toisilleen sukua ja että niillä on tasaiset jälkeläismäärät. Tehollista kokoa voidaan arvioida myös rodun koirista otettujen dna näytteiden avulla.

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä Koiranetissä käytettävää jalostuskoirien lukumääriin perustuvaa laskentakaavaa on hieman muokattu, jotta se huomioisi paremmin jalostuskoirien epätasaiset jälkeläismäärät ja keskinäisen sukulaisuuden. Jalostustietojärjestelmässä käytetään kaavaa

$$N_e = 4 \cdot N_u \cdot N_n / (2 \cdot N_u + N_n),$$
 jossa

N_u on neljän vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusurosten ja

Nn neljän vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusnarttujen lukumäärä.

Paras tapa pitää tehollinen koko mahdollisimman suurena on käyttää rodun koiria ja sukulinjoja jalostukseen mahdollisimman laajasti ja huolehtia, että koirien jälkeläismäärät pysyvät tasaisina. (Mäki Mäki, K. 2013b.)

Toisaalta suurimmalla osalla rodustamme (kuten volpino italianolla) on kantoja myös ulkomailla, jolloin on mahdollista tuoda maahan ”uutta verta”. Volpino italianojen kotimaassa Italiassa ovat rotukirjat auki, joten maatiaiskantaa voidaan rekisteröidä Italiassa rotuunoton kautta. Suomeen on tuotu ja rekisteröity vuonna 2018 Italiassa maatiaiskannasta rotuunotettujen vanhempien jälkeläinen MARIPOSA DE FROR`E MUNDU. Narttu on synnyttänyt Suomessa kaksi pentuetta.

Volpino italianojen populaation rakenne ja jalostuspohja

Volpino italianoilla on haasteena maailmanlaajuisesti pieni geneettinen populaatio. Suurin osa suomalaisista volpino italianoista on sukua keskenään, tämän vuoksi sukusiitosprosentin pitäminen alhaisena on vaikeaa. Kaikissa maissa, joissa kasvatetaan volpino italianoja, koirien sukutauluissa on samoja sukuja ja koiria. Onneksi Suomeen tulee tuontikoiria melkein vuosittain, näistä tuonneista on ollut jonkin verran apua suomalaisten volpino italianojen geenipoolin laajentamisessa. Eniten koiria tuodaan rodun kotimaasta Italiasta sekä Ruotsista ja Tanskasta.

Taulukko 5. Tehollinen populaatio volpino italianoilla (1996-2021).

TEHOLLINEN POPULAATIOKOKO NELJÄN VUODEN SYKLEISSÄ

SKL kaava $Ne = 4 \times Nu \times Nn / (2 \times Nu + Nn)$

	Rekisteröidyt pennut	Isät sukupolvittain	Emät sukupolvittain	Tehollinen populaatio koko	Pentueet lukumäärä	Suurin mahdollinen tehollinen koko	Tehollisen koon osuus maksimista
2019-2021	82	15	20	24	20	40	60 %
2018 - 2015	104	14	21	24	30	60	56 %
2014 - 2011	128	15	25	27,3	33	66	56 %
2010 - 2007	155	19	30	33,5	46	92	51 %
2006 - 2003	156	17	26	29,5	48	96	43 %
2002 - 1999	89	6	12	12	24	48	33 %
1998 - 1996	14	2	3	2,6	5	10	9 %

Volpino italiano on pienilukuinen rotu Suomessa. Vuosina 2018-2021 on rekisteröity yhteensä 112 volpino italianoa (yksi koirasukupolvi), kennelliiton suosituksen mukaan ei yksittäinen koira saisi olla vanhempana kuudelle pennulle. Täällä syntyy keskimäärin 28 volpino italianoa vuodessa (keskiarvo 2018-2021). Monimuotoisuutta turvaava suositus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on pienilukuisissa roduissa enintään 5 % rodun neljän vuoden (yhden sukupolven) rekisteröinneistä (Mäki 2013a). Volpino italianojen osalta tämä tarkoittaa noin yhtä-kahta pentuetta jalostuskoiraa kohti.

On huomioitava se, että käytettyjen urosten ja narttujen vaikutus populaatioon on riippuvainen siitä, kuinka monia niiden jälkeläisistä käytetään jalostukseen. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi pienilukuisissa roduissa olla korkeintaan 10 % suhteessa neljän vuoden rekisteröinteihin. Jos

jalostuskoiran jälkeläisiä ei käytetä jalostukseen, sen vaikutus katoaa rodusta heti seuraavassa sukupolvessa, vaikka jalostuskoiralla itsellään olisikin runsaasti jälkeläisiä. (Mäki 2013a.)

Sukusiitosprosentit on saatu pysymään maltillisina, mutta tehollinen populaatiokoko volpino italianoilla on kriittinen. Jos rodun tehollinen koko on alle 50, rotu on kriittisessä tilassa, jossa geenimuotoja häviää niin nopeasti, ettei luonto pysty tasapainottamaan tilannetta (Mäki 2013b). Tehollista populaatiokokoa on saatu nostettua siitä kun rotu on tuotu Suomeen, alimmillaan se on ollut alkuvuosina 1998 - 1996 (2,6) ja 2002 - 1999 (12). Näiden vuosien jälkeen tehollinen populaatio on vaihdellut 24 - 33,5 välillä. Vuonna 2021 se oli vain 25. Vain 7% uroksista ja 9% nartuista käytettiin silloin jalostukseen. Pitkän tähtäimen suunnitelmallisella jalostusohjelmalla pyritään kasvattamaan tehollista populaatiokokoa sekä välttämään geneettisiä pullonkauloja.

Volpino italianot ja sukulinjat maailmalla

Rotu on harvinainen joka puolella maailmaa. Rodun sukulinjat muissa maissa eivät juuri eroa Suomessa esiintyvistä linjoista. Yleisimmät sukulinjat ovat käytössä kaikissa maissa, joissa volpino italianoja kasvatetaan. Täysin erillisiä geneettisiä populaatioita ei ole mantereiden tai maiden välillä sukutauluja tarkasteltaessa. Rodun kotimaassa Italiassa saattaa todennäköisesti olla vielä useita sukulinjoja, joita on käytetty hyvin vähän jalostukseen Italian ulkopuolella. Lisämahdollisuuden geenipohjan laajentamiseen antaa rodun kotimaassa avoinna oleva rotukirja.

Suurin volpino italiano populaatio on rodun kotimaassa Italiassa. Italiassa on rekisteröity viimeisen kymmenen vuoden aikana (2010–2020) keskimäärin 169 volpino italianoa vuodessa. Punaisia näistä on ollut noin 16 koiraa. Vuonna 2011 ei punaisia volpino italianoja ollut rekisteröity yhtään ja vuonna 2020 punaisia volpino italianoja oli rekisteröity 53 koiraa. Italiassa on myös rekisteröimätöntä maatiaskantaa, jonka geeneissä on arvokasta vanhaa perimää. Maatiaskantaa on hyödynnetty rotuunoton kautta turvaamaan geenien monimuotoisuutta volpino italianoilla.

Rodun kantakirja on Italiassa avoin. Rotuun on rekisteröity rotuunoton kautta viimeisen kymmenen vuoden aikana (2011–2021) maksimissaan 10 koiraa vuodessa. Alkuuperämaan jälkeen seuraavaksi suurimmat volpino italiano populaatiot ovat Pohjoismaissa. Norjassa volpino italianoja on rekisteröity 604, Ruotsissa 924 ja Tanskassa 355 kpl.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Volpino italiano on vahti- ja seurakoiras. Se on voimakkaasti kiintynyt perheeseensä ja ympäristöönsä, erittäin pirteä, eloisa, iloinen ja leikkisä. Hylkääviä virheitä ovat vihaisuus tai liiallinen arkuus.

4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Volpino italianojen luonteesta ei ole vielä kertynyt paljoa tietoa, sillä vain muutama koira on käynyt luonnetestissä tai MH-luonnekuvauksessa. Volpino italianoilla on runsaasti näyttelykäyntejä ja vain muutaman kerran volpino italiano on saanut huomautuksen käytöksestä, esimerkiksi käsiteltävyydestä tai aggressiivisuudesta. Rodulla ei ole vielä voimassa olevaa ihanneprofiilia.

Tiedon lisäämiseksi Suomen Volpino Italiano ry toteutti käyttäytymis- ja terveyskyselyn vuosina 2020–2021. Vastauksia saimme 77 kappaletta. Vastauksissa oli mukana täällä kasvatettujen koirien lisäksi myös

tuontikoiria ja jo edesmenneitä koiria. Pienestä vastaajamäärästä johtuen (noin 10% Suomen volpino italiano populaatiosta) ei tuontikoiriin liittyviä vastauksia ole mahdollista erotella suomalaisten koirien vastauksista.

Luonnetestitiedot ovat saatavilla kolmesta koirasta. MH-luonnekuvauksen on suorittanut neljä koiraa. Rodulla ei ole luonteen ihanneprofiilia, johon luonnetestin tai MH-kuvauksen tulosta voitaisiin suhteuttaa.

Luonnetesti ei ole ihanteellinen volpino italianon kaltaiselle koiralle. Toivottavaa olisi, että useampi volpino italiano kävisi MH-luonnekuvauksessa. Volpino italianoille sopivin testimuoto olisi käyttäytymisen jalostustarkastus. Yhdistyksellä on tavoitteena järjestää käyttäytymisen jalostustarkastus lähitulevaisuudessa.

4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet

Volpino italianot ovat käyttötarkoitukseltaan vahti- ja seurakoiria. Rotumääritelmä mainitsee luonteesta seuraavaa: kiintynyt perheeseensä ja ympäristöönsä, erittäin pirteä, eloisa, iloinen ja leikkisä. Volpino italianot ovat seurakoiria, joiden kanssa voi harrastaa monia eri lajeja. Volpino italiano on ilmoittava vahtikoira, jossa on terävyyttä. Se ei saa olla arka eikä aggressiivinen. Tärkein käyttötarkoitus tänä päivänä volpino italianoille on toimia ihmisten seurana. Rotu on haukkuherkkä, mutta koirien herkkähaukkaisuus ja reagoitiherkkyys ovat yksilöllisiä, joihin voi vaikuttaa jonkin verran kasvuvaiheessa oikeanlaisella koulutuksella ja sosiaalistamisella.

Volpino italianojen luonne ja käyttöominaisuudet mahdollistavat seura- ja harrastuskoirana toimimisen. Volpino italianot ovat nopeita ja liikkuvia, nokkelia ja nopeasti oppivia, mutta motivaation ylläpitäminen saattaa joillakin yksilöillä olla haastavaa. Suomessa harrastetaan monipuolisesti volpino italianojen kanssa ja yleisin harrastuslaji on agility. Volpino italiano soveltuu moneen eri lajiin ja niitä on nähty Suomessa lisäksi tottelevaisuuskokeissa (toko) ja rally-tokossa.

Koiranäyttelyt ovat suurin harrastusmuoto rodussa.

Kuva 2. Pujotteleva volpino italiano. Kuva: Petra Strübing

Agilityssä volpino italianoja on kilpaillut 16 koiraa. Agilitytulokset volpino italianoilla ovat lisääntyneet vuoden 2015 jälkeen. Vuosina 2016–2020 jalostustietojärjestelmään on kirjattu rodulle yli 250 agilitytulosta. Suomessa agilityvalion arvon on saavuttanut vain yksi volpino italiano, vuonna 2018. Tottelevaisuuskilpailuissa ja rally-tokossa on yksittäisiä osallistumisia.

4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen

Yleensä volpino italianot sopeutuvat yksinoloon normaalin koulutuksen avulla pentuvaiheessa.

Yksinoloon liittyvät ongelmat eivät ole tavanomaisia volpino italianoille. Suomen Volpino Italiano ry:n käyttäytymis- ja terveystietokyselyssä yksittäiset vastaukset nostivat esiin koiran haukkuherkkyyden yksinollessa, mutta kokonaisuudessa se on volpino italianolle epätyypillistä käyttäytymistä.

Volpino italianojen lisääntymiskäyttäytyminen on lajityypillistä. Oikein ajoitetut astutukset ovat sujuneet luonnollisesti ja johtaneet nartun tiinehtymiseen. Nartut ovat synnyttäneet luonnollisesti, ja keisarinleikkaukset ovat rodussa erittäin harvinaisia. Nartut hoitavat pentunsa yleensä tunnollisesti ja omatoimisesti. Kohtutulehdukset ovat rodulla harvinaisia. Uroksilla liki 90% vastaajista (36 vastaajaa) kertoo uroksen kivesten olevan normaalit. Yksittäisillä uroksilla on ilmoitettu piilokiveksestä ja suurentuneesta eturauhasesta, mutta nämä ovat harvinaisia.

Volpino italiano on luonteeltaan iloinen ja leikkisä ja tulee yleensä toimeen muiden koirien ja eläinten kanssa. Volpino italiano kiintyy erittäin voimakkaasti perheeseensä ja on mielellään mukana perheensä kaikissa puuhissa. Volpino italianot ovat luonteeltaan iloisia, uteliaita ja pehmeähköjä. Volpino italianoille ei ole luontaista liiallinen arkuus ja pidättyväisyys.

Volpino italiano on jalostettu ilmoittamaan ympäristössä tapahtuvista asioista haukkumalla. Rodun koirat ovat valppaita ja ilmoittavat herkästi haukkumalla muutoksista ympäristössä. Haukkuherkkyys on otettava huomioon rotuominaisuutena.

Suomen Volpino Italiano ry:n käyttäytymis- ja terveystietokyselyssä kävi ilmi että 66% vastaajien koirista pelkäsi jotain asiaa kuten esimerkiksi ukonilmaa, ilotulitusta, imuria ja kovia ääniä. Noin neljäsosa volpino italianoista pelkää kyselyn perusteella kovia ääniä. Vastauksien perusteella voidaan todeta, että volpino italianoissa esiintyy jonkin verran ääniherkkyyttä. Yksilöiden välillä on kuitenkin suurta vaihtelua. Mahdollisten arkuuksien ja pelkojen ilmenemiseen vaikuttavat perinnölliset tekijät, sikiöaika ja emän käyttäytyminen pentujen seurassa. Selkeästi arkaa koiraa ei tule käyttää jalostukseen ja jalostuksessa tulee suosia yhdistelmiä, joissa vanhempien luonteet täydentävät toisiaan.

Pääsääntöisesti volpino italianon luonne säilyy iloisena ja vilkkaana läpi elämän. Ikääntyessä joillain yksilöillä Suomen Volpino Italiano ry:n käyttäytymis- ja terveystietokyselyn vastausten mukaan ilmenee tärkeiksi kokemien resurssien puolustamista esimerkiksi omien paikkojen, lelujen ja oman tilan puolustamisena. Tämä ilmenee murisemalla ja mahdollisesti myös näykkimällä. Käytöstä esiintyy todennäköisemmin vieraita koiria, lapsia ja ihmisiä kohtaan. Vaikka tämä voi olla haasteellista ja ikävää, se on kuitenkin normaalia käytöstä koirille.

Rotu on yleensä terverakenteinen, eikä sillä ole äärimmäisiä ulkonäköpiirteitä, jotka altistaisivat terveysongelmille ja sitä kautta vaikuttaisi käyttäytymiseen. Polvilumpion luksaatio on rodussa haasteena kuten monella muulla pienikokoisella rodulla.

4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta

Pääsääntöisesti volpino italiano on iloinen ja leikkisä koira, joka oppii arkeen normaalin peruskoulutuksen avulla, kun sosiaalistamiseen ja erilaisiin ympäristöihin panostetaan pennun sosiaalistumiskaudella.

Volpino italianoissa esiintyy jonkin verran resurssiaggressiivisuutta. Noin 45 % vastaajista kertoi että koira vahtii lelujaan ja/tai ruokaansa muilta koirilta. Suomen Volpino Italiano ry:n käyttäytymis- ja terveystutkimuksen perusteella hyvin harva volpino italiano vahtii lelujaan tai ruokaansa ihmisiltä, resurssiaggressiivisuus näyttäisi siis lähinnä kohdistuvan muihin koiriin.

Volpino italianon käytöksessä keskeisimmät haasteet liittyvät ääniherkkyyteen sekä arkuuteen. Vaikka volpino italianot saattavat pelätä joitain asioita, niin ne pääosin liikkuvat hyvin vieraissa paikoissa ja erilaisilla alustoilla, ja käyvät uteliaasti tutustumassa uuteen ympäristöön. Käyttäytymis- ja terveystutkimuksen vastauksissa monet rodun omistajat kertovat voimakkaasta haukkuherkkyydestä eri tilanteissa, mikä on rodulle tyypillistä. Vain 12% vastaajista koki oman koiransa olevan melko hiljainen. Suurin osa koki, että koira ääntelee kohtuullisen paljon tai todella helposti, mutta yleensä selkeästä syystä. Haukkuherkkyys on rodussa tyypillistä, kuten monissa pystykorvaisissa alkukantaisissa roduissa, joilla on vahtitaipumusta. Haukkuherkkyyteen voi koulutuksella vaikuttaa, mutta luontaista taipumusta ei voi täysin poistaa. Koiralle voi esimerkiksi sallia rodulle ominaisen, lyhytkestoisen ilmoittamisen havainnoista, jonka jälkeen koira opetetaan lopettamaan haukkuminen käskyllä.

Ääniherkkyyteen ja arkuuteen kannattaa kiinnittää pennun sosiaalistamisvaiheessa erityistä huomiota, kun koiraa totutetaan erilaisiin arkisiin ääniin, materiaaleihin ja pintoihin. Samoin myöhemmin aikuisiällä taipuvuus arkuuteen on hyvä huomioida, kun uusia kokemuksia kertyy. Jalostuksessa tulisi suosia vanhempia, jotka täydentävät toisiaan luonteeltaan, esimerkiksi ääniherkälle tulisi pyrkiä käyttämään ei niin ääniherkkää partneria jos mahdollista.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

Volpino italiano ei kuulu PEVISA-ohjelmaan.

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat

Volpino italiano on melko terve ja pitkäikäinen rotu. Rodun keskimääräinen elinikä on 14 vuotta. Suomessa on myös useita yli 16 vuoden sekä varmuudella yksi yli 17 vuoden ikään asti elänyt volpino italiano.

Rodun terveystiedot ja tiedot sairauksista perustuvat Suomen Kennelliiton virallisiin terveystutkimustilastoihin, yhdistyksen tekemän terveystutkimuksen vuosina 2020–2022 saatuihin vastauksiin, sekä Suomen Volpino Italiano -yhdistyksen että jalostustoimikunnan vastaanottamiin tietoihin. Suomessa jalostukseen käytettyjä koiria on tutkittu yleisimpien roduissa esiintyvien sairauksien osalta kohtalaisesti, mutta lisää tietoa jälkeläisistä kaivattaisiin enemmän.

Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmästä on volpino italianoista saatavilla suhteellisen vähän tietoa. Volpino italianojen omistajia kannustetaan vastaamaan terveystutkimukseen, päivittämään

ajantasaiset tiedot jalostustietojärjestelmään, esim. kuolinsyy, sekä teettämään koiralle viralliset terveystutkimukset. Ensisijaisesti polvet, silmät ja DNA testi PLL- ja von Willebrandin taudin osalta, mikäli kahden viimeksi mainitun tulos ei vanhempien puolesta ole selvillä. Viralliset luustokuvaukset ovat myös hyödyksi rodulle.

Kaikista edellä mainituista tuloksista saadaan arvokasta tietoa rodun terveydentilasta. Useamman yksilön terveystutkimukset auttavat myös kasvattajia tekemään oikeita jalostusvalintoja pitkän eliniän ja hyvän terveydentilan turvaamiseksi jatkossakin. Vaikka rodun terveytilanne on erittäin hyvä, on volpino italianoilla olemassa, niin kuin muissakin roduissa, myös sairauksia. Rodulle merkittävimmät sairaudet ovat patellaluksaatio ja hammasongelmat.

Patellaluksaatio

Patellaluksaatiota tavataan kaikenkokoisilla koirilla, yleisimmin kuitenkin pienillä koirilla.

Patellaluksaatio on polvinivelen perinnöllinen, luuston kehityksen ja kasvun aikana esille tuleva sairaus. Polvilumpion rakennetta säätelevät useat eri geenit, joiden esilletuloa myös ympäristö muokkaa. Myös koiran rakenne, luuston ja lihaksiston epänormaali kehitys voivat johtaa patellan sijoiltaanmenoon joko polven ulko- tai sisäsyrylälle. Pienikokoisilla roduilla polvilumpio luksoituu yleensä sisäänpäin (mediaalisesti). Koska kehitys on kutakuinkin samanlaista molemmissa takajaloissa, myös luksoituminen on usein molemminpuoleista. Oireet patellaluksaatiossa riippuvat luksaation asteesta eli siitä, onko patella suurimman osan aikaa oikeassa vai väärässä paikassa. Tyypillisin oire on takajalan pomputtaminen. Eläin voi olla myös haluton hyppäämään ja siirtää painoa normaalia enemmän etujaloille.

Patellaluksaatio aiheuttaa polveen vääränlaista mekaniikkaa ja löysyyttä, jonka takia se altistaa myös eturistisiteen repeämään. Lumpion sijoiltaanmenon leikkaushoito on aiheellista suorittaa kaikille koirapotilaille, joilla lumpion sijoiltaanmeno aiheuttaa oireita. Leikkausmenetelmiä on useita.

Vaikeimman asteen luksaatioissa hoito voi vaatia useita leikkauksia ja ennuste voi olla huono. Patellaluksaation diagnoosi perustuu eläinlääkärin tutkimukseen, polven tunnusteluun ja luksaation toteamiseen. Luksaatiossa käytetään Putnamin asteikkoa 0–4. Luksaatio voi olla mediaalinen tai lateraalinen tai molempia.

Taulukko 6. Putnamin asteikko (lähde: Lappalainen, A. 2016).

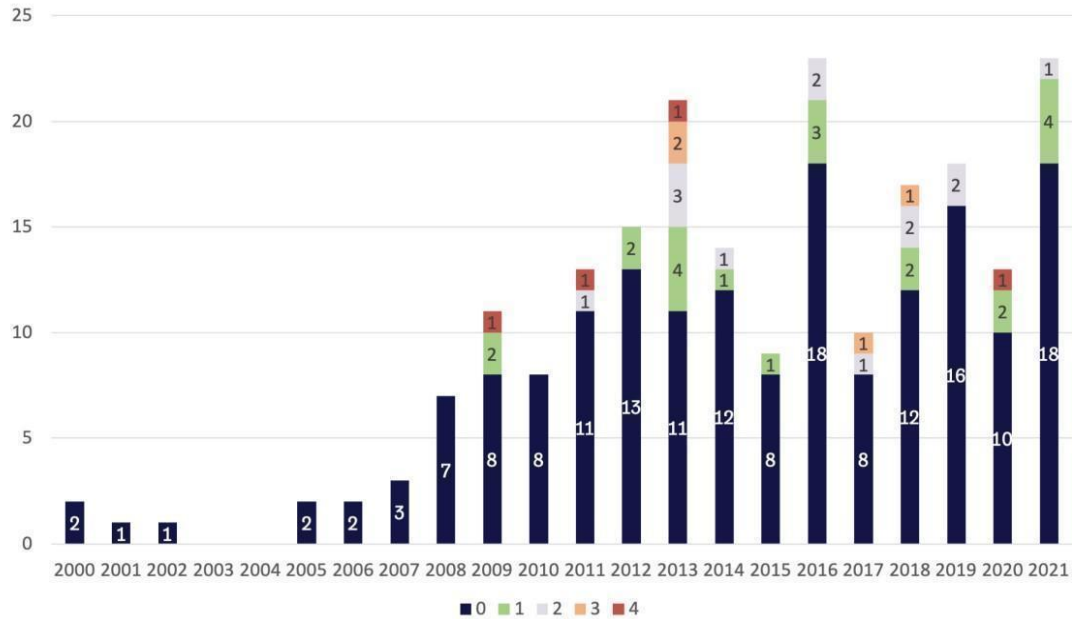
0	Polvilumpio ei luksoidu.
ASTE 1	Polvinivel on lähes normaali. Polvilumpiota voidaan liikutella helpommin kuin normaalisti ja patella saadaan luksoitumaan mikäli polvea samalla ojennetaan. Patella saattaa luksoitua ajoittain, mutta se palautuu itsestään paikoilleen. Polvilumpion suoran siteen kiinnityskohta saattaa olla lievästi kiertynyt.
ASTE 2	Polvilumpio on tavallisesti paikoillaan raajan ollessa ojennettuna. Lumpio luksoituu polvea koukistettaessa tai rotatoitaessa (kierrettäessä) ja pysyy poissa telaurasta kunnes se asetetaan takaisin paikoilleen. Sääriluun (tibia) yläosa on kiertynyt jopa 30 astetta sisäänpäin (pienet koirat).
ASTE 3	Polvilumpio on yleensä luksoituneena. Lumpio saadaan asetettua tilapäisesti paikoilleen. Sääriluun yläosa on kiertynyt jopa 30–60 astetta.
ASTE 4	Polvilumpio on pysyvästi sijoiltaan, eikä se pysy telaurassa ilman leikkausta. Sääriluun yläosa kiertynyt jopa 90 astetta.

Patellaluksaatio volpino italianolla

Ensimmäiset viralliset polvilumpioluksaatiolausunnot ovat vuodelta 2000. Virallisesti tutkittuja koiria oli kaksi. Tämän jälkeen tutkitut koirat ovat pikkuhiljaa lisääntyneet. Nykyään kasvattajat tutkituttavat jalostuskoiransa pääsääntöisesti tunnollisesti, mutta jälkeläisistä suurimmalla osalla polvilumpioluksaatiolausunto puuttuu. Volpino italianojen osalta vuosina 2000–2021 ajalta on polvituloksia yhteensä 213 (kaavio 3). Kaikki eivät ole eri yksilöitä. Mukaan on laskettu kaikki tulokset ja yhdellä koiralla voi olla useampi polvilumpioluksaatiolausunto, joista toinen on tehty nuorempana ja toinen vanhempana. Jalostuskoirille suositellaan polvitutkimuksen uusintaa etenkin, jos aiempi tutkimus on tehty koiran ollessa alle 3-vuotias. Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä operoituja koiria ei ole merkitty yhtään, mutta näitä on rodussa useita. Polvilumpion luksaatio on rodussa haasteena kuten monella muulla pienikokoisella rodulla.

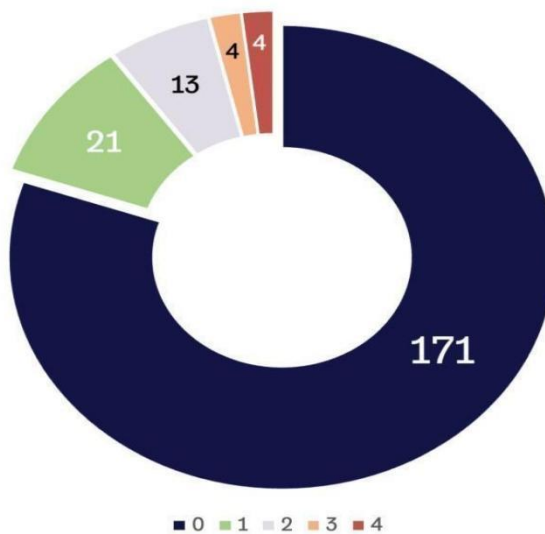
Volpino italianolla terveitä lausuntoja on 80%. Asteen 1 patellalausuntoja on 10% ja asteita 2-4 myös 10%.

Patellaluksaatiotilanne

Kaaviot 2 ja 3. Patellaluksaatiotilanne

Patellaluksaatiotilanne (yht 213)

Polven ristsidevaurio

Ristisiteet ovat vahva, lyhyt siderakenne polvinivelen keskellä, reisiluun ja sääriluun välillä. Eturistiside on toiminnallisesti takaristisidettä tärkeämpi, koska se tukee reisiluun pään sääriluun nivelpinnalle takajalan työntövaiheen aikana. Eturistiside rajoittaa myös polvinivelen kierto liikettä. Kun eturistiside pettää, polvinivel löystyy ja reisiluu pääsee liukumaan taaksepäin sääriluun nivelpinnalla. Liike vaurioittaa nivelkierukoita ja rustopintoja. Ristisidevaurion seurauksena polviniveleen kehittyy nopeasti tulehdusreaktion seurauksena rappeuttava nivelrikko. Polven toimintakyvyn palauttamiseksi eturistisidevaurio täytyy viipymättä hoitaa kirurgisesti. Leikkausmenetelmiä on useita, ja oikea leikkausmenetelmä valitaan potilaskohtaisesti. Hoitotulos on yleensä hyvä, mutta ei täysin estä nivelrikon kehittymistä polviniveleen.

Eturistisidevamma voi kehittyä joko hitaasti rappeutumalla tai kerralla tapaturmaisesti, mutta vaiva on myös voimakkaasti perinnöllinen sairaus. Suurin osa eturistisidevauriolla altistavista tekijöistä liittyy koiran rakenteeseen tai muihin sairauksiin ja niiden aiheuttamaan toimintahäiriöön polvinivelessä.

Takajalan puutteellinen kulmautuminen, jossa reisiluun ja sääriluun välinen kulma on sivusta katsottuna liian pieni, aiheuttaa lisärasitusta eturistisiteelle, ja sitä pidetään tärkeänä eturistisidevauriolla altistavana tekijänä. Samankaltainen liiallinen kuormitus eturistisiteelle voi syntyä myös silloin, jos sääriluun nivelpinta on taaksepäin kalteva. Lonkkien kipeytyminen lisää polvinivelten kuormitusta ja altistaa ristisidevauriolle. Muut polvinivelen sairaudet, kuten osteokondroosi ja polvilumpion luksaatio johtavat usein ristisidevaurioon: osteokondroosi voi häiritä kasvuaikana eturistisiteen normaalia kehittymistä ja myöhemmin osteokondroosiin liittyvä rustovaurio, nivelen tulehdusreaktio ja nivelrikkomuutokset voivat johtaa eturistisiteen pettämiseen.

Sairauden esiintyvyys vaihtelee voimakkaasti roduittain ja jopa pentueittain. Sairauden syy voi olla rotukohtaisesti liitettävissä tiettyyn altistavaan tekijään, kuten polvilumpion luksaatioon pienillä roduilla. Koiralla, jolla todetaan ja hoidetaan ristisidevaurio, on noin 50 % todennäköisyys kehittää eturistisidevaurio myös toiseen polviniveleen seuraavan vuoden kuluessa. Tämäkin havainto korostaa rakenteen, yksilöllisen alttiuden ja perinnöllisen taipumuksen merkitystä vaurion synnylle yksittäisen trauman sijaan.

Ristisidevaurioita tavataan kaikenikäisillä koirilla, mutta tyypillinen esiintymisikä voi antaa viitteitä sairauden taustasyystä rodussa. Osteokondroosin yhteydessä ristisidevaurio voi oireilla jo ennen kasvun päättymistä. Joillakin pienillä roduilla valtaosa ristisidevaurioista ilmenee vanhuusvuosina, jolloin rappeuttavat yleissairaudet voivat olla merkittävä taustasy.

Sairauden perinnöllisen luonteen takia ristisidevaurion takia operoitua koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Operoidut koirat tulisi siirtää Kennelliiton jalostusstrategian mukaisesti EJ-rekisteriin. Jos koiraa on jo käytetty jalostukseen, sairausriski täytyy ottaa huomioon jälkeläisten jalostuskäyttöä suunniteltaessa.

Huomioitavaa on, että polvilumpion luksaation varalta annettava polvilausunto ei kuvaa sairastumisriskiä eturistisidevaurion suhteen.

Polven ristisidevauriot volpino italianoilla

Ristisidevaurioista kärsiviä sekä operoituja volpino italianoja tiedetään olevan useampia yksilöitä. Operoituja koiria on kaikissa ikäluokissa. Virallista raportointia ei kuitenkaan ole saatavilla, joten tarkempaa tilastointia ei pysty tekemään. Yhtään operoitua volpino italianoa ei myöskään ole siirretty EJ-rekisteriin.

Hammasongelmat

Koirilla, varsinkin pienillä koirilla, esiintyy hyvin yleisesti parodontiittia eli kiinnityskudostulehdusta. Tätä samaa hammassairautta esiintyy myös ihmisillä. Tyypillinen parodontiittipotilas on pienikokoinen koira, mutta parodontiitti ei ole harvinainen löydös suuremmillakaan koirilla. Parodontiitti aiheuttaa hampaan kiinnityskudosten hajoamista ja sitä kautta syventyneitä ientaskuja, hampaan löystymistä, hampaan juurta ympäröivän leukaluun vetäytymistä ja joskus myös ikenien vetäytymistä. Nämä muutokset ovat lopullisia. Ientaskuihin muodostuu hapettomat olosuhteet, jossa anaerobibakteerit (hapettomissa olosuhteissa elävät bakteerit) viihtyvät erinomaisesti. Parodontiitti ylläpitää suun alueella kroonista

tulehdusta, jonka seurauksena verenkierron mukana voi levitä bakteeriemboluksia ("bakteerikasoja") muualle elimistöön kuten sydänläppiin tai munuaisiin.

Pienikokoisilla koirilla alaleuan luukato voi parodontiitin seurauksena olla merkittävää ja aiheuttaa jopa leukaluun murtuman.

Joillakin yksilöillä elimistön oma tulehdusreaktio on hyvin voimakas, jolloin parodontiittia voi esiintyä vakava-asteisena jo nuorellakin iällä. Muita altistavia tekijöitä ovat esim. ainoastaan pehmeän ruuan syöminen eli vähäinen pureskelu, lyhytkuonoisuus (hampaiden ahtautuminen, hampaat ovat usein vierivieressä kiertyneessä asennossa), ja viivästynyt maitohampaiden irtoaminen, jolloin myös tapahtuu hampaiden ahtautumista. Parodontiittipotilailla ei välttämättä aina ole hammaskiveä eli varsinaisesti hammaskivi ei ole parodontiitin aiheuttaja. Karhea ja epätasainen hammaskiven pinta kuitenkin edesauttaa plakin entistä tehokkaampaa kiinnittymistä hampaan pinnalle, joten hammaskivi ja parodontiitti liittyvät siltä osin toisiinsa.

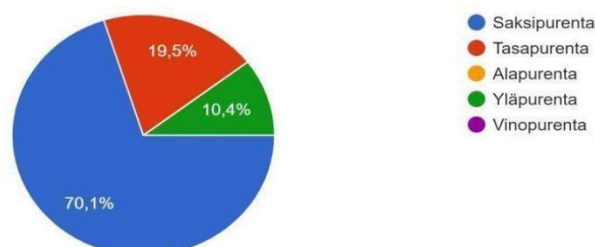
Perusteellinen hammastarkastus on tärkeä osa eläinlääkärillä tehtyä hammashoitoa (tai "hammaskivenpoistoa"). Kliinisessä hammastarkastuksessa hampaat ja ientaskut (ientaskujen mittaus) käydään läpi yksi kerrallaan ja poikkeavat löydökset, kuten syventyneet ientaskut, hammasmurtumat ja hammaspuutokset, kirjataan ylös. Hammastarkastus täydennetään hammasröntgenkuvauksella, joka on ainoa keino saada tarkastettua myös hampaiden juurialueet. Parodontiitti voi olla hyvinkin salakavala sairaus, koska se voi päästä etenemään pitkälle sellaisilla alueilla, jonne ei kunnolla päästä näkemään hereillä tehdyissä tarkastuksissa. Lisäksi suurimmat kudostuhot tapahtuvat usein piilossa ikenen alla, eivätkä ole päällepäin lainkaan havaittavissa. Tärkein keino ennaltaehkäistä ja hidastaa parodontiitin etenemistä on plakin (ja hammaskiven) määrän pitäminen mahdollisimman vähäisenä.

Parodontiitti on hoidettavissa oleva sairaus. Hoitomuotoja on useita erilaisia. Hoito on kallista ja siihen on hyvä varautua.

Hammasongelmat volpino italianoilla

Volpino italianon hammasongelmat liittyvät enimmäkseen hammaspuutoksiin sekä parodontiittiin. Purentavirheitä volpino italianoilla esiintyy harvoin. Teetetyn terveystarkastuksen perusteella yläpurenta on alapurentaa yleisempi. Tasapurenta sallitaan.

Hampaat ja purenta?
77 vastausta

Kaavio 4. Hampaat ja purenta

Yleisimmät hammaspuutokset koskevat P1, P2 ja M3 hampaita. Rotumääritelmän mukaan P1 sekä M3 hammaspuutokset ovat sallittuja.

Yleisimmät perinnölliset silmäsairaudet

Osan koirien silmäsairauksista tiedetään olevan perinnöllisiä. Tämä tieto on saatu joko pitkäaikaisten silmätarkastusten ja sukutauluanalyysien tai geenitutkimuksen ja DNA-testien avulla. Silmäsairaudesta oletetaan olevan perinnöllinen myös, jos sitä rodun kansallisissa tai kansainvälisissä tietokannoissa esiintyy paljon (>1% tutkituista tai vähintään 5 yksilöä 5 vuodessa tai yli 50 sairasta yksilöä kaiken kaikkiaan), jos sitä esiintyy rodussa enemmän kuin muissa roduissa, esiintyvyys rodun sisällä lisääntyy tai on suurempaa sukulaiskoirissa, muutosten ilmenemisikä ja eteneminen on samanlaista kaikilla sairastuneilla ja/tai on samankaltaista kuin samassa sairaudessa jossain toisessa rodussa.

Primaarinen linssiluksaatio (PLL) on volpino italianoilla esiintyvä silmäsairaus, jossa silmän linssi ei ole omalla paikallaan, vaan se on sijoittunut virheellisesti esim. takakammion lasiaiseen. Tämä virheellinen sijainti aiheuttaa silmään paineen nousua, kipua ja jopa sokeutta. Linssiluksaatio voi johtua myös onnettomuudesta, mutta tällöin se ei ole perinnöllistä muotoa. Perinnöllisessä PLL:ssa linssiä paikallaan pitävät säikeet tuhoutuvat, jolloin linssi liikkuu virheelliseen paikkaan. Aluksi linssi saattaa olla irti vain osittain, mutta lopulta linssi irtoaa kokonaan. Virheellisessä paikassa oleva linssi saattaa sokeuttaa koiran kokonaan. Esimerkiksi etukammion puolella sijaitsevan linssin vuoksi kasvava silmänpaine saattaa synnyttää glaukooman. Sairaus on tunnettu monissa koiraroduissa. PLL on autosomaalisena resessiivisenä ominaisuutena periytyvä sairaus. Sairaudesta perinnöllistä muotoa voidaan seurata geenitestillä.

Volpino italianoilla jalostukseen käytettävät koirat DNA-testataan sairauden osalta, mikäli eivät ole puhtaita vanhempinsa tulosten perusteella.

Distichiasiksella tarkoitetaan tilaa, jossa osa koiran silmäripsistä on väärin sijoittunut ja osuu siksi silmän pintaan. Oireina voidaan havaita esimerkiksi lisääntynyttä silmävuotoa ja silmäluomien räpyttelyä sekä silmien punoittamista. Oireiden voimakkuus riippuu ylimääräisten ripsien paksuudesta ja kasvusuunnasta.

Perinnöllinen harmaakaihi (ent. hereditaarinen katarakta, HC) samentaa silmän linssin osittain tai kokonaan. Useimpien muotojen periytymismallia ei vielä tiedetä. Sairaudesta alkamisikä vaihtelee suuresti. Perinnöllinen kaihi on yleensä molemminpuolinen ja johtaa sokeuteen, jos linssien samentuminen on täydellinen. Jos kaihiasamentuma jää hyvin pieneksi, sillä ei ole vaikutusta koiran näkökykyyn. Edennyt kaihi aiheuttaa silmän sisäistä suonikalvontulehdusta, joka aiheuttaa kipua.

Katarakta eli kaihi voi olla perinnöllinen tai ei-perinnöllinen, synnynnäinen tai hankittu. Syntymän ja 8 viikon iän välillä todetut kataraktat ovat synnynnäisiä. Esimerkkinä hankitusta kataraktasta on sokeritautiin liittyvä, usein hyvin nopeasti täydelliseksi kaihiksi kehittyvä diabeettinen katarakta. Muita esimerkkejä hankitusta kaihistä ovat vanhuuden kaihi ja PRA:han liittyvä toissijainen kaihi. Niin sanottu nukleaariskleroosi (ei luokitella kaihiksi) on normaaliin ikääntymiseen liittyvä muutos, jossa linssin ydin tiivistyessään muuttuu 'opaalinharmaaksi'. Muutoksella ei ole merkittävää vaikutusta näkökykyyn.

Kaihi voidaan poistaa leikkauksella fakoemulsifikaatiomenetelmällä. Perinnöllinen kaihi -diagnoosin saanutta koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Poikkeuksena ovat perinnölliseksi todetut ja oletetut muut vähämerkitykselliset linssin kaihimuutokset.

Lasiaisen rappeumaa tavataan monilla pienillä roduilla. Lasiaisen rakenne on normaalisti geelimäinen, jossa iän myötä hiljalleen tapahtuu vettymistä ja tiivistymien muodostumista. Sairautena rappeumaa pidetään silloin, kun se tapahtuu nuorena ja nopeasti.

Lasiaisvuoto tarkoittaa rappeutuneen lasiaisen vuotoa etukammioon. Pitkälle edenneeseen rappeumaan voi liittyä mm. verkkokalvon irtoamisriski. Raja normaalin ja sairaalloisen rappeuman välillä on jossain määrin häilyvä eikä sairauden periytymismallia ole voitu vahvistaa. Sairaita yksilöitä voi perustellusta syystä käyttää jalostukseen terveen kumppanin kanssa.

Perinnölliset silmäsairaudet volpino italianoilla

Ensimmäinen virallinen silmätarkastus volpino italianolle on tehty vuonna 2000. Vuodesta 2005 eteenpäin luvut ovat selvästi nousujohteiset. 2000–2021 vuosien välisenä aikana on tutkittu yhteensä 203 koiraa. Suomessa volpino italianojen silmäpeilauksia tehdään aktiivisimmin koko maailmassa.

Silmätutkimustilasto syntymävuoden mukaan listattuna vuosilta 1997–2021. Taulukossa esitetty montako pentua on syntynyt, montako näistä on tutkittu ja kuinka monta on ollut terveitä (taulukko 8). Luvut esitetty lisäksi prosentteina.

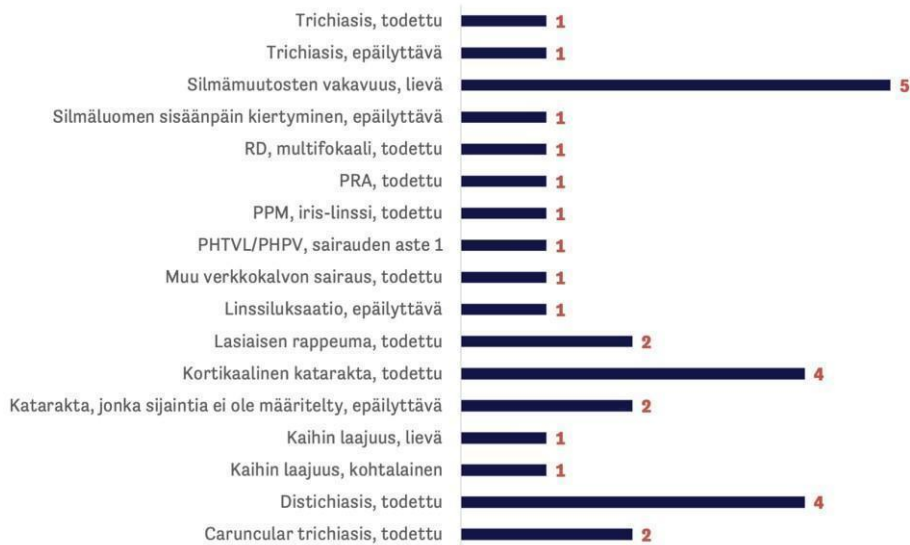
Taulukko 7. Silmätutkimusprosentit

VOUOSI	SYNTYNEITÄ	TUTKITTU	TUTKITTU %	TERVEITÄ	TERVEITÄ %
1997	12	1	8 %	1	100 %
1998	19	3	16 %	3	100 %
1999	13	1	8 %	1	100 %
2000	20	3	15 %	3	100 %
2001	23	1	4 %	1	100 %
2002	24	3	12 %	3	100 %
2003	32	1	3 %	1	100 %
2004	38	6	16 %	5	83 %
2005	49	7	14 %	7	100 %
2006	49	7	14 %	6	86 %
2007	34	5	15 %	4	80 %
2008	62	17	27 %	15	88 %
2009	26	6	23 %	5	83 %
2010	45	17	38 %	16	94 %
2011	36	16	44 %	14	88 %
2012	32	11	34 %	10	91 %
2013	30	12	40 %	11	92 %
2014	30	6	20 %	5	83 %
2015	23	11	48 %	10	91 %
2016	29	9	31 %	9	100 %
2017	32	7	22 %	7	100 %
2018	37	12	32 %	12	100 %
2019	20	3	15 %	2	67 %
2020	39	10	26 %	9	90 %
2021	18	1	6 %	1	100 %

Silmätarkastuksissa ilmenneistä tuloksista voidaan todeta, että yleisin silmäsairaus on distichiasis sekä kortikaalinen katarakta. Molempia otannassa löytyi 4 kpl (2,1%). Kaikkiaan rodun silmätutkimustuloksista 12,2% osoittaa jotakin silmäsairautta ja 87,8% lausunnoista on terveitä. Ylimääräisien ripsien ja karvojen (distichiasis, trichiasis, canuncular trichiasis) esiintyvyys on n. 4%.

Silmätutkimuslausunto

2005-2021

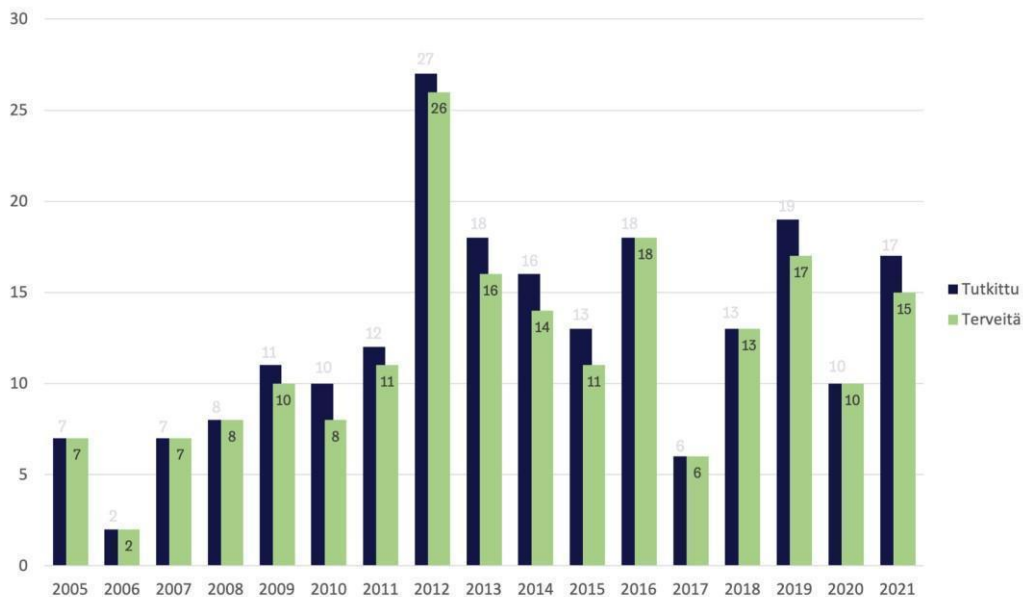

Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia: 165

Kaavio 5. Silmätutkimuslausunto

Silmätutkimustilasto

2005-2021

Kaavio 6. Silmätutkimustilasto

Geenitesti volpino italianojen linssiluksaatioon saatiin vuonna 2010. Asian laitoivat vireille muutama vuosi aiemmin Raija Kokkonen ja Maini Niiles hankkimalla noin 25 volpino italianon verinäytteet Hannes Lohen Helsingin Yliopiston Koirageenit.fi -ryhmälle. Mukaan saatiin vain yhden sairaan koiran verinäyte, mutta se riitti geenitestin kehittämiseksi.

Vuonna 2011 Maini Niiles kävi rodun kotimaassa Italian volpino italiano yhdistys ATAVI:n erikoisnäyttely- ja jalostuspäivillä esittelemässä Suomen volpino italianojen linssiluksaatio-geenitestiä ja kertomassa sairaudesta. Tämän jälkeen jokunen italialainen lähetti koiransa näytteet Genoscooperille Suomeen, joka oli eläinten DNA-diagnostiikkaan erikoistunut suomalainen laboratorio. Näin saatiin alku volpino

italianojen geenitutkimukselle. Nykyään kasvattajat teettävät koiriensa geenitutkimuksia monessa eri maassa.

Linssiluksaatio-geenitestin saamisen jälkeen Suomessa ei ole syntynyt yhtään PLL-sairasta koiraa. Kasvattajat ovat tutkituttaneet jalostuskoiransa ja tehneet oikeita jalostusvalintoja.

Muita yksittäisiä tavattuja silmänsairauksia volpino italianoilla ovat Trichiasis, PMM, PHTVL/PHPV, PRA, RD, silmäluomen sisäänpäin kiertyminen: epäilyttävä.

Volpino italianojen silmät vuotavat herkästi. Silmävuoto ei useinkaan ole haitallista koiralle. Silmävuoto usein värjää koiran valkoisen karvapeitteen silmien alta, pahimmillaan koko silmän ympäryksen. Näin ollen haitta on vähintäänkin esteettinen/kosmeettinen. Näyttelyissä osa tuomareista kiinnittää tähän huomiota, palkintosija saattaa alentua tämän vuoksi.

Terveyskyselyn 77 vastanneesta 47% koirista ei ollut värjäävää silmävuotoa, kun taas 53% volpino italianoista silmät vuotavat. Terveyskyselyssä vastattiin kysymykseen "Jos koirallasi on silmävuotoa, oletko huomannut, mistä tämä mahdollisesti johtuu?". Vastauksissa kerrottiin seuraavaa: sääolosuhteet 53%, ruoka 22%, sisäilma 9%, hormonivaihtelut 5%, lisäksi muita yksittäisiä syitä/ei osaa sanoa. Silmävuotoa voi aiheuttaa myös rakenteelliset syyt, kuten ahtaat tai tukkeutuneet kyynelkanavat sekä pyöreät ulkonevat silmät ja ylimääräiset ripset ja karvat (distichiasis, trichiasis, canuncular trichiasis). Edellä mainitut rakenteelliset syyt löydetään silmäpeilauksessa, mutta myös täysin terveeksi tutkitut silmät voivat vuotaa runsaastikin.

Lonkanivelen kasvuhäiriö

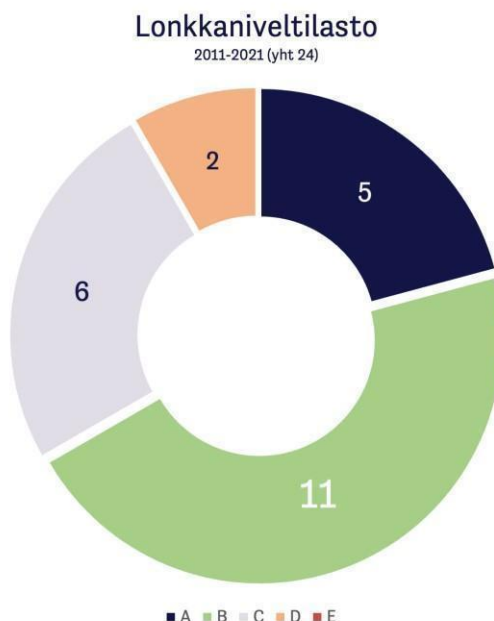
Lonkanivelen kasvuhäiriö eli "lonkkavika", (engl. hip dysplasia, HD) on koirien yleisin luuston ja nivelten kasvuhäiriö. Se voidaan määritellä perinnölliseksi lonkanivelen löysyydeksi. Lonkanivelen dysplasia on useamman geenin yhteisvaikutuksesta periytyvä sairaus. Perintötekijöiden lisäksi lonkaniveldysplasian kehittymiseen vaikuttavat myös koiran kasvuolosuhteet, ruokinta, liikunta ja kasvunopeus.

Lonkat ovat syntymähetkellä silmämääräisesti normaalit, mutta muutokset alkavat jo pennun ensimmäisten elinviikkojen aikana. Löysyys johtaa reisiluun pään ja lonkkamaljan riittämättömään kontaktiin. Alueelle kohdistuu epänormaalin suuri paine, joka on sitä suurempi mitä pienempi kontaktialue on. Tämä voi johtaa mikromurtumiin, lonkkamaljan mataloitumiseen sekä nivelrikkoon. Kirurgisesti hoidettua koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Suomessa käytetään FCI:n vahvistamaa kansainvälistä lonkkaniveldysplasian arvosteluasteikkoa:

Taulukko 8. Lonkkaniveldysplasian arvosteluasteikkoa

A ei muutoksia	Reisiluun pää ja lonkkamaljakko ovat yhdenmukaiset. Lonkkamaljakon kraniolateraalinen reuna piirtyy terävänä ja on lievästi pyöristynyt. Nivelrako on tiivis ja tasainen. Norbergin asteikko vetoasennossa noin 105° (suosituksena).
B lähes normaali / rajatapaus	Reisiluun pää ja lonkkamaljakko ovat vähän epäyhdenmukaiset ja Norbergin asteikko vetoasennossa lähellä 105°, tai reisiluun pään keskus on mediaalisesti lonkkamaljakon dorsaalireunaan nähden ja reisiluun pää ja lonkkamaljakko ovat yhdenmukaiset.
C lievä	Reisiluun pää ja lonkkamalja eivät ole yhdenmukaiset, Norbergin asteikko on noin 100° ja/ tai lonkkamaljakon kraniolateraalinen reuna on vähän mataloitunut. Epätasaisuutta tai korkeintaan lieviä nivelrikkomuutoksia lonkkamaljan kraniaali-, kaudaali- tai dorsaalireunassa tai reisiluun päässä tai kaulassa.
D kohtalainen (keskivaikea)	Selvää epätasaisuutta reisiluun päässä ja lonkkamaljakossa, subluksaatio. Norbergin asteikko on suurempi kuin 90° (vain suosituksena). Lonkkamaljakon kraniolateraalireuna tasaantunut ja/tai nivelrikon merkkejä.
E vaikea	Selvästi dysplastinen lonkkanivel. Esim. luksaatio tai selvä subluksaatio, Nordbergin asteikko alle 90°, selvä lonkkamaljakon kraniaalireunan tasaantuminen, reisiluun pään epämuotoisuus (sienimäinen, tasaantunut) tai muut nivelrikkomuutokset.

Kaavio 7. Lonkkakuvattujen volpino italianojen lukumäärä ja kuvaustulokset

Volpino italianojen osalta ensimmäiset viralliset kuvantamistulokset lonkkien osalta ovat vuodelta 2011, kolme kappaletta. Seuraava vuodelta 2015, yksi kappale. Suomen Volpino Italiano ry halusi vuonna 2021 kartoittaa rodun lonkkatilannetta enemmän. Vuonna 2021 kaksikymmentä koira sai virallisen lonkkanivellausunnon. Yhteensä vuosina 2011–2021 on lonkkien osalta kuvattu yhteensä 24 koira. Yleisin tulos on B, yksitoista kappaletta, joka on 46% kuvattujen koirien määrästä, toiseksi yleisin C kuusi kappaletta 25% ja kolmanneksi A viisi kpl 21%. D-tulos on todettu kahdella koiralla 8%. E-tulosta ei tänä aikana todettu lainkaan.

Taulukko 9. Lonkkanivelen tutkimustulokset lausuntovuoden mukaan 2011–2021

	A	B	C	D	E	yht.
2011	1	2	0	0	0	3
2012	0	0	0	0	0	0
2013	0	0	0	0	0	0
2014	0	0	0	0	0	0
2015	0	1	0	0	0	1
2016	0	0	0	0	0	0
2017	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0
2021	4	8	6	2	0	20

Kyynärnivelen kasvuhäiriö

Kyynärnivelen kasvuhäiriö (engl. elbow dysplasia, ED) on yleisin isojen ja jättikokoisten koirien etujalan nivelkivun ja ontumisen aiheuttaja, mutta muutoksia löytyy kaikista roduista. Kyynärnivelen kasvuhäiriön eri muotoja ovat varislisäkkeen (processus coronoideus) sisemmän osan sairaus, olkaluun nivelnastan (condylus humeralis) sisemmän osan osteokondroosi ja kiinnittymätön kyynärpään uloke (processus anconaeus). Kyynärnivelen inkongruenssia (nivelpintojen epäyhdenmukaisuutta) pidetään tärkeänä syynä kaikkiin edellä mainittuihin kasvuhäiriöihin ja myös se lasketaan kyynärnivelen kasvuhäiriöksi.

Kyynärnivelen kasvuhäiriön periytyminen on kvantitatiivista eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Kasvuhäiriön tyyppi vaihtelee eri roduilla, mikä viittaa siihen, että aiheuttajina ovat eri geenit. Kyynärnivelen kasvuhäiriö on yleisempää uroksilla todennäköisesti urosten suuremman painon ja mahdollisesti myös hormonaalisten tekijöiden takia. Nykykäsityksen mukaan perinnöllisillä tekijöillä on suurin osuus kyynärnivelen kasvuhäiriön synnyssä, mutta ympäristötekijöillä on osuutensa sen ilmenemisessä.

Kaikissa kyynärnivelen kasvuhäiriöissä oireet alkavat keskimäärin 4–7 kuukauden iässä. Tyypillinen oire on ontuminen, joka voi pahentua rasituksessa tai olla voimakkainta levon jälkeen. Kyynärnivelen nivelrikko invalidisoi koiraa yleensä pahemmin kuin esim. lonkkien nivelrikko, koska koiran painosta noin 60 % on etuosalla.

Suomessa kyynärnivelukuvien arviointi perustuu pääasiassa nivelrikon merkkeihin, mutta myös muut kasvuhäiriöön viittaavat röntgenlöydökset huomioidaan. Kyynärnivelen kasvuhäiriöiden tarkempi diagnosointi vaatisikin usein röntgenkuvausta edistyneempää tutkimustekniikkaa.

Suomessa arvostelussa käytetään **IEWG:n** (International Elbow Working Group) esittämää kansainvälistä kyynärniveldysplasian arvosteluasteikkoa:

Taulukko 10. Kyynärniveldysplasian arvosteluasteikko

0 ei muutoksia	Normaali kyynärniveli.
1 lievät muutokset	Lievät nivelrikkomuutokset (artroosi) yleensä ensiksi kyynärpään ulokkeen (processus anconaeus) yläpinnassa (2 mm vahvuuteen saakka) ja/tai lievästi lisääntyntä luun tiiviyyttä varislisäkkeen (processus coroneidu) kantaosassa.
2 kohtalaiset muutokset	Edellä mainittuja muutoksia 5 mm saakka ja/tai selkeästi lisääntyntä luun tiiviyyttä varislisäkkeen kantaosassa ja/tai muita kyynärniveldysplasiaan (kiinnittymätön kyynärpään uloke, sisemmän varislisäkkeen sairaus, osteokondroosi) viittaavia muutoksia ja/tai lievää nivelen epämuotoisuutta.
3 Voimakkaat muutokset	Edellisen ylittävät nivelrikkomuutokset/voimakas nivelen epämuotoisuus. Todettavissa oleva kyynärniveldysplasia (kiinnittymätön kyynärpään uloke, isemmän varislisäkkeen sairaus, osteokondroosi).

Virallisia kyynärniveltutkimuksia on 22 volpino italianolla. Vuonna 2011 on kuvattu ensimmäiset kolme koiraa. Vuonna 2015 yksi ja vuonna 2021 18 yksilöä. Suurimmalla osalla koirista (19) on 0-tulos, 1-tulos on todettu 3 koiran osalta. 2 tai 3-tulosta ei ole todettu yhdelläkään koiralla.

Taulukko 11. Kyynärnivelen kasvuhäiriöt volpino italianoilla

Kyynärniveltilasto				
2000-2021				
0	1	2	3	yht
19	3	0	0	22

Selkärangan muutokset

Spondyloosi on degeneratiivinen (rappeuttava) ja non-inflammatorinen ("ei-tulehduksellinen") selkärangan sairaus. Spondyloosi aiheuttaa luupiikkien muodostumista selkänikamien päätyihin ja lopulta nämä luupiikit voivat kasvaa yhteen niin kutsutuksi "luusillaksi". Koirilla tavallisimmat spondyloosimuutokset löytyvät rinta- ja lannerangan alueelta.

Spondyloosi todetaan röntgenkuvauksella, jossa nähdään nikamien päädyissä luupiikkejä, tai jo yhteen kasvaneita luusiloja nikamien välissä. Spondyloosimuutokset röntgenkuvassa yksinään eivät kuitenkaan tarkoita, että sairaus aiheuttaisi koiralle välitöntä kipua. Kipu on aina arvioitava tapauskohtaisesti.

Välimuotoinen lanneristiniikama (LTV) on yleinen synnynnäinen ja perinnöllinen nikamaepämuodostuma. Sen esiintyvyys vaihtelee roduttain, mutta periytymismekanismia ei kuitenkaan

vielä tiedetä. Välimuotoinen lanneristinikama tarkoittaa nikamaa, jossa on sekä lanne- että ristiniikaman piirteitä. Muutosten muodossa voi kuitenkin olla suuria vaihteluita. Muutos voi olla joko symmetrinen eli samanlainen oikealla ja vasemmalla puolella tai epäsymmetrinen, jolloin puolien välillä nähdään selvä ero. Lievimmissä tapauksissa ristiluun keskiharjanne ei ole yhtenäinen.

Muutokset lausutaan "virallisista" Kennelliiton hyväksymistä röntgenkuvista. LTV muutokset eivät tämänhetkisen tiedon mukaan suoranaisesti aiheuta oireita, mutta ne voivat altistaa mm. varhaiselle lanne-ristiluuliitoksen alueen rappeutumismuutoksille, hermojuurten puristuksesta aiheutuville kipu- ja halvaustiloille (cauda equina) tai muutokset voivat johtaa toispuoleiseen lonkkanivelen kasvuhäiriöön (LTV3). Kennelliiton jalostustieteellinen toimikunta suosittelee, että oireilevat koirat jätetään pois jalostuksesta, sillä muutos on perinnöllinen. Oireettomia LTV-koiria voidaan käyttää jalostukseen, mutta ne tulisi yhdistää LTV0 lausunnon saaneeseen yksilöön. Tällaisten yhdistelmien jälkeläiset suositellaan kuvattavaksi, jotta muutosten periytymisestä ja merkityksestä saadaan lisätietoa.

Selkärangan muutokset volpino italianoilla

Virallisia terveystutkimuksia volpino italianoilla spondyloosin osalta on erittäin vähän. Ensimmäinen spondyloosilausunto on vuodelta 2020 ja loput neljä vuodelta 2021. Yhdelläkään kuvatulla koiralla ei ole todettu spondyloosimuutoksia.

Välimuotoista lanneristinikamaa on tutkittu 12 volpino italianon osalta. Ensimmäinen vuonna 2020. Tutkituista koirista yhdellätoista koiralla on LTV0 -tulos ja yhdellä LTV2 -tulos. Selkämuutoksia volpino italianoilla on tutkittu varsin vähän, joten sen periytyvyydestä tai esiintyvyydestä ei ole tarkempaa tietoa.

Volpino italianoilla nikamien epämuodostumisesta on tutkimustuloksia vuodesta 2020 alkaen. Tutkittuja koiria on 12. VA0 tuloksen ovat saaneet 11 volpino italiaa ja yhdellä on todettu lievä nikamien muutos (VA1). VA2, VA3 tai VA4 tuloksia ei ole toistaiseksi yhtään.

DNA testaus

Primaarinen linssiluksaatio volpino italianoilla

Volpino italianojen **primaariselle linssiluksaatiolle** (PLL) on geenitesti. Katso lisää kappaleesta yleisimmät perinnölliset silmätaudit.

Hyväksyttävät yhdistelmät PLL:n osalta ovat:

normaali x normaali > 100 % pennuista normaaleja

normaali x kantaja > 50 % normaaleja, 50 % kantajia

normaali x sairas > 100 % kantajia

Von Willebrandin tauti, tyyppi1 (vWD1) on koirien (sekä ihmisten) yleisin verenvuototauti, joka johtuu veren von Willebrand -tekijän (vWF) puutoksesta. Alhaisen veren vWF -pitoisuuden vuoksi sairaan koiran veri ei hyydy normaaliin tapaan, mikä voi olla hengenvaarallista, jos koira saa suuren haavan, joutuu leikkaukseen tai sairas narttu synnyttää pentueen. Lisäksi sairaalla voi esiintyä spontaania verenvuotoa

esimerkiksi kirsusta tai ikenistä. Sairaudesta tunnetaan kolmea eri tyyppiä, joista tämä volpino italianoillakin esiintyvä tyyppi 1 on se kaikkein lievin muoto. Sairauden ollessa lievä, moni geneettisesti sairaskin koira voi elää täysin normaalia elämää ilman vakavia oireita. Von Willebrand 1 periytyy resessiivisesti, eli sairastuakseen koira tarvitsee geenivirheen kummaltakin vanhemmaltaan.

Jos koira perii mutaation vain toiselta vanhemmaltaan, on se mutaation kantaja, mutta on itse terve. Mahdolliset genotyypit ovat siis vWD1 -normaali, vWD1 -kantaja ja vWD1 -sairas.

Von Willebrandin tauti volpino italianoilla

Tällä hetkellä tiedossa ei ole yhtään volpino italianoa, jolla olisi ollut sairauden oireita. Myöskään yhtään geneettisesti sairasta yksilöä ei ole geenitesteissä löytynyt. vWD1 geenimutaatio on volpino italianoilla tehty sattumalöydöksenä, ja näin ollen sairauden puhkeamisesta ja sen tuomista mahdollisista vaikutuksista rodulle ei ole varmuutta.

Hyväksyttävät yhdistelmät vWD1 osalta ovat:

normaali x normaali > 100 % pennuista normaaleja

normaali x kantaja > 50 % normaaleja, 50 % kantajia

normaali x sairas > 100 % kantajia

Brakykefaalinen rakenne tarkoittaa lyhyttä kalloa sekä lyhyttä, kehittymätöntä kuonoa. Tällainen kallon rakenne aiheutuu mutaatioista, jotka vaikuttavat kallon luiden kasvuun ja johtavat niiden lyhentymiseen. Vaikka kallon luut ovat lyhentyneet, ei kallon sisällä oleva pehmytkudoksen määrä ole vähentynyt samassa suhteessa. Kallo on ahdas ja pehmytkudos saattaa tukkia hengitysteitä sekä pikkuaivot tyräytyä taaksepäin kallon niska-aukkoon. Käsitteellä brakykefalia tarkoitetaan siis koirilla lyhyttä ja leveää kallon muotoa. Pitkää ja kapeaa kallon muotoa kutsutaan sitä vastoin dolikokefaaliseksi ja kahden edellisen ääripään välimuotoa mesokefaaliseksi.

Englanninbulldoggeilla, ranskanbulldoggeilla ja bostoninterriereillä lyhytkalloisen ilmeen aiheuttaa pääasiassa yksittäinen geenimuutos (mutaatio) DVL2 -geenissä. Englanninbulldoggeilla, ranskanbulldoggeilla ja bostoninterriereillä DVL2 -geenimuutos on käytännössä fiksoitunut. Tämä tarkoittaa, että kaikilla tai lähes kaikilla rodun edustajilla on mutatoitunut geenimuoto homotsygoottina eli samaperintäisenä. Kantajia on löytynyt myös muista roduista. On todennäköistä, että ”bulldoggimaisuus” ei johdu pelkästään DVL2 -geenimuutoksen, vaan useiden rotuihin rikastuneiden, homotsygoottisten geenimuutosten (esim. SMOC2, BMP3, FGF4) yhteisvaikutuksesta.

Kalloa lyhentäviä geenimuotoja on löydetty DVL2 -geenin lisäksi em. geeneistä BMP3, SMOC2 ja FGF4.

Liioitellun lyhyt kallo on vahvasti sidoksissa hengitysteiden epämuodostumiin, kuten ahtaisiin, puristuneisiin sieraimiin, liian pitkään ja paksuuntuneeseen pehmeään kitalakeen, poikkeavan muotoiseen kurkunpään, suurentuneisiin nielurisoihin sekä henkitorven ja keuhkoputkien vajaakehitykseen. Nämä epämuodostumat vaarantavat eläimen hengitys- ja lämmönsäätelyjärjestelmän normaalin toiminnan. Nämä voivat kaikki esiintyä koiralla samanaikaisesti, mutta eivät välttämättä. Tilaa kutsutaan lyhytkalloisuuteen liittyväksi ylähengitystieoireyhtymäksi tai ylähengitysteiden ahtaumaksi.

Brakykefaalinen rakenne volpino italianoilla

Volpino italianoille tehtyjen geenitutkimuksien myötä on tullut ilmi volpino italianoilla esiintyvän SMOC2 ja BMP3 geenien kantajia. Neljän volpino italianon tiedetään olevan homotsygootti BMP3 geenin osalta. Käyttätymis- ja terveystutkimuksen perusteella voidaan todeta, että yhdellä BMP3 homotsygoottisella koiralla esiintyy hengitystieongelmia. SMOC2 ja BMP3 geeneihin on siis syytä kiinnittää huomiota jalostuksessa, jotta nämä geenimuutokset eivät pääse yleistymään rodussa.

Muuta huomioitavaa

Virallisia sydäntutkimuksia rodussa on tehty melko vähän. Muutamalla nuoremmalla volpino italianolla on diagnosoitu sydäimestä kuuluva sivuääni. Pääasiassa kuitenkin erilaiset sydänsairaudet ovat tulleet esille vasta vanhemmalla iällä. Tällöin kyseessä ei ole synnynnäinen sydänvika.

Trakeakollapsi on sairaus, jossa koiran henkitorvi on kaventunut niin, että ilman kulku sen lävitse on joko osittain tai kokonaan estynyt eikä henkitorvi enää toimi normaalisti. Normaalin, pyöreähköön muodon sijasta henkitorvi on mennyt osittain tai kokonaan kasaan ikään kuin makaavan C-kirjaimen muotoon eikä enää sisään hengittäessä ja alipaineen kasvaessa pysty pitämään muotoaan. Seurauksena on hapen saannin vaikeutuminen. Tämä on tyypillisintä pienikokoisilla roduilla ja oireet ilmenevät usein vanhemmiten. Trakeakollapsin oireita on erilaisia. Yksi yleisimmistä oireista on yskä, joka ilmenee usein koiran vetäessä hihnassa. Yskää voi esiintyä muissakin tilanteissa, kuten leikkiessä, rasituksessa tai syömisen ja juomisen yhteydessä. Kun oireet pahenevat, yskimistä voi esiintyä muulloinkin. Pahimmillaan koiran hapensaanti estyy täysin. Ylipaino pahentaa oireita. Oireita pahentavat lisäksi muut hengitystä vaikeuttavat rakenteelliset muutokset kuten ahtaat sieraimet ja pitkä pehmeä kitalaki. Koira, jolla on pitkään kestänyt yskä, tulee aina tutkia eläinlääkärissä. Usein eläinlääkäri voi epäillä trakeakollapsia jo omistajan kertomuksen perusteella, mutta diagnoosin varmistamiseksi tarvitaan usein röntgenkuvausta tai henkitorven tähystys. Trakeakollapsiin ei ole varsinaista parannusta, mutta tilannetta voidaan helpottaa eri tavoin. Tärkeintä on pitää koira normaalipainoisena. Myös koiran rasittamista ääriolosuhteissa (kylmä tai kuuma ilma) kannattaa välttää. On myös olemassa erilaisia hengittämistä helpottavia lääkkeitä ja vaikeimmissa tapauksissa voidaan harkita kirurgista korjausta.

Trakeakollapsia on tiedettävästi esiintynyt myös volpino italianoilla. Vakavimmat muutokset ovat olleet iäkkäimmillä yksilöillä. Volpino italianojen käyttätymis- ja terveystutkimuksen 77 vastanneista 6,5% kertoi koiralla olevan nielu- tai hengitysongelmia, mm. yskimistä, hengityksen vinkumista ja kuorsauksia. Kyselyn vastauksista voidaan todeta, että reverse sneezing on myös volpino italianoille melko yleistä. Tätä ei kuitenkaan pidä sekoittaa trakeakollapsin oireisiin. Reverse sneezing on krampinomainen niiskutuskohtaus, jossa koira vetää sierainten kautta ilmaa voimakkaasti sisäänpäin. Reverse sneezing on hengitysvaikeus. Harvoilla yksilöillä hengittäminen voi olla ajoittain vaikeaa esimerkiksi innostuessaan, johtuen pehmeästä kitalaesta. Siihen voi altistaa koiran kokoon suhteutettuna liian lyhyt kuono. Volpino italianoilla on todettavissa myös muutamia yksittäisiä sairausdiagnooseja, mm. IMHA/AIHA, kasvainsairaudet, Legg-Perthes, maksan/haiman/munuaisten vajaatoiminta, Addisonin tauti, trombositopenia, luustosairaudet ja SARDS (sairauden aiheuttajaa ei tunneta). Myös allergioita on rodussa jonkin verran tavattu. Volpino italianoissa on tiedettävästi muutamia epilepsiaan sairastuneita yksilöitä Suomessa sekä ulkomailla. Sairaus rodussa ei ole kuitenkaan päässyt yleistymään. Muita synnynnäisiä vikoja- tai epämuodostumia ei ole virallisesti raportoitu.

Edellämainittujen sairauksien suhteen tulee olla erittäin tarkkana, etteivät ne pääse lisääntymään populaatiossa.

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Volpino italianon kuolinsyistä on saatavilla erittäin rajallisesti tietoa. Yleisin kuolinsyy on vanhuus, 17 kpl (kaavio 8). Todellisuudessa myös moni muu jalostustietojärjestelmässä kuolleeksi merkitty koira on kuollut vanhuuden myötä tulleisiin sairauksiin. mm. sydänsairaus. Kahdenkymmenenviiden koiran kuolinsyytä ei ole ilmoitettu. Mukana oli myös todella vanhoja yksilöitä. Tapaturma tai liikennevahinko-osioon on merkitty viisi koiraa. Nämä koirat ovat pääasiassa erittäin nuoria. Kuolinsyyksi on viidelle koiralle ilmoitettu sydänsairaus, näiden koirien keskimääräinen elinikä on ollut selkeästi yli 10 vuotta. Luusto- ja nivelsairauksiin on merkitty neljä koiraa, joissa keski-ikä on viisi vuotta. Otanta vuosilta 1995–2021, jolloin kuolinsyy on merkitty 79 koiran osalta.

Kaavio 8. Kuolinsyytilasto

4.3.4 Lisääntyminen

Volpino italianon keskimääräinen pentuekoko on kymmenen vuoden aikana (2011–2021) ollut 3,7 pentua. Tänä aikana on syntynyt yhteensä 310 pentua. Käytännössä kuitenkin pentuekoot vaihtelevat, mutta yleisin pentuekoko on 1–4 pentua. Yli viiden pennun pentueet ovat harvinaisia.

Vuosina 2020–2022 tehdyn käyttäytymis- ja terveystarkastuksen mukaan uroksilla ei ole esiintynyt astumisvaikeuksia eikä nartuilla tiinehtymisvaikeuksia. Kasvattajat ovat kuitenkin raportoineet erilaisista urosten astumisvaikeuksista. Kyselyn tuloksien mukaan synnytysongelmia ei myöskään ole esiintynyt. Kennelliiton kuolinsyytilastossa on ilmoitettu yhden nartun menehtymisestä synnytysvaikeuksiin 4,4 vuoden iässä. Kasvattajien raportoina, sekä käyttäytymis- ja terveystarkastuksen perusteella volpino italianot hoitavat pentunsa erinomaisesti, eikä rodussa ole raportoitu erityistä pentukuolleisuutta.

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Volpino italianon rakenne on terve eikä se omaa ulkomuodoltaan liioiteltuja piirteitä, jotka altistaisivat sairauksille tai lisääntymis- ja hyvinvointiongelmille.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Volpino italianon yleisimmät ongelmat terveydessä ovat patellaluksaatio ja pienille roduille tyypilliset hammasongelmat.

Sairauksia aiheuttavat geenit periytyvät usein peittyvästi (resessiivisesti), eli sairautta ei esiinny geenivirheen kantajilla. Jos sattumanvaraisesti yhdistetään kaksi saman geenivirheen kantajaa, osa jälkeläisistä saattaa periä geenivirheen molemmilta vanhemmiltaan, jolloin ne ovat homotsygootteja. Sekä patellaluksaation että erilaisten silmänsairauksien periytymistapa on kuitenkin moninainen, joten niiden karsiminen rodusta kokonaan on mahdotonta. Myös ympäristö saattaa vaikuttaa luusto- ja nivelsairauksien syntyyn. DNA testeillä todennettavia geenivariantteja pystytään kuitenkin testaamaan luotettavasti mm. PLL, vWD1 ja SMOC2 sekä BMP3. Volpino italianojen geenitestaus on erittäin tärkeää.

Volpino italianon terveyden tutkiminen on lisääntynyt. Tämä on haaste kasvattajille, sillä mitä enemmän koirien terveydestä tiedetään, sitä enemmän tekijöitä jalostuksessa tulisi huomioida. Harvalukuisessa rodussa kaikkia ei-toivottuja ominaisuuksia omaavia koiria ei voida sulkea pois jalostuksesta. Huomiota tulee kiinnittää siihen, että yhdistelmät tasapainottavat toisiaan. Jalostuksesta tulee karsia koirat, jotka oireilevat ja joiden viat haittaavat niiden normaalia arkielämää. Kliinisesti sairaita koiria ei saa käyttää jalostukseen. Volpino italiano on harvalukuinen rotu, jossa kovin kattavia terveystutkimustuloksia ei vielä toistaiseksi ole käytettävissä. Tämänhetkisten terveystutkimustulosten perusteella tilanne on varsin hyvä.

4.4. Ulkomuoto

Viimeisin rotumääritelmä on vuodelta 2015 (Kennelliitto 23.8.2016). Volpino italianon kerrotaan olevan pienikokoinen, tiivisrakenteinen ja tasapainoinen pystykorva, jolla on pitkä ja pysty karvapeite. Mittasuhteiltaan volpino italiano on neliö 1:1. Rotumääritelmä on yksityiskohtainen ja sen pohjalta on luotu Tuomarikoulutus -materiaali vuonna 2020. (Liite: Tuomarikoulutus-materiaali)

Volpino italiano on pienikokoinen koirarotu. Rodulla on tuuhea, melko pitkä ja pysty, maidonvalkoinen tai punainen turkki. Turkki ei koskaan saa olla makaavaa, vaan sen tulee olla pystyä silloinkin, kun se ei ole kovin runsasta. Karvapeitteen tulisi muodostaa kaulaan tuuhean kaulurin, mutta se ei kuitenkaan saisi muistuttaa leijonanharjaa.

Kuva 3. Volpino italiano pentuja. Kuva: Niina Murisoja

Volpino italianoja esiintyy myös samppanjan värisenä, mutta tämä väri ei ole toivottava. Punaisen värin pelättiin kokonaan hävinneen, mutta Italialainen Della Monte Frondoso kennel aloitti onnistuneesti punaisen värin elvyttämisen. Tällä hetkellä punaisia volpino italianoja kasvatetaan Italiassa, Tanskassa ja Norjassa. Suomeen on tällä hetkellä tuotu kaksi punaista urosta ja yksi narttu. Myös mustan värin elvytys on aloitettu Italiassa ja mustia pentuja on syntynyt onnistuneesti. Suomeen on tuotu yksi musta narttu Tanskasta. Mustan värin hyväksyminen on anottu Italian kennelliitolta 2017, mutta asia on vielä kesken. Mustia volpino italianoja voi syntyä kahden punaisen volpino italianon yhdistelmästä, mutta on myös mahdollista, että täysin mustia syntyy punaisen ja valkoisen volpinon yhdistelmästä. Mustia ja punaisia volpino italianoja jalostaessa syntyy usein myös värvirheellisiä pentuja. Värvirhe ei ole jalostuksesta poissulkeva seikka, koska se ei vaikuta koiran terveyteen.

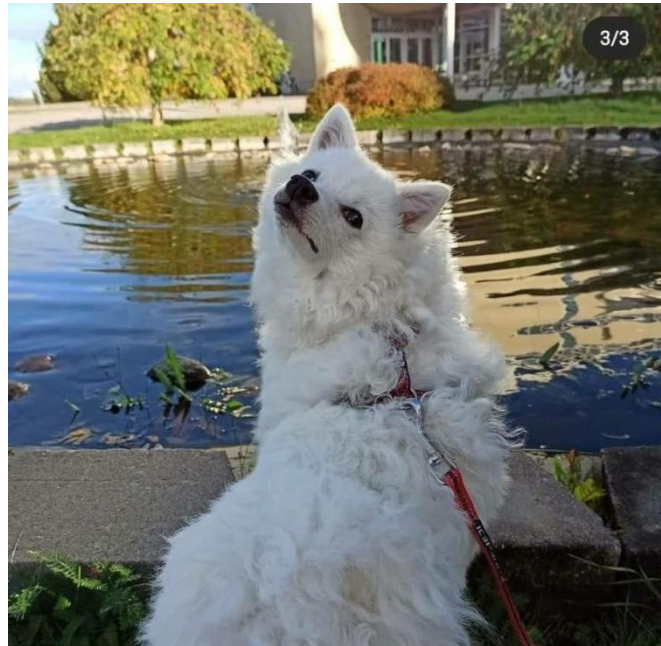
Kooltaan volpino italiano urosten tulisi rotumääritelmän mukaan olla 27–30 cm ja narttujen 25–28 cm. Volpino italianon tulee olemukseltaan olla tasapainoinen, ei matalaraajainen eikä liian pitkärunkoinen. Runsaan pitkän karvan peittämä häntä on kiinnittynyt korkealle lantion jatkeeksi, asennoltaan aina selän päälle kiertynyt ja ulottuu mahdollisimman lähelle kaulaa.

Volpino italianon tulee ravata kevyesti ja vaivattomasti. Liike ei saa olla pomppivaa. On tärkeää, että sama ryhti säilyy niin liikkeessä kuin seistessä. Yksi volpino italianojen alkuperäisistä tehtävistä oli olla ajureiden kumppanina ja juosta hevoscärryjen edellä.

Volpino italianojen ulkomuoto Suomessa

Ulkomuodoltaan ja rakenteeltaan suomalaisten volpino italianojen taso on keskimääräisesti hyvä, vaikka kokohajontaa on runsaasti. Volpino italianoja on liian pieniä tai kevytrakenteisia, liian kookkaita tai pitkärunkoisia yksilöitä. Ihanne säkäkorkeuden ylittäneitä yksilöitä on paljon. Rungon mittasuhteissa esiintyy myös hajontaa varsinkin rungon pituudessa. Nartuilla pidempi runko on kuitenkin jopa eduksi, esimerkiksi synnytyksessä.

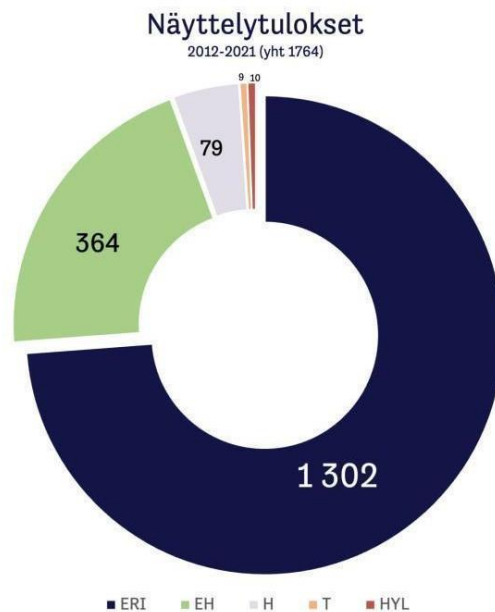
Geenitutkimuksessa on volpino italianoilta löydetty kiharakarvaisuutta aiheuttava KRT71 geenivariantti. Geenivariantin homotsygotiaa tulee välttää ja kantajalle tulee käyttää ei-kantajaa. Kiharakarvaisuutta aiheuttavan geenivariantin yleisyydestä volpino italianoilla ei ole vielä tarkkaa tietoa.

Kuva 4 ja 5. Kuvassa esiintyy suomalainen volpino italiano, joka on homotsygootti kiharakarvaisuutta aiheuttavan geenivariantin suhteen. Kuvat: Sanna Kaukonieni

Suomessa volpino italiano-harrastajat käyvät ahkerasti näyttelyissä ja se on rodun parissa suosituin harrastus. Vuosien 2012–2021 välisenä aikana näyttelytuloksia volpino italianoille on tullut yhteensä 1767. Näistä 67 volpino italiaoa ansaitsi Suomen Muotovalio-tittelin (FI MVA) sekä 30 Kansainvälinen Muotovalio-tittelin (C.I.B).

Lukumäärältään suurin osallistujamäärä on ollut SSKY:n erikoisnäyttelyssä 8.9.2019, yhteensä 25 volpino italiaoa. Vuosina 2010–2020 näyttelykäyntejä on ollut 1878. Eniten näyttelyarvosteluita on valioluokasta, 612 tulosta. Yhteensä 28 Suomessa kasvatettua volpino italiaoa on saavuttanut Kansainvälisen muotovalion arvon. Ensimmäinen Suomen muotovalioarvon saanut koira sai valionarvon vuonna 1996. Volpino italianot harvemmin sijoittuvat Suomessa ryhmä- tai BIS-kehissä.

Kaavio 9 + 10. Näyttelytulokset.

Taulukko 12. Näyttelykäynnit vuosittain välillä 2011 - 2021

2011							
	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Pentuluokka 7-9 kk	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta
Junioriluokka	26 tulosta	10 tulosta	4 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	41 tulosta
Nuorten luokka	5 tulosta	2 tulosta	2 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	1 tulosta	11 tulosta
Avoin luokka	15 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	17 tulosta
Käyttöluokka	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta
Valioluokka	45 tulosta	1 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	47 tulosta
Veteraaniluokka	2 tulosta	1 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	4 tulosta
Yhteensä	93 tulosta	14 tulosta	9 tulosta	2 tulosta	1 tulosta	1 tulosta	120 tulosta
2012							
	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Pentuluokka 7-9 kk	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta
Junioriluokka	33 tulosta	16 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	51 tulosta
Nuorten luokka	16 tulosta	4 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	20 tulosta
Avoin luokka	21 tulosta	11 tulosta	1 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	34 tulosta
Käyttöluokka	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta
Valioluokka	35 tulosta	9 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	45 tulosta
Veteraaniluokka	13 tulosta	5 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	20 tulosta
Yhteensä	118 tulosta	45 tulosta	2 tulosta	2 tulosta	0 tulosta	3 tulosta	170 tulosta

2013							
	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Penttuluokka 7-9 kk	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta
Junioriluokka	29 tulosta	14 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	43 tulosta
Nuorten luokka	13 tulosta	3 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	17 tulosta
Avoin luokka	24 tulosta	10 tulosta	2 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	36 tulosta
Käyttöluokka	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta
Valioluokka	28 tulosta	9 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	37 tulosta
Veteraaniluokka	9 tulosta	3 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	12 tulosta
Yhteensä	103 tulosta	39 tulosta	3 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	145 tulosta
2014							
	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Penttuluokka 7-9 kk	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta
Junioriluokka	55 tulosta	18 tulosta	5 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	79 tulosta
Nuorten luokka	2 tulosta	4 tulosta	3 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	9 tulosta
Avoin luokka	38 tulosta	8 tulosta	4 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	50 tulosta
Käyttöluokka	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta
Valioluokka	28 tulosta	6 tulosta	5 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	39 tulosta
Veteraaniluokka	13 tulosta	3 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	16 tulosta
Yhteensä	136 tulosta	39 tulosta	17 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	193 tulosta
2015							
	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Penttuluokka 7-9 kk	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta
Junioriluokka	24 tulosta	13 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	37 tulosta
Nuorten luokka	20 tulosta	13 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	33 tulosta
Avoin luokka	37 tulosta	12 tulosta	3 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	52 tulosta
Käyttöluokka	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta
Valioluokka	43 tulosta	7 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	50 tulosta
Veteraaniluokka	9 tulosta	3 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	12 tulosta
Yhteensä	133 tulosta	48 tulosta	3 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	184 tulosta
2016							
	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Penttuluokka 7-9 kk	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta
Junioriluokka	41 tulosta	17 tulosta	12 tulosta	3 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	74 tulosta
Nuorten luokka	23 tulosta	7 tulosta	2 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	32 tulosta
Avoin luokka	36 tulosta	14 tulosta	4 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	54 tulosta
Käyttöluokka	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta
Valioluokka	86 tulosta	10 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	97 tulosta
Veteraaniluokka	27 tulosta	2 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	29 tulosta
Yhteensä	213 tulosta	50 tulosta	19 tulosta	3 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	286 tulosta

2017							
	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Pentuluokka 7-9 kk	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta
Junioriluokka	21 tulosta	8 tulosta	3 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	32 tulosta
Nuorten luokka	23 tulosta	10 tulosta	4 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	37 tulosta
Avoim luokka	31 tulosta	13 tulosta	2 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	47 tulosta
Käyttöluokka	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta
Valioluokka	63 tulosta	6 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	70 tulosta
Veteraaniluokka	10 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	10 tulosta
Yhteensä	148 tulosta	37 tulosta	10 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	196 tulosta
2018							
	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Pentuluokka 7-9 kk	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta
Junioriluokka	31 tulosta	14 tulosta	4 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	49 tulosta
Nuorten luokka	6 tulosta	2 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	9 tulosta
Avoim luokka	8 tulosta	6 tulosta	3 tulosta	2 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	20 tulosta
Käyttöluokka	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta
Valioluokka	82 tulosta	12 tulosta	2 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	96 tulosta
Veteraaniluokka	3 tulosta	2 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	5 tulosta
Yhteensä	130 tulosta	36 tulosta	10 tulosta	2 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	179 tulosta
2019							
	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Pentuluokka 7-9 kk	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta
Junioriluokka	36 tulosta	16 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	54 tulosta
Nuorten luokka	29 tulosta	1 tulosta	2 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	33 tulosta
Avoim luokka	28 tulosta	13 tulosta	3 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	44 tulosta
Käyttöluokka	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta
Valioluokka	79 tulosta	9 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	88 tulosta
Veteraaniluokka	8 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	8 tulosta
Yhteensä	180 tulosta	39 tulosta	5 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	2 tulosta	227 tulosta
2020							
	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Pentuluokka 7-9 kk	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta
Junioriluokka	8 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	9 tulosta
Nuorten luokka	9 tulosta	6 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	17 tulosta
Avoim luokka	17 tulosta	5 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	23 tulosta
Käyttöluokka	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta
Valioluokka	12 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	13 tulosta
Veteraaniluokka	3 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	3 tulosta
Yhteensä	49 tulosta	12 tulosta	3 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	65 tulosta
2021							
	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Pentuluokka 7-9 kk	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta
Junioriluokka	9 tulosta	3 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	13 tulosta
Nuorten luokka	11 tulosta	3 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	14 tulosta
Avoim luokka	25 tulosta	6 tulosta	6 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	38 tulosta
Käyttöluokka	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta
Valioluokka	36 tulosta	5 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	41 tulosta
Veteraaniluokka	11 tulosta	2 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	13 tulosta
Yhteensä	92 tulosta	19 tulosta	7 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	119 tulosta
Yhteensä	1395 tulosta	378 tulosta	88 tulosta	11 tulosta	1 tulosta	11 tulosta	1884 tulosta

Rodussa ei ole toistaiseksi järjestetty jalostustarkastuksia, mutta yhdistys suunnittelee niiden järjestämistä lähivuosina.

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Volpino italianoilla ei ole aiempaa jalostuksen tavoiteohjelmaa.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

Tässä kappaleessa käsitellään jalostuksen tavoitteet ja toteutus volpino italianoilla. Kohdassa 6.2 käsitellään suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille. Tämä kappale on tärkeä niin nykyisille kasvattajille kuin kasvatuksesta kiinnostuneille ja pennun ostajille.

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Jalostuksen tavoitteena on edistää volpino italianojen terveyttä, lisätä virallisten terveystutkimusten määrää sekä säilyttää volpino italianojen rodunomainen luonne. Tarkoituksena on seurata ja tiedottaa rotuun liittyvistä terveystutkimuksista ja niiden tuloksista. Kasvattajien välistä yhteistyötä halutaan tukea ja vahvistaa. Rodun terveyteen liittyvistä ongelmista pyritään keskustelemaan avoimesti.

Jalostuspohja

Volpino italianojen geneettisen kannan mahdollisimman laajana pitämiseksi kasvattajat pyrkivät käyttämään erilinjaisia uroksia jalostukseen. On suositeltavampaa käyttää samasta pentueesta useaa urosta jalostukseen kuin että samaa urosta käytettäisiin useaan kertaan. Hyvän jalostusuroksen poikia tulisi pyrkiä käyttämään mahdollisimman tasaisesti. Suositellaan, että kasvattajat mahdollisuuksien mukaan astuttavat narttujaan ulkomaalaisilla ja mahdollisimman erilinjaisilla uroksilla. Tavoitteena on tuoda koiria ulkomailta, sekä uroksia että narttuja, ja pyritään huomioimaan koirien eri sukulinjat. Koiria pitäisi tuoda jalostuskäyttöön harvinaisemmista linjoista. Kasvattajilta vaaditaan jatkossakin kansainvälistä yhteistyötä ja kärsivällisyyttä rodun geenipoolin laajentamiseksi. Jalostuksessa pyritään jalostusyhdistelmiin, joissa sukusiitosaste on alle 6,25% viidessä sukupolvesta. Uusinta-astutuksia ei suositella tehtäväksi, joskin tästä suosituksesta voidaan poiketa, mikäli ensimmäiseen pentueeseen syntyi vain 1-2 pentua.

Suositellaan, että kasvattajat DNA-testauttaisivat koko pentueen ennen luovutusikää ja jakaisivat testitulokset yhdistyksen ylläpitämille geenitestilistoille. Tämä helpottaisi kasvattajien itsensä ja muiden kasvattajien jalostusvalintojen suunnittelua.

Luonne, käyttäytyminen ja käyttööminaisuudet

Perusluonteeltaan volpino italiano on iloinen ja leikkisä koira ja tämä pyritään rodussa säilyttämään. Rodussa esiintyy jonkin verran pehmeitä ja/tai arkoja yksilöitä. Voimakkaasti arkoja koiria ei saa käyttää jalostukseen. Pehmeille yksilöille tulee valita tasapainottavat kumppanit. Luonneominaisuudet ovat periytyviä ja erityisesti emä voi pentuvaiheen käytöksellä siirtää epäsuotavia käytösmaileja pennuille.

Volpino italianoille on tavoitteena laatia luonteen profiili lähitulevaisuudessa. Toivottavaa olisi, että volpino italianot kävisivät käyttäytymisen jalostustarkastuksessa, jotta tyyppillisestä luonteesta saadaan kattavammin tietoa jalostuksen tavoitteiden ohjaamiseen.

Terveys

Volpino italiano on suhteellisen terve rotu. Keskeiset haasteet liittyvät polvien ja hampaiden terveyteen. Kasvattajia kehoitetaan informoimaan ja kannustamaan kasvattiensa omistajia viemään koiransa virallisiin silmä- ja polvitarkastuksiin. Tavoitteena on, että 80% vuosina 2023-2027 viralliseen tarkastusikään tulleista volpino italianoista tarkastetaan virallisesti silmien ja polvien osalta. Avainasemassa tämän toteutumiseen ovat kasvattajat.

Rodussa oleva primaarinen linssiluksaatio on saatu täysin hallintaan geenitestin avulla. Geenitestauksissa on volpino italianoilla löytynyt von Willebrand tyyppi 1 kantajia. Sairaita koiria ei ole löytynyt.

Jalostuskoirat on geenitestatattava PLL, vWD1, BMP3 ja SMOC2 osalta ja tulokset on otettava huomioon jalostusyhdistelmissä. On suositeltavaa, että kahta kiharakarvageeniä kantavaa koiraa ei yhdistetä.

Tavoitteena on parantaa volpino italianojen suun terveyttä. Volpino italianoilla esiintyy jo nuorella iällä vaikeaa parodontiittia ja hammaskiveä, joiden takia koirilta joudutaan poistamaan useita hampaita.

Koiria, erityisesti uroksia, suositellaan käytettävän jalostukseen pitkällä aikavälillä, jolloin tieto terveysongelmista on ilmennyt ennen kuin urosta on käytetty populaation kannalta laajemmin.

Ulkomuoto

Ulkomuoto pyritään säilyttämään rotutyyppillisenä luonnollisen neliömäisenä ilman liioiteltuja piirteitä. Nartuilla hieman pidempi runko voi olla myönteinen ominaisuus luonnollisen tiineyden ja synnytyksen vuoksi. Yhdistelmän tulee täydentää toisiaan puutteiden osalta, esim. heikon pigmentin omaavalle suositellaan käytettäväksi hyväpigmenttistä kumppania. Suositellaan, että yksilölle, jolla esiintyy silmävuotoa, käytetään partneria, jolla ei ole silmävuotoa. Ulkonäkötekijöiden vuoksi yksilöitä ei tulisi rajata pois jalostuksesta, sillä ulkonäkö ei vaikuta koiran terveyteen. Lyhytkuonoiselle koiralle tulisi käyttää normaalikuonoista partneria. Kahta koiraa, joilla on molemmilla ulkonevat silmät, ei tule yhdistää.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Suositukset jalostukseen käytettävien koirien ja yhdistelmien ominaisuuksista

Volpino italianon harvalukuisuuden ja jalostuskoirien vähäisen määrän vuoksi yksilöitä ei tulisi pienien puutteiden vuoksi rajata pois jalostuksesta. Suositellaan, että volpino italianojen jalostuksessa noudatetaan Suomen Kennelliiton yleisiä jalostussuosituksia. On tärkeää pitää geenipooli mahdollisimman laajana. Lisäksi tulee kannustaa erisukuisten jalostuskoirien tuontia Suomeen. Monimuotoisuuden lisäämisen muita keinoja ovat esimerkiksi narttujen astuttaminen ulkomaisilla uroksilla, tuontispermalla ja kaksoisastutukset. Jalostuksellisesti arvokkaalla koiralla on alhainen

sukusiitosaste suhteessa rodun populaatioon Suomessa. Yhdistelmien sukusiitosprosentti suositellaan pitämään mahdollisimman alhaisena ja välttämään matadorijalostusta. Pyrkimyksenä on säilyttää mahdollisimman monia sukulinjoja jalostuksessa käyttämällä eri yksilöitä tasaisesti. Nartun pitää olla astutushetkellä vähintään 2-vuotias, mielellään lähempänä kolmea vuotta. Ensikertalaisen nartun yläikärajaksi suositellaan 5 vuotta. Myös uroksen suositellaan olevan astutushetkellä 2-vuotias. Jalostusuroksella tulee olla normaalit kivekset.

Kasvattajan on informoitava pennunostajaa lähisukulaisten sairauksista ja rodun yleisestä terveydentilasta. Jalostusyksilöiden tulee olla perusterveitä ja hyväluonteisia koiria.

Terveystulosten osalta rodussa suositellaan huomioitavaksi seuraavaa jalostuskoirien valinnoissa:

Polvet: Polvilumpioluksaatiot ja ristisideongelmat ovat volpino italianojen suurin terveysongelma. Pentueen vanhempien tulee olla virallisesti polvitutkittu. Tutkimushetkellä koiran on oltava iältään vähintään 12 kk. Alle kolmevuotiaalle koiralle tehty tutkimus on voimassa kaksi vuotta lausuntopäivästä. Yli kolmevuotiaalle koiralle annettu lausunto on voimassa pysyvästi. Mikäli toisella vanhemmalla on polviluksaation aste 1, toisen vanhemman suositellaan olevan täysin terve (0/0). Mikäli koiralla on polviluksaation aste 2–4, sitä ei suositella käytettäväksi jalostukseen. Jalostukseen käytettävällä koiralla tulee olla astutushetkellä enintään kaksi vuotta vanha polvilausunto. Varsinkin jalostuskoirilta suositellaan tutkituttamaan polvet myös vanhempana.

Silmät: Jalostuskoirien tulee olla virallisesti silmätarkastettuja. Tutkimushetkellä koiran on oltava iältään vähintään 12 kk. Silmätarkastuslausunto ei saa olla kahta vuotta vanhempi astutushetkellä. Volpino italianoilla on todettu silmäsairus PLL (primaarinen linssiluksaatio), jonka kantajat todetaan geenitestillä. Kantaja tulee yhdistää vain ei-geenivirhettä kantavaan yksilöön. Linssiluksaatio-geenitestin saamisen jälkeen Suomessa ei ole syntynyt yhtään PLL-sairasta koiraa. Vaikka yhdistetyt koirat olisivat normaaleja esim. PLL tai vWD1 suhteen, kannattaisi DNA-testit ottaa noin 3 sukupolven välein. Seuraavat silmäsaivat sulkevat koiran pois jalostuskäytöstä: PRA, GRD, TRD, perinnöllinen kaihi, ektropion, entropion, PHTVL/PHPV asteet 2–6. Mikäli toisella vanhemmalla on jokin muu silmämaininta, esim. lasiaisen rappeuma, distichiasis (ylimääräisiä ripsiä/ripsi) yms., toisen vanhemman on oltava terve tältä osin.

Hampaat: Sallittuja hammaspuutoksia ovat P1 ja M3. Jos hampaita puuttuu 3 tai enemmän, suositellaan, että koiran hampaat röntgenkuvataan ennen jalostuskäyttöä. Röntgenissä katsotaan, ovatko puuttuvien hampaiden aihiot olemassa. Mikäli aihiot löytyvät, koiraa voi käyttää jalostukseen, mikäli ne puuttuvat jalostuskäyttöä ei suositella. Koiralle, jolta puuttuu muita kuin sallitut P1 ja M3, tulee valita partneriksi koira, jolla on rodussa hyväksytty hampaisto. Jos hampaita puuttuu enemmän kuin 3, jalostuskäyttöä tulisi harkita.

Rodussa esiintyy parodontiittia joka tulee huomioida jalostuksessa. Jalostusyhdistelmissä tulisi huomioida ja välttää yhdistämästä kahta koiraa joilla on kapeat ja lyhyet alaleuat.

Geenitestit: Jalostuskoira on geenitestatettava PLL, vWD1, BMP3 ja SMOC2 osalta. Näiden geenitestien tulokset on huomioitava yhdistelmissä. Kantajaa ei saa yhdistää toiseen kantajaan. Kiharakarvaisuutta aiheuttavaa geenivarianttia tulee myös seurata yhdistelmissä.

Hyväksyttävät yhdistelmät PLL, vWD1, BMP3 ja SMOC2 osalta ovat:

normaali x normaali > 100 % pennuista normaaleja

normaali x kantaja > 50 % normaaleja, 50 % kantajia

normaali x sairas > 100 % kantajia

Kahta kantajaa tai kantajaa ja sairasta ei saa yhdistää. Vanhempien testitulosten perusteella terveitä koiria voi käyttää kahden sukupolven ajan, kolmas sukupolvi suositellaan testattavaksi geenitestillä. On hyvä huomioida, että kaikki terveyteen liittyvät viralliset lisätutkimukset, kuten lonkat, kyynärnivelet, selkä- ja olkanivelkuvaus kartoittavat rodun terveystilannetta. Tutkimustulosten osalta suositellaan seuraavaa:

Lonkat: Raja-arvona suositellaan D-lonkkaa. D-lonkkaiselle tulee käyttää A- tai B-lonkkaista partneria.

Kyynärnivelet: Kyynärnivelen raja-arvoksi suositellaan 1. 1 raja-arvo lausunnon saaneelle koiralle tulee käyttää partneria, jolla on terveet kyynärnivelet (0).

Muuta huomioitavaa: Jalostuskoirilla tulee olla hyvä libido. Volpino italianoilla ei ole tiedossa erityisiä lisääntymiseen liittyviä haasteita, joita tulisi jalostusvalinnoissa erikseen huomioida. Kliinisesti sairasta koiraa ei pidä käyttää jalostukseen. Jalostukseen ei käytetä koiraa, joka on periyttänyt jotakin perinnöllistä sairautta.

Suositus yksittäisen koiran maksimijälkeläismäärälle

Nykytilanteessa Suomen Kennelliiton yleinen rotujen monimuotoisuutta turvaava suositus on, että yksittäisen koiran elinikäinen jälkeläismäärä on pienilukuisissa roduissa 5 % suhteessa rodun neljän vuoden (yhden sukupolven) rekisteröinteihin. Jälkeläismäärää arvioitaessa rodun populaation kokoa tulisi tarkastella paitsi kansallisella myös kansainvälisellä tasolla. Tämä voi kuitenkin olla haasteellista, sillä tietoja sukutauluista ja rekisteröinneistä ei ole helposti saatavilla kaikista maista, joissa volpino italianoja rekisteröidään.

Tämän mukaan sukupolven (2018–2021) avulla laskettuna volpino italianolla saisi olla enintään kuusi (6) jälkeläistä. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi pienilukuisissa roduissa olla korkeintaan 10 % laskettuna neljän vuoden (yhden sukupolven) rekisteröinneistä. Tämän mukaan koiralla saisi olla enintään 12 toisen polven jälkeläistä. Tällainen tilanne olisi suositeltavaa, mutta pelkona on, että siitokseen käytettävien koirien ja erilaisten geneettisten yhdistelmien määrä vähenee entisestään. Suurin osa pennuista myydään kotikoiriksi tai ei ole muista syistä käytettävissä jalostukseen. Perustellusta syystä tämä jälkeläismäärä voidaan ylittää (tuontikoira). On hyvä huomioida, että suositus perustuu vähäiseen jalostuksessa käytettyjen urosten ja narttujen lukumäärään. Jokainen kasvattaja voi vaikuttaa jalostusvalinnoillaan rodun monimuotoisuuteen.

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

Jalostuspohja

- tiedotetaan kasvattajia pienen geenipoolin haasteista kasvatuksessa jakamalla tietoa jäsenlehdessä, järjestämällä verkkoluentoja ja kasvattajatapaamisia lisätään tietämystä ja arvostusta kaikkien volpino italianojen arvosta jalostuskäyttöön, kannustetaan viemään vähintään virallisiin silmä- ja polvitarkastuksiin ja mielellään aikuisiällä yhteen näyttelyyn
- kannustetaan kasvattajia nykyistä laajempaan jalostusurosten käyttöön
 - pyritään saamaan lisää terveystutkittuja ja geenitestattuja uroksia jalostusuroslistalle sekä volpino italiano tinderiin facebookiin
 - pyritään järjestämään ulkomuodon ja käyttäytymisen jalostustarkastuksia, jotta löydetään uusia jalostuskelpoisia koiria
 - tiedotetaan rodun terveydestä, jalostustavoitteista sekä jalostussuosituksista
 - jatketaan verkkoluentojen järjestämistä rodulle tärkeistä aiheista
 - ylläpidetään pentuvälitys- ja jalostusuroslistaa yhdistyksen nettisivuilla
 - erisukuisten koirien tuonti tai jalostuslaina
 - rotuunotettujen koirien ja niiden jälkeläisten tuonti Italiasta
 - ulkomaisten urosten käyttö
 - tuontispermalla siementäminen
 - kaksoisastutus
 - eriväristen volpinojen yhdistäminen keskenään, musta ja punainen väri on elvytetty Italiassa ja nämä koirat toisivat uusia geenivariantteja
 - roturisteytykset
 - tehdään yhdistyksen kotisivuille selkeät ohjeistukset ja linkit, miten toimitaan, kun koira DNA-testataan tai silmä- ja polvitarkastetaan
 - laaditaan kasvattajille pennunostajille jaettavat pentuohjeet, joka on tietopaketti rodusta mm. terveys, hoito, sosiaalistaminen, terveystarkastukset

Käyttäytyminen ja luonne

- pyritään lisäämään rodun tunnettavuutta iloisena ja reippaana seurakoirana järjestämällä rodun omia Match Show-tapahtumia ja osallistumalla lemmikkitarvikeliikkeiden rotuesittelyihin
- lisätään omistajien ja pennunostajien tietämystä rodun luonteesta ja käyttäytymisestä
- kannustetaan omistajia vastaamaan yhdistyksen sivuilta löytyvään terveys- ja käyttäytymiskyselyyn
- pyritään julkaisemaan näyttelyarvostelut, joista saadaan tuomarien näkemystä rodun luonteesta

Terveys ja lisääntyminen

- kannustetaan kasvattajia tutkituttamaan koirien terveyttä nykyistä enemmän ja käyttämään jalostukseen koiria, joilla on viralliset voimassa olevat silmä- ja polvitarkastukset
- kannustetaan ns. kotikoirienkin omistajia viemään koiransa virallisiin silmä- ja polvitarkastuksiin

- lisätään kasvattajien, omistajien ja pennunostajien tietämystä rodun terveystilanteesta yhdistyksen kotisivuilla ja yhdistyksen jäsenten facebookryhmässä sekä yhdistyksen jäsenlehdessä
- kannustetaan kasvattajia ja omistajia geenitestaamaan koiria ja julkaistaan tulokset yhdistyksen sivuilla
- ylläpidetään pentuvälityslistaa sekä jalostusuroslistaa yhdistyksen nettisivuilla
- tavoitteena on saada rodulle PEVISA-ohjelma

Ulkomuoto

- osallistutaan ulkomuototuomarien koulutustilaisuuksiin
- pyritään järjestämään ulkomuodon jalostustarkastuksia
- kannustetaan koirien omistajia osallistumaan rodun erikoisnäyttelyyn (SSKY erikoisnäyttely) ja pyritään saamaan arvostelevalle tuomariksi erikoistuomari rodun alkuperämaasta Italiasta
- seurataan rodun tilannetta Italiassa ja tiedotetaan jäsenistöä tilanteesta
- jalostusvalinnoissa tärkeimpinä ominaisuuksina on pidettävä terveyttä ja hyvää luonnetta, ensimmäisenä kriteeriä ei kapeassa geenipoolissa voida pitää ulkomuotoa

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Rodun jalostuksen suurimmat uhat ja mahdollisuudet

Uhat:

- volpino italianojen pieni lukumäärä ja alostusmateriaalin vähäinen määrä
- jalostuspohjan kaventuminen ja monimuotoisuuden väheneminen
- pieni tehollinen populaatiokoko
- kasvattajien vähäinen määrä ja heidän välisensä puutteellinen yhteistyö
- jalostukseen käytettävien kotimaisten yksilöiden pieni määrä
- jalostuspohjan liian suppea hyödyntäminen
- samansukuiset ulkomaantuonnit
- rodussa esiintyvät hammas- ja polviongelmat
- historiallinen sukusiitos
- rodun kotimaan kasvatustavat: suositaan matadoriuroksia, tehdään sukusiitosyhdistelmiä eikä tehdä kattavaa geenitestausta eikä muita terveystutkimuksia
- vapaaehtoisesti tehtävien virallisten terveystutkimusten vähäisyys Suomessa, Pohjoismaissa ja maailmalla
- kaikki kasvattajat eivät vielä osaa olla avoimia ja keskustella rodun ongelmista
- on vaikea löytää toisilleen sopivia yhdistelmiä, kun otetaan huomioon sukusiitosprosentti, geenitestien tulokset ja polvitulokset
- haitallisten geenien yleistyminen rodussa vWD1, BMP3, SMOC2, KRT71 ja mahdollisten uusien löytyminen DNA-testeissä

Mahdollisuudet:

- avoin rotukirja rodun kotimaassa, Italiassa
- kasvattajien yhteistyön parantaminen kotimaassa ja kansainvälisesti

- uusien jalostusurosten löytäminen ns. kotikoirista
- kasvattajien motivoiminen tutkituttamaan jalostuskoiransa
- kasvattajat motivoivat kasvattien omistajat virallisiin terveystutkimuksiin
- uudet suomalaiset kasvattajat rodussa
- uudet sukulinjat ulkomailta
- rodun hyvä terveydentila
- kaksoisastutukset
- jalostuslainat
- roturisteytykset
- avoimempi keskustelu rodun tarpeista
- jalostustoimikunta ylläpitää jatkossakin julkista rekisteriä DNA-testatuista volpino italianoista
- positiivinen asennemuutos terveystuloksia kohtaan
- kansainvälinen terveystietorekisteri volpino italianoille
- JTO:n valmistuminen
- rodun tunnetuksi tekeminen eri tilaisuuksissa
- jalostustarkastukset
- kesäpäivät, luennot esim. italialaisen kasvattajan luento rodun tilanteesta
- erikoisnäyttelyn tuomariksi rodun spesialisti
- eri värien käyttäminen jalostuksessa

Varautuminen ongelmiin

Rodun tilanne Suomessa on huolestuttava. Kasvattaminen on haasteellista rodun pienen lukumäärän takia. Kasvattajien lukumäärä on pieni ja yhteistyö on haastavaa. Tehollisen populaation kokoa tulee aktiivisesti seurata. Suomeen tarvitaan lisää tuontikoiria mahdollisimman monesta eri sukulinjasta. Ongelmiin varaudutaan kannustamalla volpino italianojen omistajia viemään koiriansa entistä aktiivisemmin virallisiin terveystutkimuksiin. Kun rodulle saadaan voimassa oleva PEVISA silmien- ja polvitutkimuksien osalta, saadaan enemmän tietoa jalostukseen käytettävien koirien terveydestä ja jalostukseen käytettävillä koirilla on voimassaolevat viralliset terveystutkimukset. Mikäli tehollinen populaatiokoko laskee, on mietittävä muita tehokkaampia keinoja sen lisäämiseen. Jälkeläismäärän määrittäminen PEVISA:ssa voisi olla tällainen keino. PEVISAN jälkeläismäärärajoituksen vaikutusta on vaikea arvioida etukäteen, jälkeläismäärän rajoite voi myös johtaa siihen, että kasvattajat vähenevät entisestään. Toinen vaihtoehto tehollisen populaation nostamiseen on roturisteytys. Jalostustoimikunta seuraa aktiivisesti muiden rotujen roturisteytysprojekteja ja niiden etenemistä. Kasvattajat ovat jalostusvalinnoillaan avainasemassa perinnöllisen monimuotoisuuden lisäämisessä. Nopeimmin ja konkreettisemmin tällä hetkellä helpotusta yhdistelmien valintaan saataisiin sillä, että kasvattajat ottavat DNA-testit kaikista syntyneistä pennuista ennen luovutusta. Näin DNA-testitulokset ovat tiedossa uusia yhdistelmiä suunniteltaessa. Geenitestien tulokset on julkaistava rodun kotisivuilla. Tästä hyötyvät kaikki kasvattajat. Jalostuskoiria tulisi myös käyttää tasaisemmin niiden elämän aikana. Hammasongelmiin tilannetta rodussa tulee seurata, ja kasvattajien välistä tiedonjakoa hammasongelmissa tulee aktivoida ja edistää.

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Vuosi	Tehtävä tai projekt
2023	Jatketaan käyttäytymisen jalostustarkastuksen profiilin laatimista
2023–2027	terveystilanteen seuraaminen luentoja terveydestä ja kasvattamisesta käyttäytymis- ja terveystarkastuksen päivittäminen ja mainostaminen
2023–2024	käyttäytymis- ja terveystarkastuksen tulosten jakaminen jalostustarkastuksen järjestäminen
2023–2027	avoimen terveystietokannan luominen pentueraportin tulosten seuraaminen jalostukseen ja kasvattamiseen liittyvien ajankohtaisten asioiden tiedottaminen JTO:n päivittäminen

JTO:n vaikutuksen seuraaminen

Suomen Volpino Italiano ry:n hallituksen- sekä jalostustoimikunnan jäsenten tehtävänä on seurata volpino italianojen tilannetta Suomessa ja arvioida uudelleen jalostussuosituksia seuraavaa JTO:ta tehdessä.

Jalostuksen tavoiteohjelman koostivat:

Jarna Hartikainen

Ronja Hotakainen

Niina Murisoja

Hanna Mäennenä

Marikki Perhiö

Siv Seppäläinen-Nyberg

Ulla Tommila

7. LÄHTEET

Enci. 2022a. Volpino italiano. Luettavissa: <https://www.enci.it/libro-genealogico/razze/volpino-italiano>.
Luettu: 15.1.2022.

Enci. 2022b. Domanda di iscrizione ai Registri per singolo soggetto RSR. Passaggio da RSR a ROI.
Luettavissa: https://www.enci.it/media/2243/singola_iscritto.pdf. Luettu: 15.1.2022.

FirstVet. 2028. Mikä on trakeakollapsi. Luettavissa: <https://firstvet.com/fi/kysymykset/97/mik-ontrakeakollapsi>. Luettu: 15.2.2022.

Jalomäki S., Pietilä E., Vanhapelto P. 2016. Koirien perinnölliset silmäsairaudet ja niiden tutkiminen. Luettavissa: <https://www.kennelliitto.fi/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/yleisimmatsilmasairaudet>. Luettu: 13.2.2022.

Kallio J. 2022. Polven ristsidevaurio. Luettavissa: <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-jaterveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/polven-ristisidevaurio>. Luettu: 13.2.2022.

Kennelliitto. 2022a. Sukusiitos. Luettavissa: <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiranjalostus/tietoa-jalostuksen-tueksi/sukusiitos>. Luettu: 14.1.2022.

Kennelliitto. 2022b. Volpino italiano. Luettavissa: <https://www.kennelliitto.fi/en/files/volpino-italiano-0>. Luettu: 14.1.2022.

Kennelliitto. 2022c. Koirien lisääntyminen. Luettavissa: <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-jaterveys/koirien-lisaantyminen>. Luettu: 2.3.2022.

Kennelliitto. Ohjeita jalostustoimikunnille <https://www.kennelliitto.fi/liity-jaseneksi/jasenyhdistyksille/ohjeita-jalostustoimikunnille>. Luettu 5.6.2022

Keski-Suomen eläinklinikka. 2022. Tietoa parodontiitista. Luettavissa: <https://keskisuomenelainklinikka.fi/ajankohtaista/tietoa-parodontiitista>. Luettu: 13.2.2022.

Ketterä Kettu. 2017. Mikä ihmeen LTV ja miten siihen pitäisi suhtautua. Luettavissa: <http://www.ketterakettu.com/blogi/mika-ihmeen-ltv-ja-miten-siihen-pitaisi-suhtautua>. Luettu: 15.2022.

Kouvet. 2022. Spondyloosi. Luettavissa: <https://kouvet.fi/spondyloosi/>. Luettu: 15.2.2022.

Laboratoriopalvelut Movet. 2021. PLL (primaarinen linssiluksaatio). Luettavissa: <https://www.movet.fi/tutkimukset/pll-primaarinen-linssiluksaatio-koira/>. Luettu: 13.2.2022.

Lappalainen A. 2013. Lonkkanivelen kasvuhäiriö. Luettavissa: <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-jaterveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/lonkkanivelen-kasvuhairio>. Luettu: 13.2.2022.

Lappalainen, A. 2016. Polvilumpion sijoiltaanmeno. Luettavissa: <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/polvilumpion-sijoiltaanmenopatellaluksaatio>. Luettu: 13.2.2022.

Lappalainen A. 2017. Nikamaepämuodostumat. Luettavissa: <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-jaterveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/perinnolliset-selkamuutokset>. Luettu: 15.2.2022.

Lappalainen A. 2020. Kyynärnivelen kasvuhäiriöt. Luettavissa: <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-jaterveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/kyynarnivelen-kasvuhairiot>. Luettu: 13.2.2022.

Lohen tutkimusryhmä/Helsingin yliopisto. 2022. Distichiasis. Luettavissa: <https://www.koirangeenit.fi/projektit/tutkimusprojektit/silmasairaudet/distichiasis>. Luettu: 13.2.2022.

Mäki, K. 2013a. Perinnöllinen monimuotoisuus ja jalostuspohja. Luettavissa: <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-jalostus/tietoa-jalostuksentueksi/perinnollinen-monimuotoisuus-ja-jalostuspohja>. Luettu: 14.1.2022.

Mäki, K. 2013b. Tehollinen populaatiokoko. Luettavissa: <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-jaterveys/koiran-jalostus/tietoa-jalostuksen-tueksi/tehollinen-populaatiokoko>. Luettu: 14.1.2022.

Petvet orto. 2022. Polvilumpion sijoiltaanmeno. Luettavissa: <https://petvetorto.fi/palvelut/ortopediset-palvelut/polvilumpioluksaatio>. Luettu: 13.2.2022.

Ruokavirasto. 2020. Eläinjalostukseen liittyvän eläinsuojelulainsäädännön toimeenpanon tehostaminen. Luettavissa: https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/tietoa-meista/asiointi/oppaatja-lomakkeet/viljelijat/elainten-pito/elainten-suojelu-ja-kuljetus/jalostusenviljelijat_koira_2020-luke.pdf. Luettu: 16.2.2022.

Suomen Kennelliitto. 2022. KoiraNet Jalostustietojärjestelmä. Luettavissa: <https://jalostus.kennelliitto.fi/>. Luettu: 27.2.2022.

Suomen Volpino Italiano ry. 2018. Von Willebrandin tauti. Luettavissa: <https://suomenvolpinoitalianory.wordpress.com/jalostus-ja-terveys/von-willebrandin-tautityyppi-1-vwd1/>. Luettu: 16.2.2022.

Suomen Volpino Italiano ry. 2022a. Yhdistyksen säännöt. Luettavissa: <https://suomenvolpinoitalianory.wordpress.com/etusivu/yhdistyksen-saannot/>. Luettu: 14.1.2022.

Suomen Volpino Italiano ry. 2022b. Volpino italiano käyttäytymis- ja terveystutkimus.

Tarvainen E. 2021. Brakykefaalisten koirarotujen ilmiösuun liittyvät hyvinvointiongelmien ja jalostusvalintojen merkitys. Luettavissa: https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/329195/Tarvainen_Olivia_tutkielma_2021.pdf?sequence=2&isAllowed=y. Luettu: 16.2.2022.

8. LIITTEET

Tuomarikoulutusmateriaali

Volpino italianojen käyttäytymis- ja terveystutkimus

VOLPINO ITALIANO

FCI 195

Tuomarikoulutusmateriaali

Sama sisältö kuten 11.7.2020 esitetyssä, vaihdettu osa kuvista helmikuussa 2022.

volpino italiano narttu

Kennel Dei Piccolo Guardini, Italia

volpino italiano uros

Kennel Del Montefrondoso, Italia

Sisällys

2.	FCI	4
3.	YLEISVAIKUTELMA	4
4.	PÄÄ	5
5.	KAULA	7
6.	RUNKO	7
7.	HÄNTÄ	8
8.	RAAJAT	10
9.	LIIKKEET	11
10.	NAHKA	12
11.	KARVAPEITE	12
12.	KOKO JA PAINO	15
13.	VIRHEET	15
14.	VAKAVAT VIRHEET	16
15.	HYLKÄÄVÄT VIRHEET	16
16.	MUISTIINPANOT	17

LYHYT HISTORIAOSUUS

Volpino italiano eli italiankääpiöpystykorva on pienikokoinen Italiasta kotoisin oleva pystykorva. Rodun nimi volpino merkitsee "pikku kettua". 1700-luvulla se tunnettiin firenzeläisenä pystykorvana ja joissakin koirakirjoissa nimellä Cane de Quirinale. Virallinen nimi on volpino italiano kaikilla kielillä.

Rodulla on tuuhea, melko pitkä ja pysty, valkoinen tai punainen turkki. Punaisen värin pelättiin kokonaan hävinneen, mutta Della Monte Frondoso kennel Italiassa aloitti punaisen värin elvyttämisen. Aiemmin Italiassa on ollut myös mustia volpino italianoja, mutta väri on hävinnyt. Jotkut kasvattajat Italiassa yrittävät elvyttää myös mustaa väriä rotuunotoilla, työ vaatii pitkäjänteisyyttä ja vielä FCI:n hyväksynnän.

Michelangelon koira

Tätä terhakkaa ja pienikokoista rotua on kasvatettu Italiassa ikimuistoisista ajoista asti. Se polveutuu eurooppalaisista pystykorvista, joita esiintyi jo pronssikaudella. Rodun alkuperää ei tarkalleen tunneta, mutta volpino italiano muistuttaa saksalaisia kääpiöpystykorvia. Tiedetään ainoastaan, että jo roomalaisissa seinämaalauksissa esiintyi volpino italianon näköisiä kääpiökoiria, jotka todennäköisesti ovat molempien rotujen esi-isiä. Erityisen suosittu rotu oli 1500- ja 1600-luvuilla aateliston parissa.

Renessanssiajan Italiassa omistajat somistivat nämä viehättävät koirat norsunluukoruilla. Volpino italiano oli myös Michelangelon koira ja Toscanan sekä Latiumin ajureiden väsymätön kumppani, joka oli valmis ilmoittamaan äänekkäästi jokaisesta tiellä kohtaamastaan vieraasta. Italiassa rotua on kasvatettu kaikissa yhteiskuntaluokissa ja sen pääasiallinen tehtävä on ollut hälyttävänä vahtikoirana toimiminen.

*Kuva 1 Kuningatar Victoria perheensä ja volpino Turin kanssa Balmoralin linnassa syyskuussa 1895.
Lähde: <https://www.rct.uk/collection/2905322/queen-victoria-with-family-members-and-her-dog-turi>.*

*Kuva 2 Kuningatar Victoria ja hänen volpinonsa Turi vuonna 1895.
Lähde: <https://www.rct.uk/collection/2105750/queen-victoria-with-turi-in-her-carriage>.*

*Kuva 3 Kuningatar Victorian volpino Bepo.
Lähde: <https://www.rct.uk/collection/2105477/bepo-sic-pet-dog-belonging-to-queen-victoria-1891>.*

Kuvista näkee, että volpinon tyyppi on säilynyt hyvin samanlaisena läpi vuosisatojen.

FCI

FCI hyväksyi rodun vasta 27.11.1989, jonka jälkeen volpino italianoja on tuotu Pohjoismaihin ja aktiivista kasvatusta on Suomessa, Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa. Ensimmäinen volpino italiano tuotiin Ruotsista Ahvenanmaalle vuonna 1991 ja ensimmäinen pentue Suomessa syntyi vuonna 1996.

YLEISVAIKUTELMA

Pienikokoinen, tiivisrakenteinen ja tasapainoinen pystykorva, jolla on pitkä ja pysty karvapeite. Rakenteeltaan neliömäinen, rungon pituus mitattuna olkanivelestä istuinluun kärkeen on sama kuin säkäkorkeus. Kuonon pituus on 4/10 koko pään pituudesta. Rintakehän syvyys on hieman alle puolet säkäkorkeudesta.

Tulkinta

Volpinon tulee esiintyä kehässä iloisesti, ryhdikkäästi ja kantaa häntäänsä selän päällä.

Rungon mittasuhteiltaan oikean tyyppinen volpino italiano on neliö 1:1. Volpino italianon tulee olemukseltaan olla tasapainoinen, ei matalaraajainen eikä liian pitkärunkoinen. Nartuille sallittaneen pieni ylitys rungon pituudessa.

Volpino italianon kuono ei saa olla liian pitkä, eikä antaa suippoa vaikutelmaa. Liian leveä ja lyhyt kuono ei ilmennä riittävästi kettumaista ilmettä.

Kuva 4 Tämä piirroskuva on hyvin vanha, eikä kaikilta osin enää kuvaa nykyisiä volpino italianoja.
Lähde: <http://www.enci.it/libro-genealogico/razze/volpino-italiano>.

PÄÄ

Kartionmuotoinen, pituudeltaan noin 4/10 säkäkorkeudesta.

Kallo-osa: Kuonoa pitempi ja sekä edestä että sivusta katsottuna hieman kaareva. Leveys poskikaarien kohdalta on enemmän kuin puolet pään pituudesta. Otsauurre on vähäinen, niskakyhmy hieman erottuva. Kallon ja kuonon ylälinjat ovat kevyesti toisiaan kohti viettävät.

Tulkinta

Kallon leveyden poskien kohdalta on oltava riittävä, kallo ei saa olla liian kapea. Kallo ei saa olla pyöreä kuten kääpiökoirilla, vaan sen tulee olla ovaalinmuotoinen niin kuin kanamuna, sekä suoraan edestä

että sivusta katsottuna. Vahva karvapeite saattaa vääristää kallonmuotoa, oikea muoto saadaan esille silittäessä karvat kallon myötäisesti.

Kuva 5 Hyvä volpinon pää. Kuva: Siiri Seesvaara.

Kuva 6 Hyväilmeinen volpino italiano.

Lähde: <https://suomenvolpinoitalianory.wordpress.com>.

Otsapenger: Selvästi erottuva.

Tulkinta

Volpino italianon otsapenkereen tulee erottua selkeästi, mutta olla enemmän loiva kuin liian jyrkkää (loiva stoppi).

Kirsu: Suuri ja musta, hyvin avoimet sieraimet. Sivusta katsottuna kuononselän tasolla eikä ulotu huulien etupuolelle.

Tulkinta

Sivulta katsottuna kirsu ei ole ulkoneva, kuonon tulisi olla enemmän tasainen viisto. Monilla volpinoilla kirsupigmentti haalistuu Pohjoismaissa pitkän kaamoksen vuoksi, ns. talvikirsu.

Kuva 7 "Piippanokka"
Kuva: Tanja Kaurila

Kuva 7 "Talvikirsu" Kuva: Marikki Perhiö

Kuono: Kalloa lyhyempi ja suippeneva, sivuiltaan kirsua kohti kapeneva mutta ei liioitellusti. Kuononselkä on suora. Sivulta katsottuna alaleuka muodostaa kuonon alalinjan.

Tulkinta

Kuononselän tulee olla suora, ei kyömyä tai painauma sivusta katsottuna. Alaleuan pitää näkyä selvästi.

Huulet: Melko paksut mutta tiiviit, ylähuulen alalinja on suora. Suupieli ei ole erottuva. Huulten reunat ovat mustat.

Tulkinta

Huulet eivät saa olla löysät tai roikkuvat, suupielet ovat pienet ja huulissa on oltava tumma pigmentti.

Leuat / hampaat: Voimakkaat leuat, normaalisti kehittyneet valkoiset hampaat. Säännöllinen ja täydellinen hampaisto. Leikkaava purenta, tasapurenta hyväksytään.

Tulkinta:

Alaleuan tulee erottua selkeästi eikä se saa olla liian lyhyt. Kahden tai useamman hampaan puuttuminen on vakava virhe (paitsi P1 ja M3).

Posket: Normaalisti kehittyneet, eivät ulkonevat.

Silmät: Avonaiset ja normaalin kokoiset, ilmeeltään valppaat ja eloiset. Eteenpäin suuntautuneet, pyöreähkö, mutta eivät ulkonevat. Silmäluomet ovat tiiviit. Iriksen väri on tummanruskea, silmäluomien reunat ovat mustat.

Tulkinta

Kapeat mantelinmuotoiset silmät eivät ole toivottavat. Joillakin volpino italianoilla on voimakasta silmävuotoa, joka värjää silmien aluskarvat ruskeiksi, tämä muuttaa volpino italianolle tyyppillistä ilmettä. Oikean ilmeen näkee tällöin paremmin peittämällä värjäymän sormella.

Korvat: Pystyt, kolmionmuotoiset, korkealle kiinnittyneet ja lähellä toisiaan. Korvarusto on jäykkä ja korvan sisäpuoli suuntautuu eteenpäin. Korvan pituus on suunnilleen puolet pään koko pituudesta.

Tulkinta

Volpino italianon hyvä ilme muodostuu täysin pystyistä ja terävistä korvista, jotka eivät saa olla liian alas sivuille kiinnittyneet. Volpinon korvia ei koskaan muotoilla trimmaamalla.

KAULA

Suunnilleen pään pituinen, lihaksikas ja aina pystyasentoinen. Kaulanahka on tiivis.

Tulkinta

Volpino italiano saattaa antaa lyhytkaulaisen vaikutelman ollessaan hyvässä turkissa.

RUNKO

Neliömäinen, rungon pituus mitattuna olkanivelestä istuinluun kärkeen on sama kuin säkäkorkeus.

Tulkinta

Rungon mittasuhteiltaan oikean tyyppinen volpino italiano on neliö 1:1. Volpino italianon tulee olemukseltaan olla tasapainoinen, ei matalaraajainen eikä liian pitkärunkoinen. Nartuille sallittaneen pieni ylitys rungon pituudessa.

Ylälinja: Selkälinja on vaakasuora, lanteen kohdalta hieman kaartuva.

Säkä: Hieman selkälinjaa korkeammalla, sulavasti kaulaan liittyvä.

Selkä: Suora, voimakaslihaksinen, lanneosaa pitempi.

Lanne: Lyhyt, leveä, lihaksikas, hieman kaareutuva.

Lantio: Jatkaa lanteen linjaa, leveyttään pidempi ja lihaksikas. Lantio laskee sarvennaisista hännän tyveen nähden noin 10° kulmassa.

Rintakehä: Ulottuu kyynärpäiden tasolle; kylkiluut ovat selvästi kaareutuneet. Rintalasta, on pitkä, mutta sen kärki ei ulotu olkanivelen etupuolelle.

Alalinja ja vatsa: Vatsaviiva nousee vain hieman rintalastasta kohti vatsaa. Kupeet ovat hieman sisään vetäytyneet.

Tulkinta

Säkä ei saa erottua liian selvästi. Selkälinja ei saa laskea, eikä se saa olla painunut. Selkälinjan pitää säilyä suorana myös liikkeessä.

HÄNTÄ

Kiinnittynyt korkealle lantion jatkeeksi, asennoltaan aina selän päälle kiertynyt ja ulottuu mahdollisimman lähelle kaulaa. Hännän pituus on hieman säkäkorkeutta pienempi. Häntä on tyvestään voimakas ja kapenee kärkeä kohti. Runsaan pitkän karvan peittämä.

Tulkinta

Jos lanne kaartuu liikaa, hännän kiinnitys jää liian alas ja volpino italianon ryhdikkyys kärsii. Hännän tulee nousta hyvin selän päälle ja olla pitkä. Häntä ei kuitenkaan saa asettua liian tiukkakierteisesti selän päälle.

Alkuperämaan tarkennus koskien volpino italianojen häntää, sillä suomalainen rotumääritelmä eroaa alkuperäisestä; suomalaisessa hännän tulisi olla hieman säkäkorkeutta lyhyempi, vaikka oikea on hieman lyhyempi kuin puolet sä'ästä.

Kirjoittanut: Fabrizio Bonanno, puheenjohtaja A.T.A.V.I.

Suomennos: Siiri Seesvaara

Volpino italianon virallisessa rotumääritelmässä kirjoitetaan hännästä: ”Rungon jatke, kiinnittynyt korkealle ja kannetaan aina selän päälle kiertyneenä ylettyen mahdollisimman lähelle kaulaa. Hännän pituus on hieman lyhyempi kuin puolet säkäkorkeudesta. Häntä juurestaan vankka ja ohenee hännän päätä kohti; runsaan pitkän karvan peittämä.”

A.T.A.V.I.:n teknisen komitean koordinaattori Antonio Crepaldi on kirjoittanut kommentin rotumääritelmään ja täsmentää:

”Häntä ei ole volpino italianon vähäisin tunnusmerkki, päinvastoin se ilmentää volpinon yleistä ulkomuotoa. Jos se on oikean pituinen, eli hieman lyhyempi kuin puolet säkäkorkeudesta, se lähestyy kaulaa luoden harmonisen kokonaisuuden. Yksilö, jonka häntä ylettyy lähelle kaulaa, luo kompaktimman vaikutelman koirasta. Oikean hännänpituuden lisäksi, jotta häntä ylettyy lähelle kaulaa, sen täytyy olla ylälinjan yläpuolelle kiinnittynyt ja olla suora eikä kierteinen.

Tietenkin mitä kierteisempi häntä, sitä kauemmaksi kaulasta häntä näyttää jäävän, jolloin koiran kompaktius ja harmonisuus kärsii. Kun häntä on vain kevyesti kaartunut, on riski, että se putoaa toiselle puolelle, ja myös tällöin kompaktius ja harmonia katoaa jättäen vaikutelman, että koiran peräpäässä on vain töyhtöinen lisäke.

Tämä siis tarkoittaa, että mitä lyhyempi häntä, sitä vajaampi se on, josta seuraa aina vähemmän kokonaisuuden kompaktiutta ja harmoniutta, joka syntyy hännän pituudesta ja kantamisesta.

Hyvin lyhyt häntä, sen lisäksi, että se jää kauas kaulasta, on lisäksi helposti arvosteltavissa erehdyttävästi hylkääväksi virheeksi perinnöllisenä lyhythäntäisyytenä, joten ymmärrettävästi tätä äärimmäistä vakavuutta tästä ongelmasta ei laiminlyödä.”

Häntä on tuntomerkki, jota ei voi koskaan jättää huomiotta ulkomuodon arvottamisessa eikä jalostuksessa. Vanhemman polven kasvattajat opettavat, että joissain roduissa häntä on jalostuksellisesti lähes yhtä tärkeä kuin pää, joka tunnetusti ja loogisesti on rodun tyyppillisyyden tukipisteen ilmentymä.

Häntä on rakentunut tietystä määrästä häntänikamia (jopa 21), joka vaihtelee rodun sisällä. Häntä kiinnittyy peräpäähän ja hännänkiinnitys voi olla joko ylempänä tai alempana. Jos lantio on vaakasuora, häntä on ylös kiinnittynyt. Jos taas lantio on laskeva, häntä on kiinnittynyt alemmas. Tämä ominaisuus täytyy huomioida erityisen tarkasti, sillä se on dominoivasti periytyvä ja periytyy vahvasti jälkeläisille.

Hännän kiinnittyminen ja paksuus vaikuttavat sen kantamiseen, joten jalostusvalinnoissa täytyy keskittyä myös lantion oikeaan rakenteeseen, joka rotumääritelmän mukaan jatkaa lanteen linjaa, on leveyttään pidempi ja lihaksikas. Lantio laskee sarvennaisista hännän tyveen nähden noin 10° kulmassa. Kiinnityskohdassaan hännän täytyy olla melko paksu, josta se vähitellen ohenee hännänpäätä kohti.

Hännän pituus vaihtelee raporttien mukaan rodussa, vertailupiste on kinnerluun päässä. Häntä on normaalin pituinen, jos se ylettää lähelle vertailupistettä. Häntä on lyhyt, jos se ei yltä pisteeseen, kun taas pitkä, jos se yltää pisteen yli.

On olennaista, että volpino italianon häntä on riittävän pitkä ja oikean paksuinen tyvestään. Oikea kiinnitys, tyven paksuus ja hännän pituus ovat tekijät, jotka mukailevat rotumääritelmää. Liian lyhyt häntä on volpino italianolla vakava virhe, sillä lähes aina se on myös liian ohut, eikä siten tuo ilmi hännän tyven ja pään eroa paksuudessa. Lisäksi se pyrkii kiertymään, todella tiukkaan, joka on epätoivotun liioiteltu, josta seuraa epätyypillinen hännänkanto.

Tiedämme yleisesti, että koira viestii tunnetilojaan myös hännällään. Jokainen koira, riippuen myös luonteestaan, liikuttaa häntäänsä eri tavalla. Kun volpino italiano on tyytyväinen, se heiluttaa häntäänsä selänpäällä muutamilla suhteellisen nopeilla ja keuvilla liikkeillä. Jos taas häntä on liian lyhyt ja liian kierteinen, koira liikuttaa häntäänsä erittäin nopeilla liikkeillä, jotka muistuttavat kuin ”kilikelloa”. Kiertymätön ja alhaalla jalkojen välissä kannettu häntä kuvaa epämukavuutta (hetkellinen tunnetila) tai pelkoa (pitkäkestoinen).

Yhteenvetona: hännän rakenne, pituus ja kanto ovat korkealle arvotettavia tekijöitä ja huolimaton jalostus voi tuoda todellisia ongelmia populaatioon.

RAAJAT

Eturaajat

Yleisvaikutelma: Eturaajat ovat täysin pystysuorat ja rungon keskiviivan kanssa yhdensuuntaiset. Etäisyys kyynärpästä maahan on hieman yli puolet säkäkorkeudesta.

Lavat: Lapaluun pituus on ¼ säkäkorkeudesta ja viistous 60° vaakatasoon nähden. Hyvin kehittyneet lihakset. Lavan ja olkavarren välinen kulmaus on 125°.

Olkavarret: Lapoja pitemmät, 65° kulmassa vaakatasoon nähden.

Kyynärpäät: Rungon keskiviivan kanssa yhdensuuntaiset. Olkavarren ja kyynärvarren välinen kulmaus on 155°.

Kyynärvarret: Olkavarsia pitemmät, kevytluustoiset mutta voimakkaat, kuivalihaksiset.

Ranteet: Voimakkaat, lähes yhtä leveät kuin kyynärvarret.

Välikämmenet: Lähes yhtä leveät kuin kyynärvarret, sivusta katsottuna hieman viistot.

Etukäpäälät: Soikeat. Tiiviit, kaartuvat varpaat. Voimakkaat mustapigmenttisetpäkiät, kynnet mieluiten mustat.

Tulkinta

Pitkä karva saattaa antaa eturaajoista matalamman vaikutelman. Oikearakenteisella volpinolla eturaajat jäävät sään alle. Volpino italianon välikämmmien ei kuulu olla suorat (vrt. terrierimäisen suorat). Käpälien tulee olla tiiviit ja soikeat, eivät jäniksen tai kissankäpäliä.

Takaraajat

Yleisvaikutelma: Takaa katsottuna takaraajat ovat keskenään yhdensuuntaiset ja täysin pystysuorat istuinluun kärjestä maahan.

Reidet: Leveät ja lihaksikkaat, pituudeltaan 1/3 säkäkorkeudesta. Viistous vaakatasoon nähden 60°, lantion ja reisiluun välinen kulma 90°.

Polvet: Rungon keskilinjan kanssa yhdensuuntaiset, polvikulma 115–120°.

Sääret: Hieman reittä lyhyemmät, kevytluustoiset mutta voimakkaat ja lihaksikkaat, viistous vaakatasoon nähden 55–60°.

Kintereet: Voimakkaat mutta eivät leveät, kinnerkulma 145–150°.

Välijalat: Pystyt ja täysin suorat sekä sivulta että takaa katsottuna. Riittävän leveät. Etäisyys kintereestä maahan hieman yli 25 % säkäkorkeudesta.

Takakäpäälät: Soikeat. Tiiviit, kaartuvat varpaat. Voimakkaat mustapigmenttisetpäkiät, kynnet mieluiten mustat.

Tulkinta

Pihtikintut ovat rodussa valitettavan yleisiä ja tähän tulisi kiinnittää huomiota arvostelussa. Volpino italiano on rakenteensa ja tyyppinsä puolesta suhteellisen niukasti kulmautunut. Tärkeää kuitenkin on, että koira on kulmautunut tasapainoisesti sekä edestä että takaa. Takakäpälien tulee olla tiiviit ja soikeat, eivät jäniksen tai kissankäpäliä.

LIIKKEET

Normaali ravi, liike ei pomppivaa. Tyypillinen laukka kuvastaa enemmän kestävyyttä kuin nopeutta. Askelpituus normaali, ei liian pitkä.

Tulkinta

Volpino italianon tulee ravata kevyesti ja vaivattomasti. On tärkeää, että sama ryhti säilyy niin liikkeessä kuin seistessä. Yksi volpino italianojen alkuperäisistä tehtävistä oli olla ajureiden kumppanina ja juosta hevostähtien edellä. Mikäli volpino liikkuu epäsäännöllisesti tai jättää askelia väliin on oikeutettu palkintosija EVA.

Kuva 8 Hyvät sivuliikkeet. Kuva: Tanja Kaurila

NAHKA

Tiivisti rungonmyötäinen, ei mistään kohdasta löysä.

KARVAPEITE

Karva: Tiheää, hyvin pitkää, erityisen suoraa ja pystyä. Karva on karheaa ja seassa on suoria, jäykkiä tukikarvoja. Ei koskaan makaavaa vaan sen tulee olla pystyä silloinkin, kun se ei ole kovin runsasta. Runko näyttää siltä kuin se olisi kiedottu muhviin, varsinkin kaulassa karvapeite muodostaa tuuhean kaulurin, joka ei kuitenkaan muistuta leijonanharjaa. Kallossa karva on puolipitkää ja peittää korvantyven. Kuonon karva on lyhyttä. Korvien karvapeite on hyvin hienoa ja lyhyttä. Hännässä karva on hyvin pitkää ja reiden takaosassa se muodostaa housut.

Tulkinta

Turkki ei saa olla sileästi rungonmyötäinen. Oikeanlainen karva on karheaa, likaa hylkivää ja näyttää hieman lasimaiselta. Suomessa on ollut linjoja, joiden yksilöillä on hyvin niukka turkki täydessä karvassakin ja näitä linjoja esiintyy vieläkin. Karvanlähdön aikaan karvan tulee nousta irti rungosta, mutta koska pohjavillaa ei ole tarpeeksi tukemaan turkkia, turkki hieman ”latistuu” tyvestä.

Väri: Yksivärinen valkoinen tai punainen. Samppanjanväri on sallittu, mutta ei toivottu. Valkoisen värin tulee olla maidonvalkoinen. Vaalean keksinväriset sävyt korvissa sallitaan, mutta ne ovat kuitenkin virhe. Punaisen värin tulee olla syvä kauriinpunainen, hännässä ja housukarvoissa sallitaan vaaleammat sävyt. Vähäinen valkoinen väri kypälissä samoin kuin vähäinen tummempi sävytys kaulurissa ja lavoilla hyväksytään.

Kuva 9 Tämän uroksen turkki on usein arvosteltu liian runsaaksi. Kuva: Tanja Kaurila

Kuva 10 Hyväturkkinen aikuinen uros.
Lähde: <https://suomenvolpinoitalianory.wordpress.com>

Kuva 11 Hyväturkkinen aikuinen narttu. Kuva: Ulla Tommila

Kuva 12 Aikuinen lyhytturkkinen narttu, joka lyhytturkkista linjaa. Kuva: Ulla Tommila

Tulkinta

Volpino italianon turkki on luonnonvalkoinen, ei kirkkaan valkoinen. Punaisen värin tulee olla syvä, täyteläisen punaruskea, ei oranssiin vivahtava. Musta on ollut yksi rodun alkuperäisistä väreistä ja sitä elvytetään Italiassa. Väri ei kuitenkaan vielä ole FCI:n hyväksymä.

Kuva 13 Hyvä tumma punainen.

Lähde:

<http://www.volpinoitalianorosso.it/en/female/belisaria>.

Kuva 14 Volpinon pentuja. Punainen, musta ja valkoinen.

Punainen on kuitenkin liian haalea. Lähde:

<https://www.facebook.com/Ostuni-Allevamento-Cani-255238511209377>.

Kuva 15 Samppanjan värinen pentu.

Lähde: <http://www.lunacremisi.it/i-nostri-volpini-champagne/index>.

KOKO JA PAINO

Säkäkorkeus: Urokset 27–30 cm. Nartut 25–28 cm.

Paino: Suhteessa säkäkorkeuteen.

Tulkinta

Nykyiset volpino italianot ylittävät usein rotumääritelmän määrittämän säkäkorkeuden ylärajan, näin myös rodun kotimaassa Italiassa. Säkäkorkeuden vaihtelua on rodussa paljon. Tärkeintä kuitenkin on, että koira antaa kauniin ja tasapainoisen vaikutelman.

VIRHEET

Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen ja sen vaikutukseen koiran terveyteen ja hyvinvointiin.

- Liian pitkä tai kapea kallo
- Liian pitkä kuono
- Vaalea kirsupigmentti
- Käänteinen leikkaava purenta.
- Vaaleat silmät
- Liian pienet korvat
- Karkea, raskas rakenne
- Hieman pitkä (ei neliömäinen) runko
- Niukka karvapeite
- Leijonanharja kaulurin sijasta
- Litteä peitinkarva
- Säkäkorkeuden ylitys 2 cm:llä

VAKAVAT VIRHEET

- Omenapää
- Ulkonevat tai soikeat silmät
- Matala otsapenger
- Liian suippo kuono
- Kahden tai useamman hampaan puuttuminen (paitsi P1 ja M3)
- Alapurenta
- Runko mittasuhteiltaan suorakaide
- Takaraajojen välissä oleva häntä
- Pohjavillan puuttuminen
- Villava peitinkarva
- Punaisella koiralla valkoiset käpälät
- Voimakkaasti mustalla sävyttynyt punainen karva

HYLKÄÄVÄT VIRHEET

- Vihaisuus tai liiallinen arkuus
- Selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen
- Epätyypillisuus
- Kupera kuononselkä
- Yläpurenta
- Voimakas tai täydellinen pigmentin puute kirsussa tai silmäluomissa
- Herasilmä
- Täysin riippuvat korvat
- Hännättömyys tai töpöhäntä (synnynnäinen tai typistetty)
- Muu kuin valkoinen, punainen tai samppanjanvärinen (ei toivottu) väritys.

- Punaiset merkit valkoisessa pohjavärissä; valkoiset tai mustat merkit punaisessa pohjavärissä

HUOM!

Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittynyttä kivistä täysin laskeutuneina kivespusseihin. Jalostukseen tulee käyttää vain toiminnallisesti ja kliinisesti terveitä, rakenteeltaan rodunomaisia koiria.

HUOM!

Italian volpino italiano yhdistys A.T.A.V.I. toimittaa rotumääritelmän kaikista ruumiinosista samanlaiset tarkennukset kuin tässä materiaalissa oleva häntää koskeva tarkennus.

MUISTIINPANOT

Kiitämme mielenkiinnosta rotuamme kohtaan!

Terveys- ja käyttäytymiskyselyn tiivistelmä

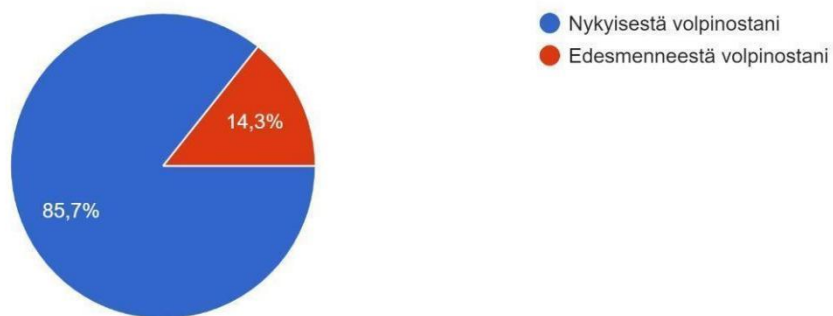
VOLPINO ITALIANOJEN KÄYTTÄYTYMIS- JA TERVEYSKYSELY

Sisältää osan kyselyn vastauksista.

77 vastausta

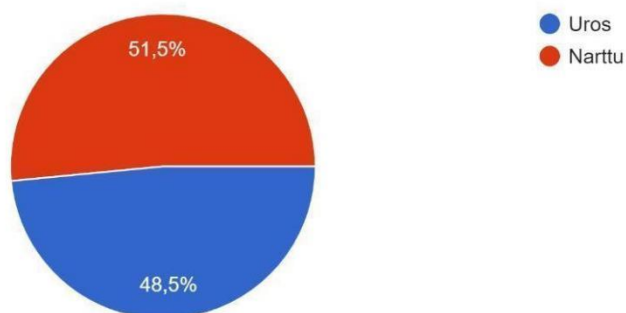
Teen kyselyn

Teen kyselyn
77 vastausta

NYKYINEN KOIRANI

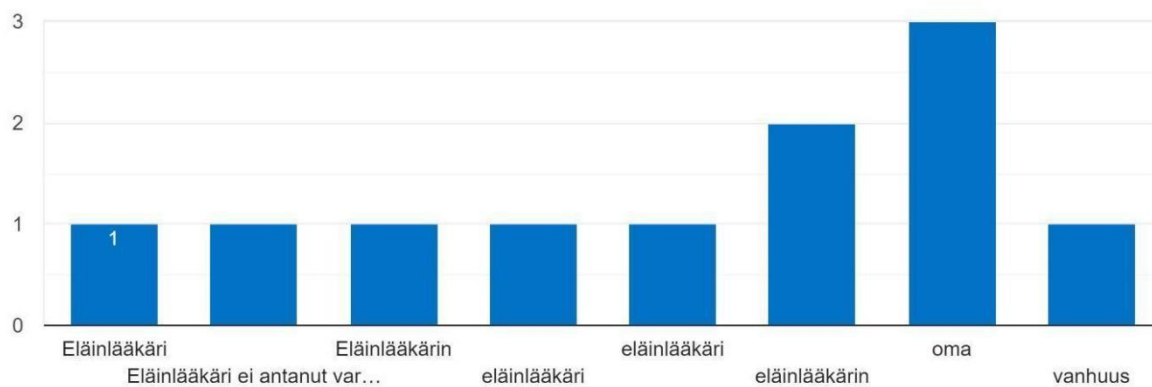
Koiran sukupuoli:
66 vastausta

EDESMENNYT KOIRA

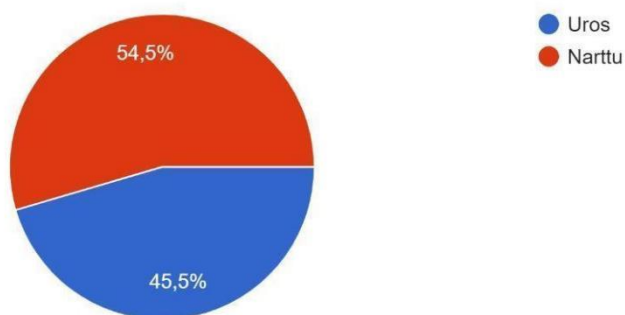
Kenen diagnosoima:

11 vastausta

Koiran sukupuoli:

11 vastausta

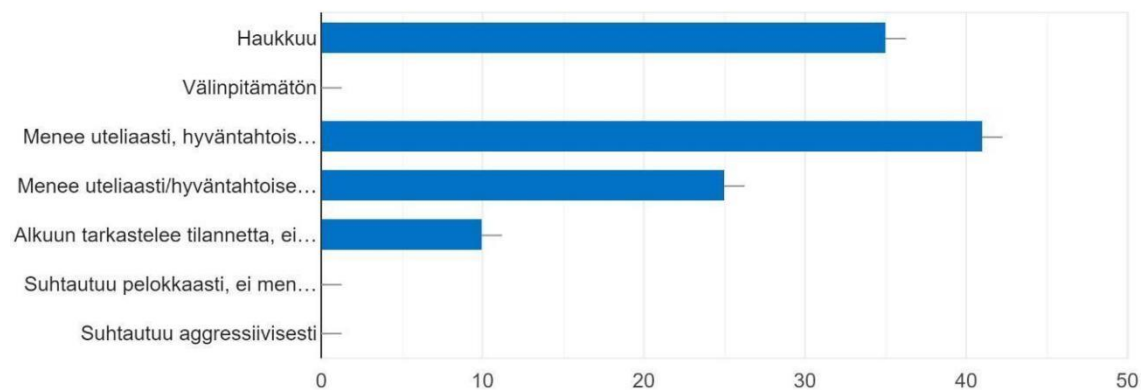

LUONNE

LUOKSEPÄÄSTÄVYYS

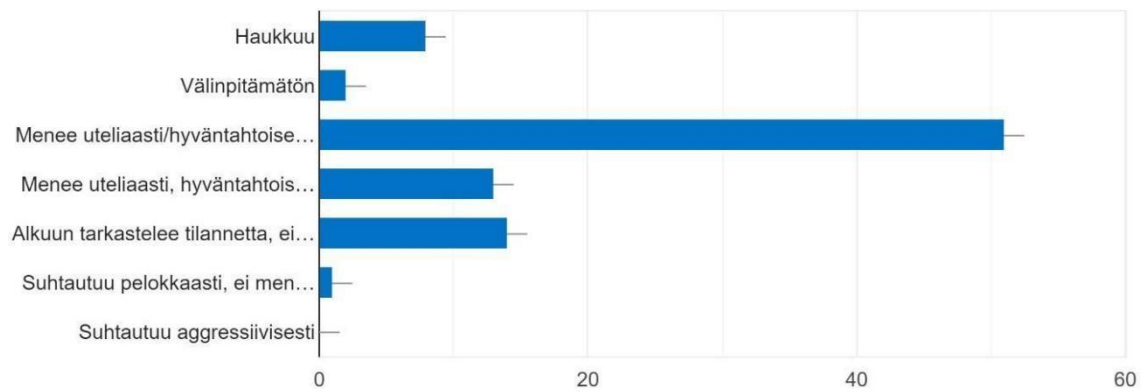
Kun ollaan koiran omalla reviirillä ja vieras henkilö lähestyy, koira:

77 vastausta

Kodin ulkopuolella vieraan tullessa juttelemaan volpinoni kanssa:

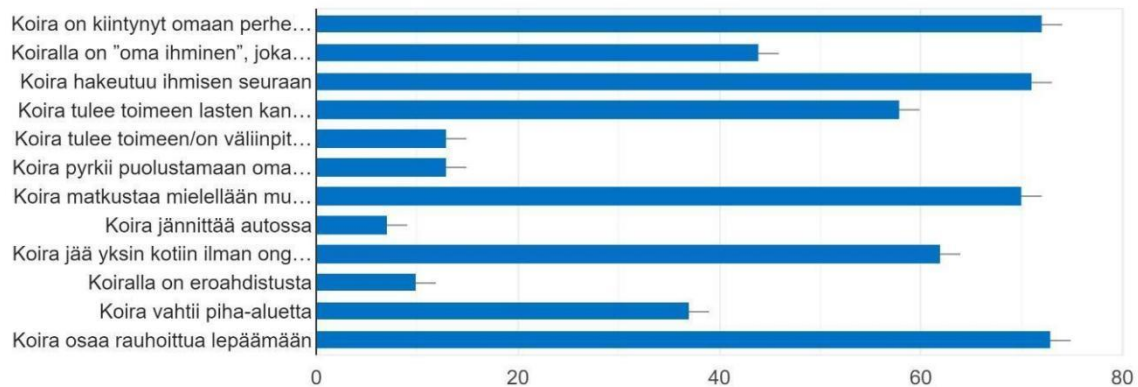
77 vastausta

LUONNE - PERHE JA MUUT IHMISET

Voit valita useamman kohdan.

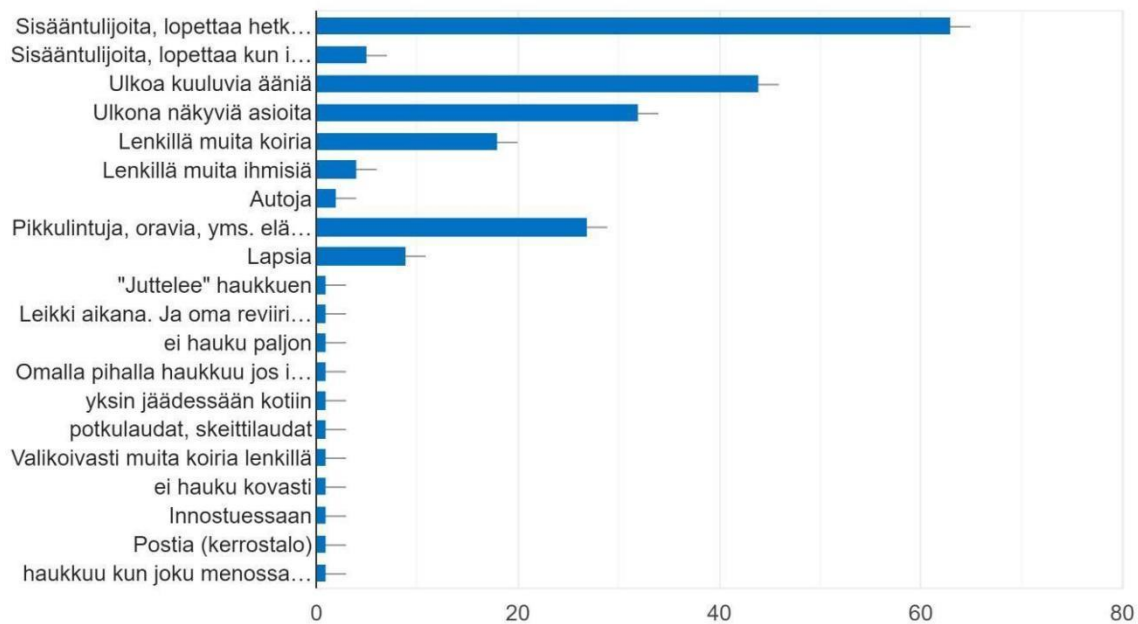
77 vastausta

LUONNE – HAUKKUMINEN

Voit valita useamman kohdan.

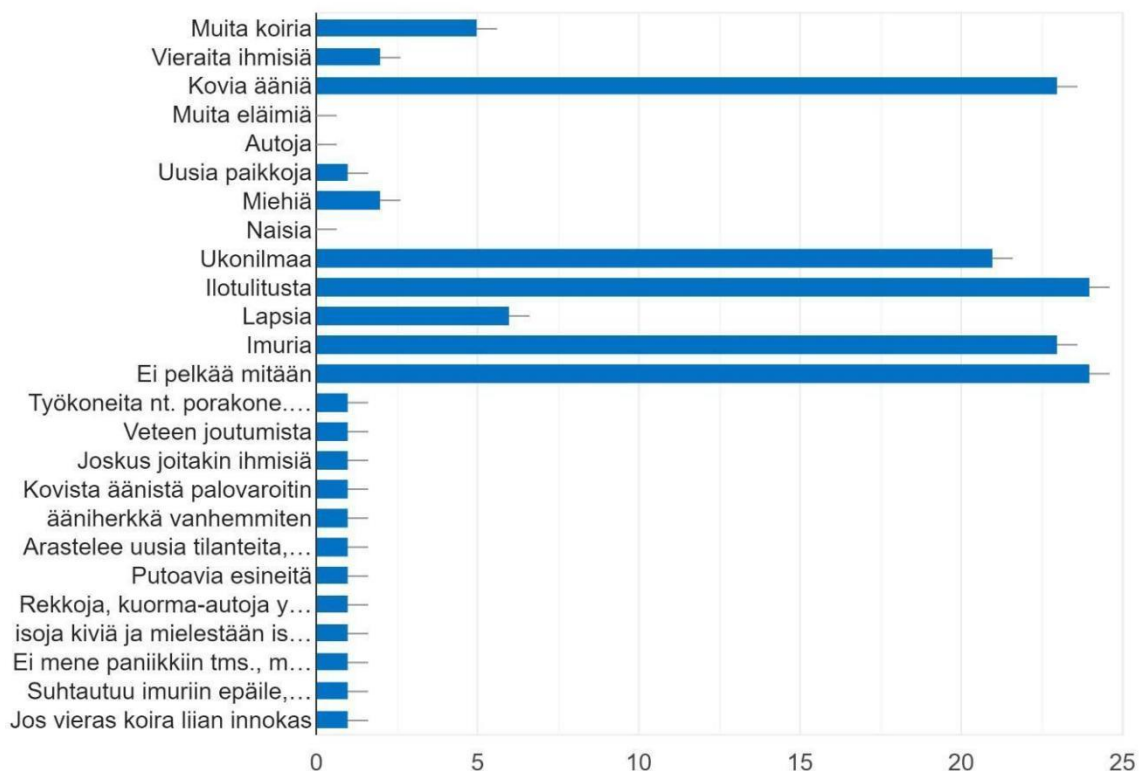
77 vastausta

PELKO

Koira pelkää (voit valita useamman kohdan):

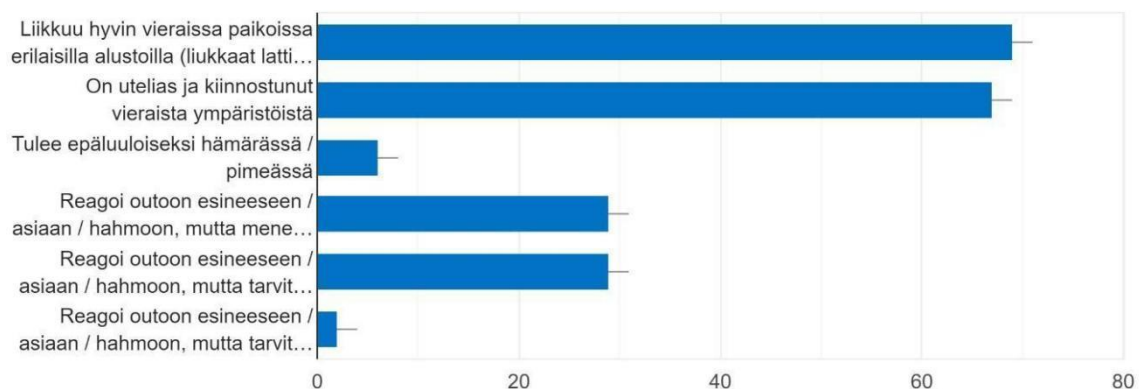
77 vastausta

LUONNE - ROHKEUS TOIMIA ITSENÄISESTI ERI TILANTEISSA

Rohkeus toimia itsenäisesti eri tilanteissa?

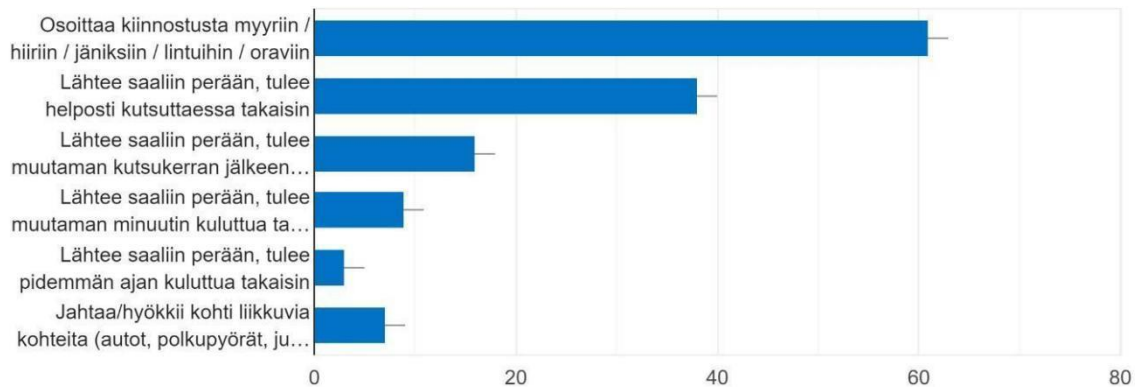
77 vastausta

LUONNE – SAALISTUSKÄYTTÄYTYMINEN

Voit valita useamman kohdan.

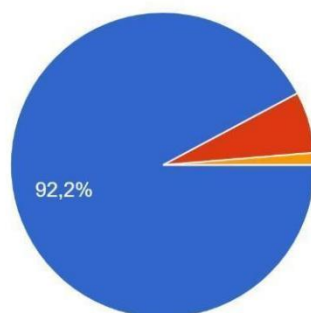
77 vastausta

LUONNE – TOIMINTAHALUKKUUS

Toimintahalukkuus?

77 vastausta

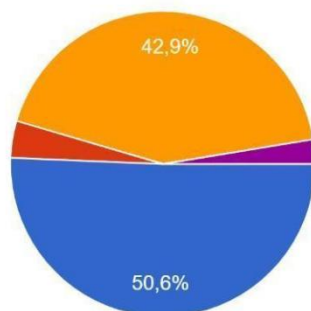

- On helppo saada innostumaan ja mukaan toimintaan ja jaksaa työskennellä motivoituneesti
- Vaatii virittelyä ja houkuttelua ennen kuin motivoituu ja motivaation ylläpitoon
- Ei innostu toiminnasta / leikistä kuin hetkeksi

KESKITTYMISKYKY

Keskittymiskyky?

77 vastausta

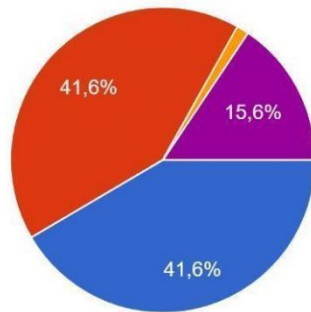

- Pystyy keskittymään yhteen asiaan kerrallaan, vaikka ympäristössä tapaht...
- Reagoi ympäristön ärsykkeisiin, häiriintyy niistä eikä pysty enää toimim...
- Osaa keskittyä, jos mitään koiran kannalta mielenkiintoista ei tapahdu
- Ei osaa keskittyä, vaikka mitään koiran kannalta mielenkiintoista ei tapahdu
- Yleisesti vaikeuksia keskittymisen kanssa ("hössöttää")

LUONNE – KOULUTETTAVUUS

Koulutettavuus?

77 vastausta

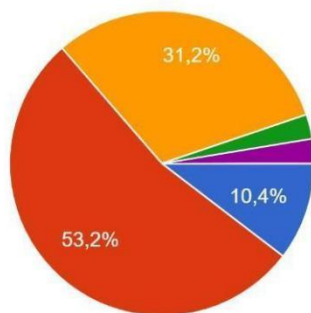

- Koira on ollut helppo kouluttaa
- Koira oppii uudet asiat nopeasti
- Koira tarvitsee paljon toistoja oppiakseen
- Koira ei ole vastaanottavainen koulutukselle
- Koiraa ei ole erityisemmin koulutettu

HAUKKUHERKKYYS

Haukkuherkkyys?

77 vastausta

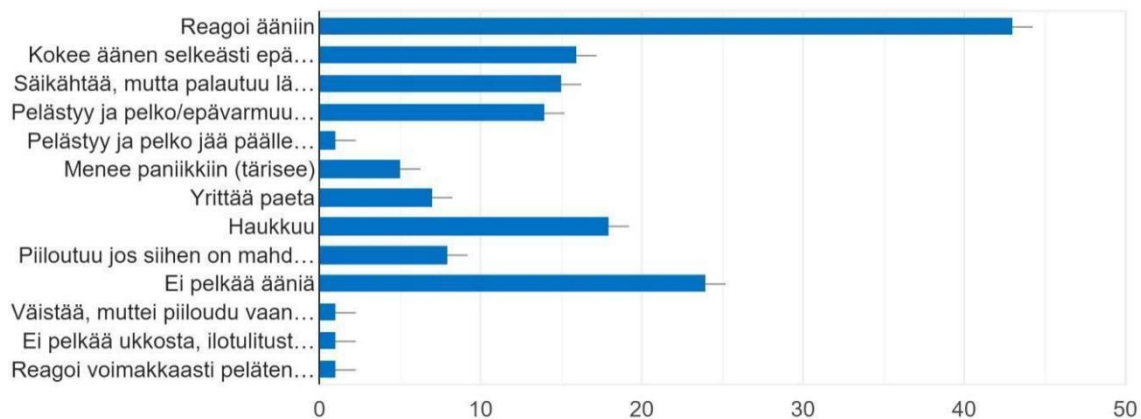

- On melko hiljainen, haukkuu / äänтелеe harvoin ja lopettaa lyhyeen
- Haukkuu / äänтелеe kohtuullisen helposti, mutta yleensä selkeästä syystä
- Haukkuu / äänтелеe todella helposti, mutta yleensä selkeästä syystä
- Haukkuu / äänтелеe helposti useissa tilanteissa ja pitkään
- Haukkuu omaksi ilokseen

LUONNE – ÄÄNIHERKKYYS

Koira reagoi yllättäviin, koviin ääniin? (ukkonen, ilotulitus jne.)

77 vastausta

KÄSITELTÄVYYS

Miten koira käyttäytyy erilaisissa omistajan tekemissä hoitotoimenpiteissä? (kynnet, turkki jne.)

77 vastausta

Miten koira käyttäytyy eläinlääkärissä? (tutkimus, injektiot, kanylointi jne.)

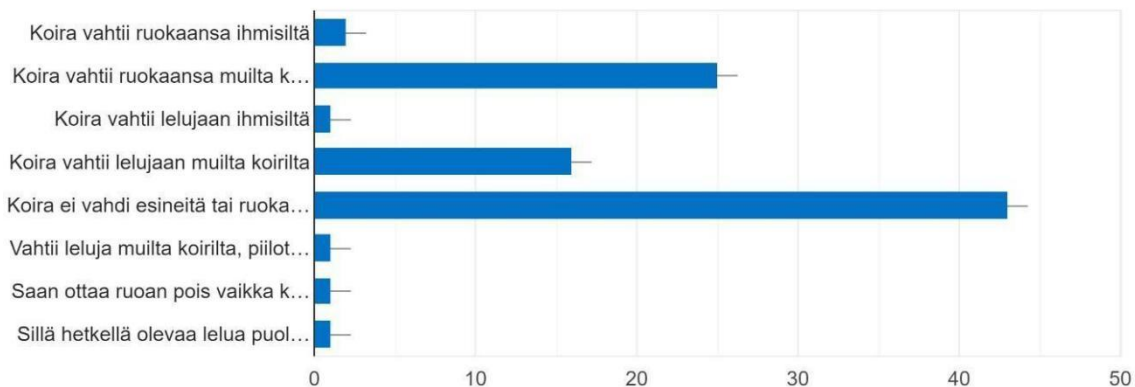
77 vastausta

- ESINEIDEN JA RUUAN VAHTIMISTAIPUMUS

Esineiden ja ruuan vahtimistaipumus:

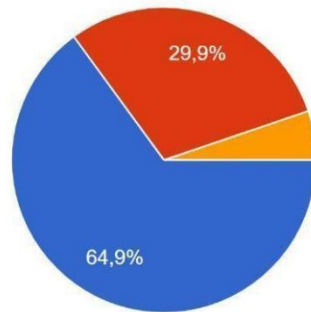
77 vastausta

TERVEYS

Oma arvio koiran yleisterveydestä:

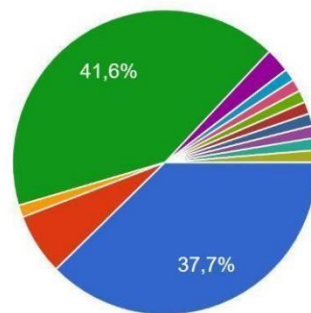
77 vastausta

- Erinomainen
- Hyvä
- Kohtalainen
- Huono

Koirani syö:

77 vastausta

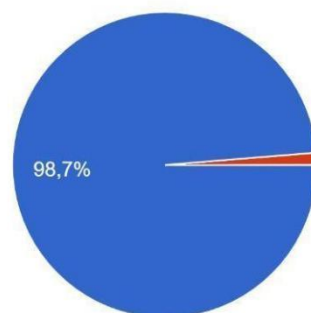
- Kuivaruokaa
- Raakaruokaa
- Märkäruokaa
- Sekaruokaa (esim. 50/50)
- Kotiruokaa
- pääosin kuivaruokaa, kausittain myös...
- pääosin kuivaruokaa, usein myös raak...
- pääosin kuivaruokaa, välillä myös raa...

▲ 1/2 ▼

TERVEYS – ROKOTUKSET

Koira on rokotettu SKL:n suositusten mukaan?

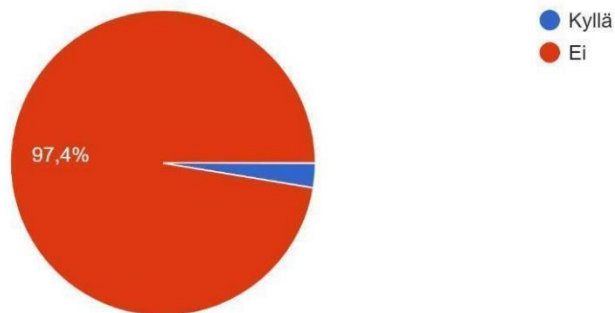
77 vastausta

- Kyllä
- Ei

Koiralle on tullut rokotuksen jälkeisiä reaktioita?

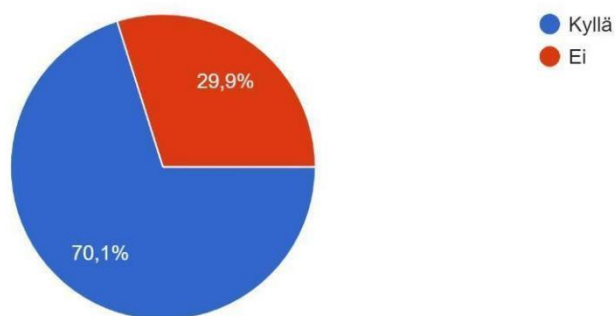
77 vastausta

TERVEYS - RAUHOITUS / NUKUTUS

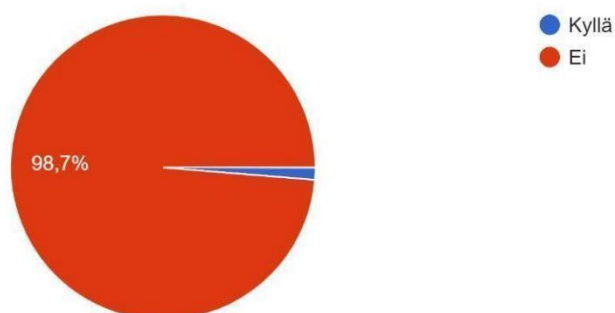
Koira on rauhoitettu tai nukutettu elämänsä aikana?

77 vastausta

Saiko koira sivuvaikutuksia?

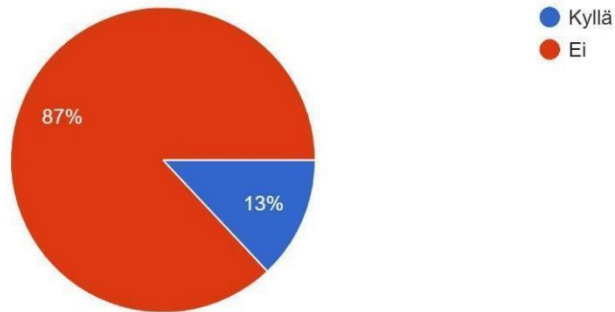
77 vastausta

TERVEYS - KASTROINTI / STERILOINTI

Onko koirasi kastroidu / steriloitu?

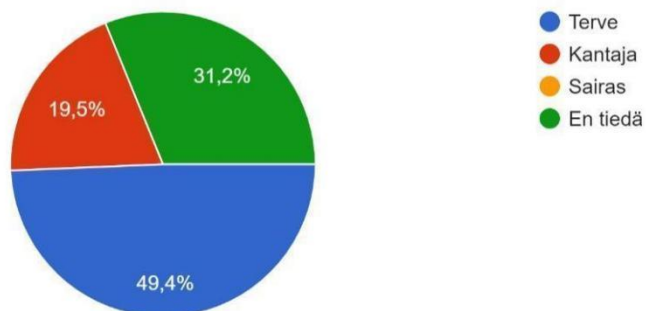
77 vastausta

TERVEYS – SILMÄT

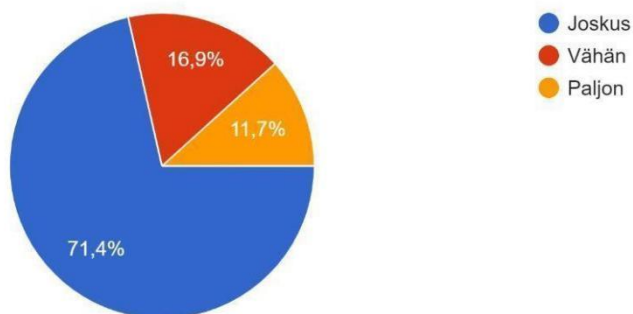
Onko koirasi geenitestattu tunnetun Primaarisen linssiluksaatiogeenin suhteen (PLL). Jos on niin mikä on koirasi status:

77 vastausta

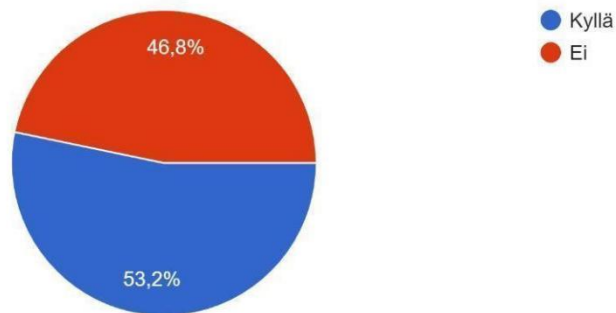
Vuotavatko koirasi silmät?

77 vastausta

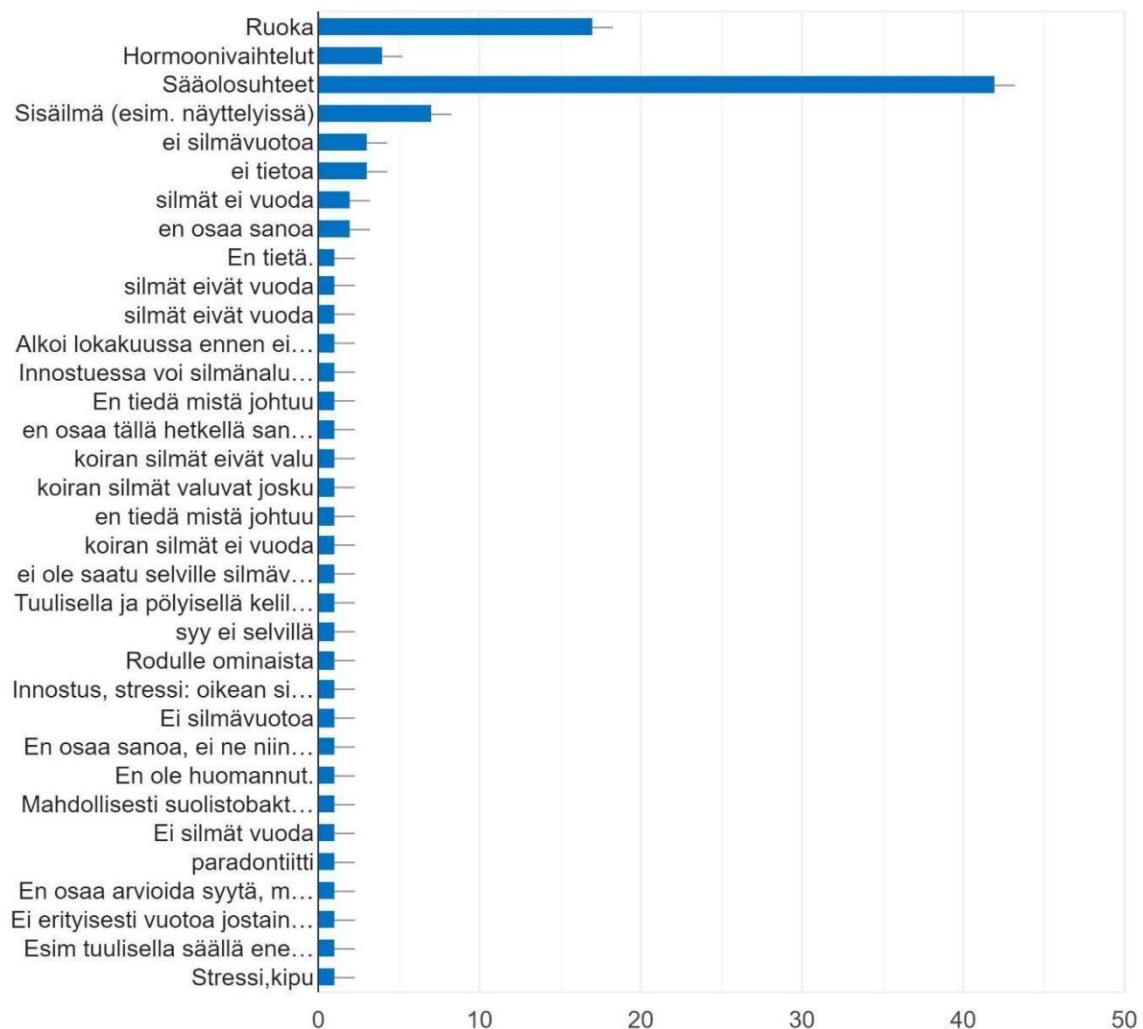
Onko silmävuoto värjännyt turkin silmien alta?

77 vastausta

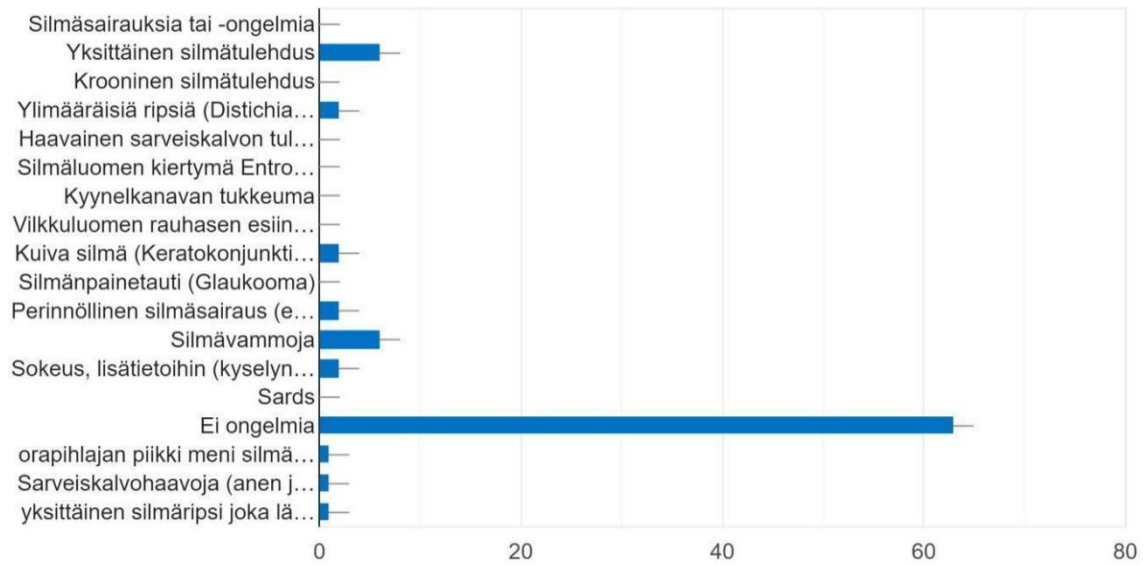
Jos koirallasi on silmävuotoa, oletko huomannut mistä tämä mahdollisesti johtuu:

77 vastausta

Muita silmäsairauksia / -ongelmia? Voit valita useamman vaihtoehdon.

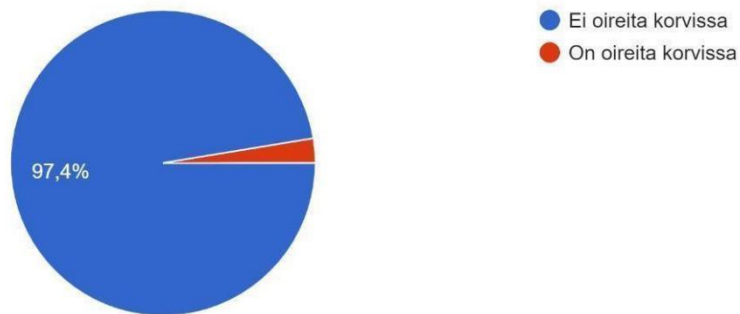
77 vastausta

TERVEYS – KORVAT

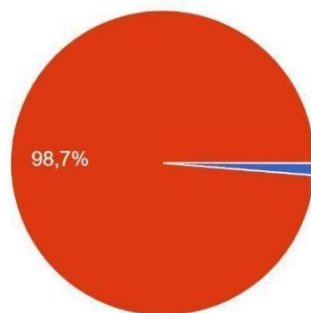
Oireita korvissa?

77 vastausta

Krooninen korvatulehdus?

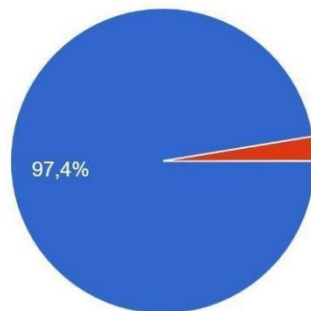
77 vastausta

- Kyllä
- Ei

Kuurous?

77 vastausta

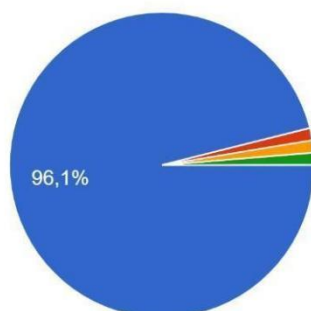

- Ei
- Kyllä

TERVEYS – IHO

Iho?

77 vastausta

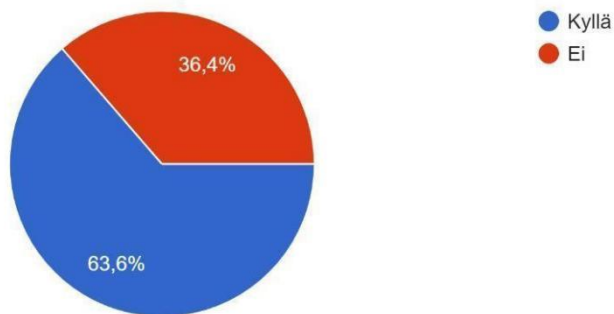

- Ei oireita ihossa
- Sikaripunkki (Demodikoosi)
- Hot Spot (märkivä ihotulehdus)
- Furunkuloosi (punoittavat tulehduspatit esim. tassuissa, huulissa)

POLVET, NIVELET, RAAJAT JA SELKÄ

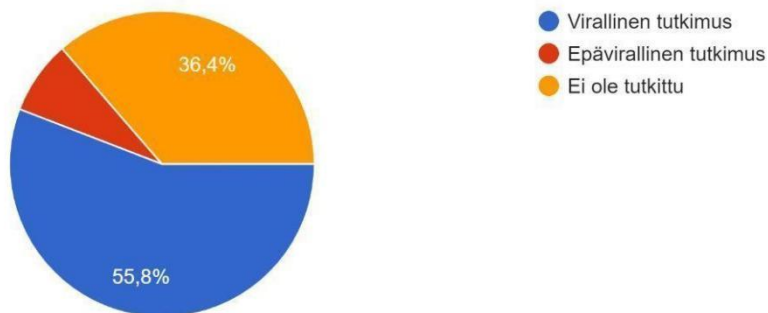
Onko koirasi polvet tarkastettu?

77 vastausta

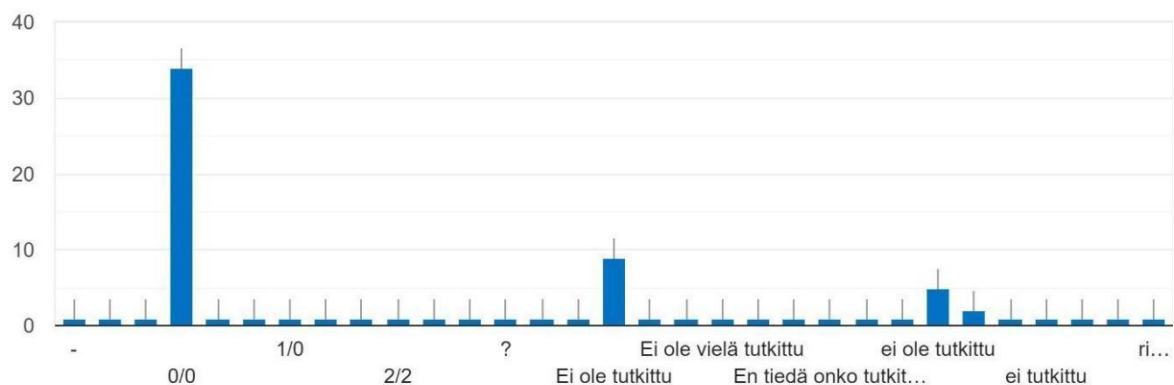
Virallinen vai epävirallinen tutkimus?

77 vastausta

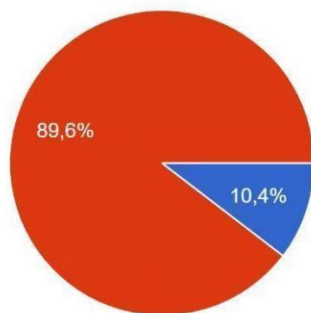
Tulos: (esim. 0/0 tai 1/2 tai ei ole tutkittu)

77 vastausta

Onko koirasi oireillut polviaan?

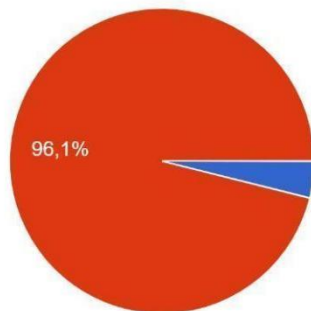
77 vastausta

● Kyllä
● Ei

Onko koirasi polvia operoitu?

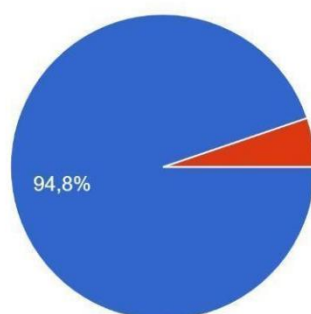
77 vastausta

● Kyllä
● Ei

Nivel-, raaja- tai selkäsairaudet?

77 vastausta

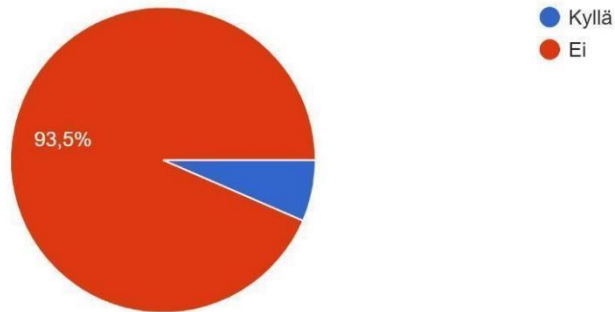

● Ei oireita nivel-, raaja- tai selkäsairauksista
● Nivel-, raaja- tai selkäsairaus todettu

TERVEYS - NIELU JA HENGITYS

Onko koirallasi nielu- tai hengitysongelmia?

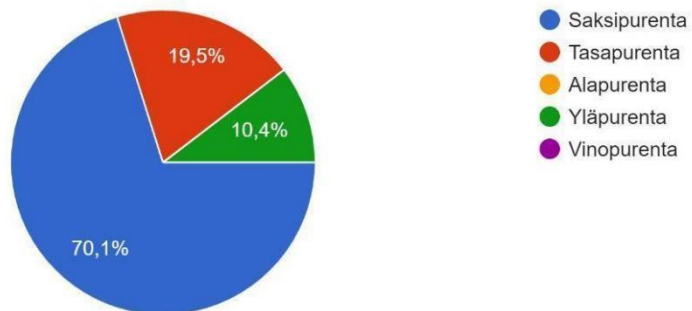
77 vastausta

TERVEYS - HAMPAAT JA PURENTA

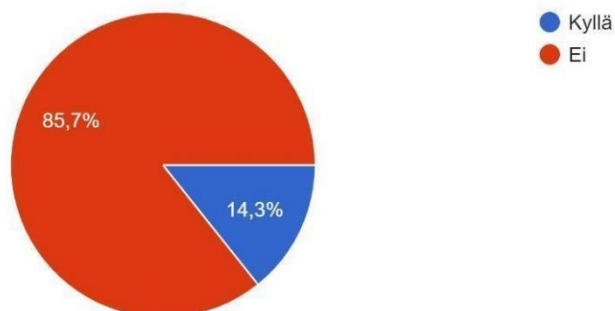
Hampaat ja purenta?

77 vastausta

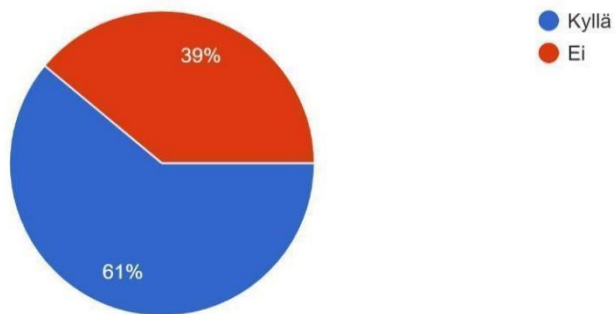
Onko synnynnäisiä hammaspuutoksia?

77 vastausta

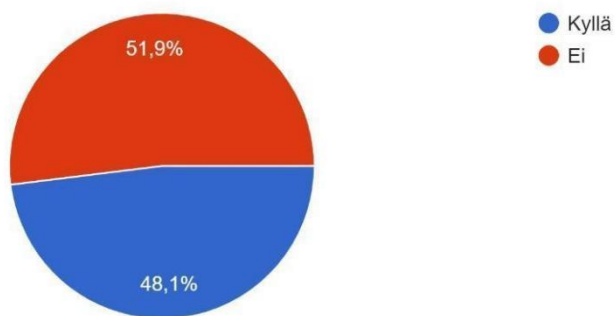
Hammaskivenputsauksessa on suositeltavaa käydä vuoden välein. Käyttekö hammaskivenpuhdistuksessa säännöllisesti?

77 vastausta

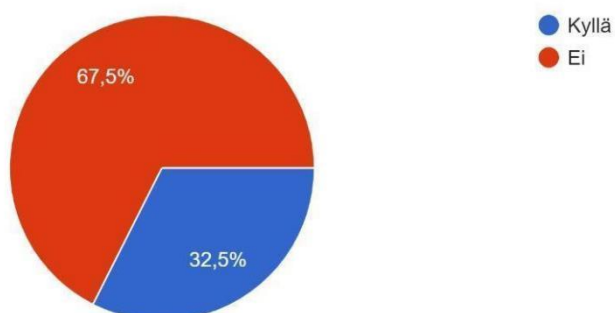
Kertyykö koirallesi nopeasti hammaskiveä?

77 vastausta

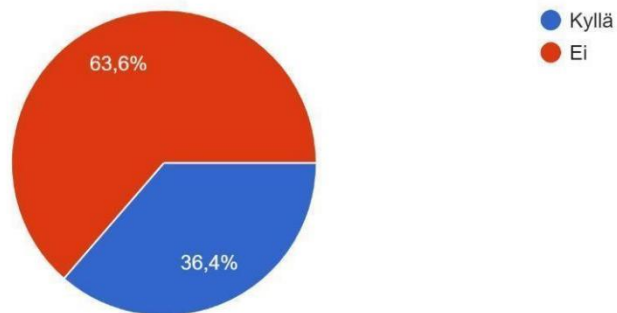
Onko koirallasi runsaasti hammaskiveä?

77 vastausta

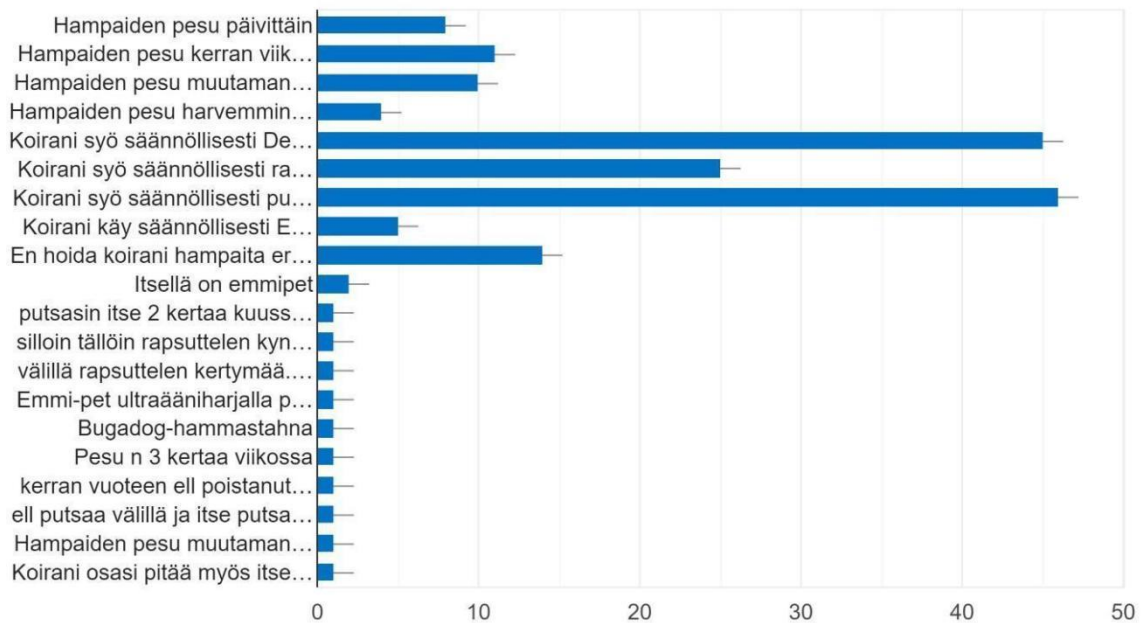
Onko koiraltasi jouduttu poistamaan hampaita hammaskiven takia?

77 vastausta

Kuinka pidätte hampaista huolta kotona?

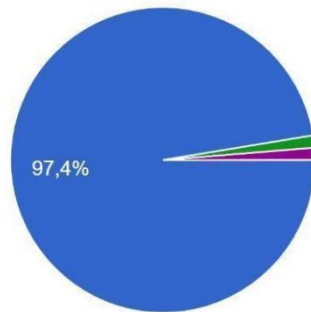
77 vastausta

- HERMOSTOLLISET SAIRAUDET

Hermostolliset sairaudet?

77 vastausta

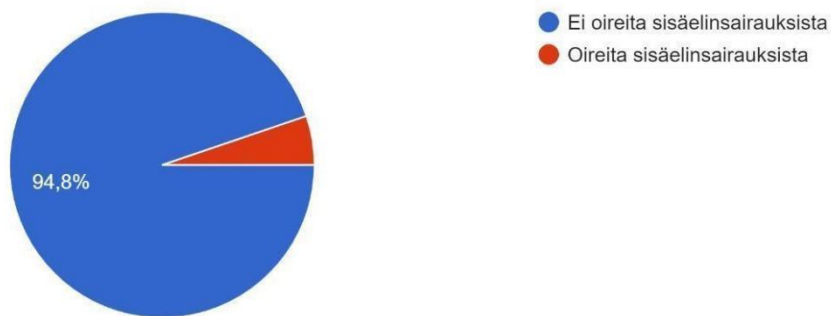

- Ei oireita hermostollisista sairauksista
- Todettu epilepsia, johon lääkitys
- Epileptisiä kohtauksia
- epileptisen tapaisia kohtauksia muutama vuodessa, ei tutkittu
- Ehkä epilepsiaa ollut n 5 kohtausta vuosi sitten, lyhyitä säpsähtelykohtauksia, ei ole ollut vuoteen.

– SISÄELINSAIRAUDET

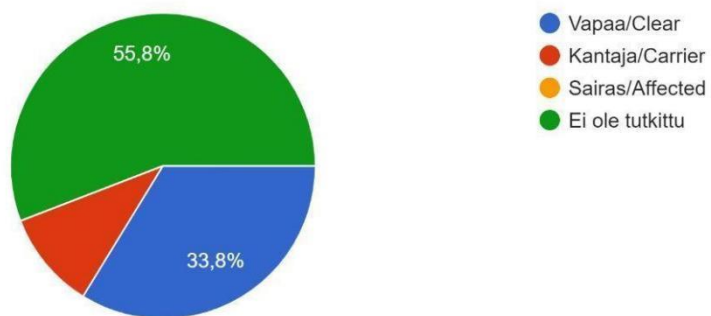
Sisäelinsairaudet?

77 vastausta

von Willebrand tyyppi 1 -verenvuotosairaus: koira on tutkittu DNA-testillä ja on:

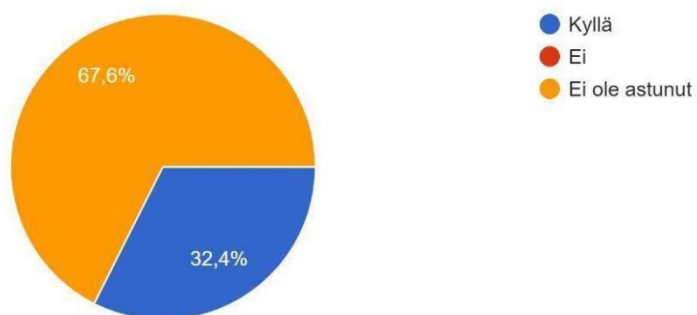
77 vastausta

- KYSYMYKSIÄ UROKSEN OMISTAJALLE

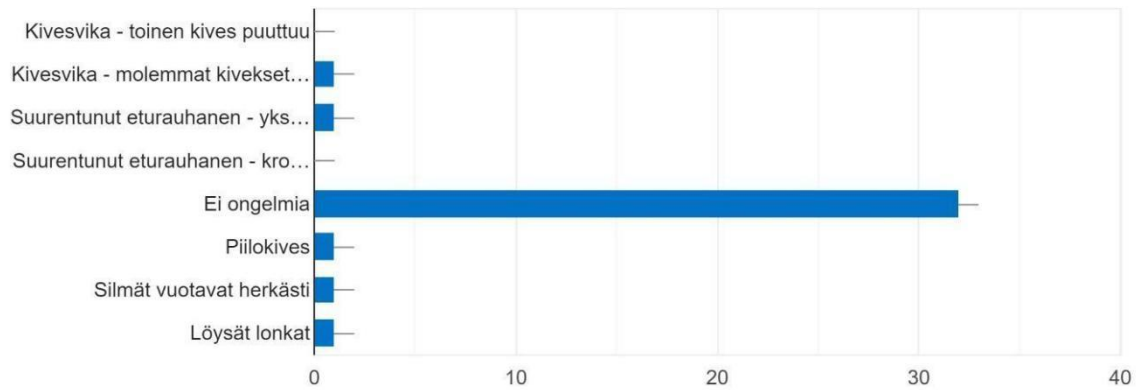
Jos uroksesi on astunut, sujuiko se luonnollisesti?

37 vastausta

Uroksella on todettu seuraavat ongelmat:

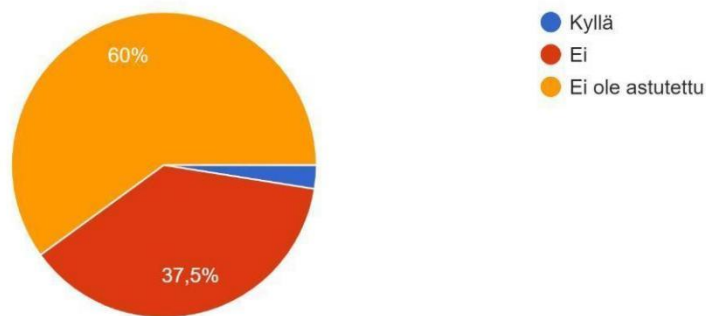
37 vastausta

- KYSYMYKSIÄ NARTUN OMISTAJALLE

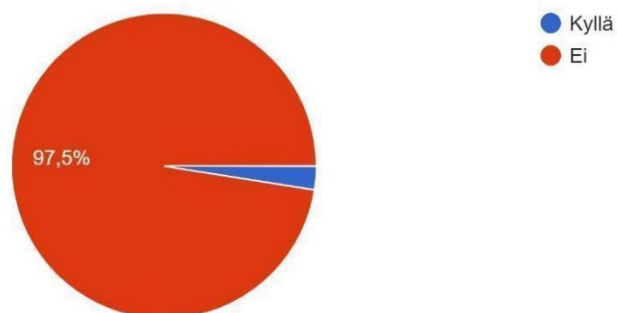
Onko narttusi jäänyt tiinehtymättä useammasta astumisesta?

40 vastausta

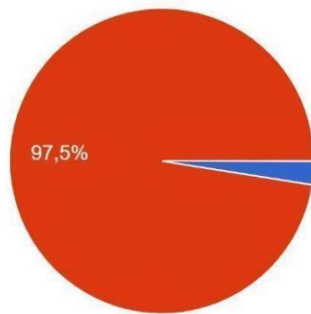
Kohtutulehdus/-tulehduksia?

40 vastausta

Valeraskauksia?

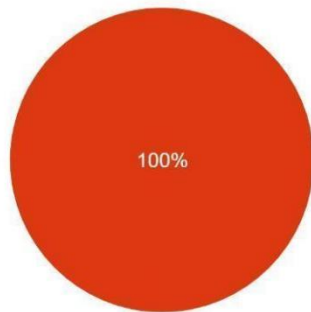
40 vastausta

● Kyllä
● Ei

Keisarinleikkauksia?

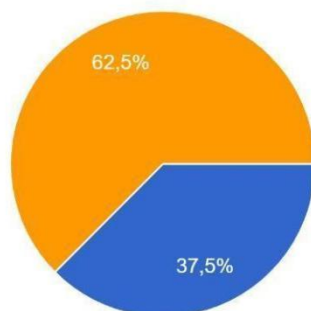
40 vastausta

● Kyllä
● Ei

Hoitiko narttusi pennut normaalisti?

40 vastausta

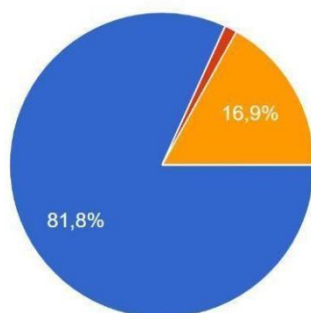

● Kyllä
● Ei
● Ei ole ollut pentuja

TERVEYS - ONKO ROTU VASTANNUT ENNAKKO-ODOTUKSIASI

Onko rotu vastannut ennakko-odotuksiasi?

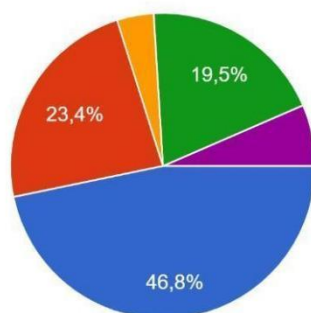
77 vastausta

- Kyllä
- Ei
- Ei ollut ennakko-odotuksia

Onko seuraava koirasi myös volpino italiano?

77 vastausta

- Kyllä
- Todennäköisesti
- Ei
- En tiedä
- En aio ottaa enää koiraa